

Årsrapport 2018

MIDDELFART
SPAREKASSE

2. Hoved- og nøgletal · Koncern

Beløb i 1.000 kr.	2018	2017	2016	2015	2014
Netto rente- og gebyrindtægter	506.552	489.750	473.158	446.207	396.175
Kursreguleringer	7.236	22.846	-3.406	6.818	9.876
Udgifter til personale og administration	-392.529	-373.805	-333.651	-309.784	-267.355
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender	-20.583	-14.806	-34.343	-94.889	-74.435
Resultat af kapitalandele i associerede virksomheder	-2.541	881	9.530	25.881	14.567
Årets resultat	92.122	104.973	90.674	4.557	67.315
Udlån	5.951.991	5.602.146	4.806.092	4.353.337	4.143.045
Egenkapital	1.233.449	1.127.549	1.012.412	906.954	853.543
Aktiver i alt	12.192.217	10.861.520	8.790.395	7.439.646	6.731.772
Kapitalprocent	16,0	15,1	14,5	14,1	14,1
Kernekapitalprocent	14,6	14,5	14,0	13,6	13,5
Egenkapitalforrentning før skat	9,1	11,8	11,6	1,1	9,4
Egenkapitalforrentning efter skat	7,9	9,8	9,4	0,5	8,7
Indtjening pr. omkostningskrone	1,3	1,3	1,3	1,0	1,2
Renterisiko	1,3	1,8	1,2	1,5	0,7
Valutaposition	4,4	4,0	5,9	6,0	7,6
Valutarisiko	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
Udlån i forhold til indlån	59,7	62,9	68,2	75,8	83,6
Udlån i forhold til egenkapital	4,8	5,0	4,7	4,8	4,9
Årets udlånsvækst	6,6	16,6	10,4	5,1	9,2
Liquidity Coverage Ratio (LCR)	375,2	286,8	311,8	207,6	-
Overdækning i forhold til lovkrav om likviditet*	-	272,0	232,0	192,6	138,1
Summen af store engagementer**	22,6	0,0	29,9	10,3	36,3
Store eksponeringer***	92,3	-	-	-	-
Årets nedskrivningsprocent	0,2	0,2	0,5	1,5	1,3
Afkastningsgrad	0,8	1,0	1,0	0,1	1,0

*Likviditetskrav for pengeinstitutter fastsat med hjemmel i § 152 i lov om finansiel virksomhed er erstattet af LCR-nøgletallet.

**Opgjort i henhold til bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl.

***Opgjort i henhold til Tilsynsdiamanten.

10 målepunkter

pr. 31.12.18

❶ Kundetilfredshed

Status 2018:

NR. 1

Mål: TOP 3

❷ Basisindtægter pr. omkostningskrone

Status 2018:

1,3

Mål 2018: > 1,45

❸ Kundetilfredshed med digitale løsninger

Status 2018:

Privat 88 %

Erhverv 88 %

Mål: > 90 %

❹ Kapitalbuffer

Status 2018:

5,0 procentpoint

Mål: 3 procentpoint

❺ Antal kunder

Status 2018:

76.789

Mål 2018: > 75.000

❻ Nedskrivningsprocent

Status 2018:

0,2 %

Mål: < 0,75 %

❼ Arbejdsglæde

Status 2018:

96 %

Mål: > 97 %

❽ Resultat før skat

Status 2018:

106,6 mio. kr.

Mål 2018: > 140 mio. kr.

❾ Kompetencemål

Status 2018:

97 %

Mål 2018: > 95 %

❿ Engagement i lokalsamfundet

Status 2018:

7,7 mio. kr.

Mål: > 7,5 mio. kr. pr. år

Indhold

Hoved- og nøgletal i Middelfart Sparekasse	2
Status på målepunkter	3
Indholdsfortegnelse	4
Forord	5
Om Middelfart Sparekasse	6
Ledelsen i Middelfart Sparekasse	8
Ledelsespåtegning	9
Den interne revisors revisionspåtegning	10
Den uafhængige revisors revisionspåtegning	12
Ledelsesberetning	16
God selskabsledelse	24
Redegørelse for samfundsansvar	33
Årsregnskab	54
Noter	61

Martin Nørholm Baltser,
adm. direktør

Forord

Velkommen til Middelfart Sparekasses årsrapport 2018. Denne rapport er udarbejdet, så du nemt kan få indsigt i tallene og tankerne bag vores forretning.

Du finder de væsentligste nøgletal allerede i omslaget og den større finansielle afrapportering på de følgende sider.

Vil du vide mere om Middelfart Sparekasse, kan du altid finde os på midsp.dk.

Vi ønsker dig god læselyst!

Med venlig hilsen

Allan Buch,
bestyrelsesformand

Martin Nørholm Baltser,
adm. direktør

Om Middelfart Sparekasse

Da Middelfart Sparekasse blev grundlagt i 1853, var tanken at danne en sparekasse "Til fælles bedste". De tanker, som slagtermester Benjamin Falkner og de øvrige medlemmer af "Foreningen til trængende Haandværkeres og andres Understøttelse i Middelfart" gjorde sig, har vist sig at være så evigtgyldige, at Sparekassen den dag i dag drives ud fra samme grundprincip.

I 1853 var der behov for en sparekasse, der kunne hjælpe almuen med at forstå værdien af at spare op. I dag handler til fælles bedste om, at Sparekassen er sin opgave bevidst over for både kunder, medarbejdere og lokalsamfund.

Naturligvis er økonomi en væsentlig del af Sparekassens virke, men solide økonomiske resultater er ikke målet i sig selv. Det er midlet til at få frihed til at handle i overensstemmelse med Sparekassens værdier. Det handler om fortsat at være en særdeles god arbejdsplads, at give kunderne relevant og kvalificeret rådgivning, der er til gavn for dem og deres økonomi, og at gøre en positiv forskel i de lokalsamfund, Sparekassen er repræsenteret i.

En sparekasse i udvikling

Det er en forretningsmodel, der er attraktiv for kunderne, og derfor er Sparekassen vokset mærkbart siden begyndelsen i Algade i Middelfart i 1853.

Væksten begyndte i Fredericia i 1990. Sparekassen troede på, at Trekantområdet var det rigtige sted at vokse. Det viste sig at holde stik. Først fik Fredericia en afdeling, i 1992 fulgte Kolding og Vejle efter.

I de seneste år har Sparekassen igen åbnet en række nye afdelinger. I 2013 kom Aarhus, Esbjerg, Odense Erhverv samt pensions- og formueafdelingen i Roskilde til. I 2014 en afdeling i Hørning syd for Århus og i 2015 en afdeling i

Svendborg. I dag har Sparekassen 16 afdelinger og cirka 77.000 kunder.

En af årsagerne til den flotte, organiske vækst er, at de eksisterende kunder anbefaler Sparekassen til venner og bekendte. Sparekassen har også i 2018 toppet flere kundetilfredshedsundersøgelser, og finansmediet FinansWatch og analysevirksomheden Wilke konkluderede i en undersøgelse af pengeinstitutters image, at Sparekassen har det bedste image i befolkningen.

Fremgangen skal fastholdes

Sektoren gennemgår en stor og hastig udvikling i disse år, hvor digitalisering og nye aktører spiller ind på Sparekassens og alle andre pengeinstitutters forretning. Sparekassen følger naturligvis med udviklingen i visheden om, at dygtige medarbejdere og et godt image er et godt afsæt for at imødgå fremtidens udfordringer.

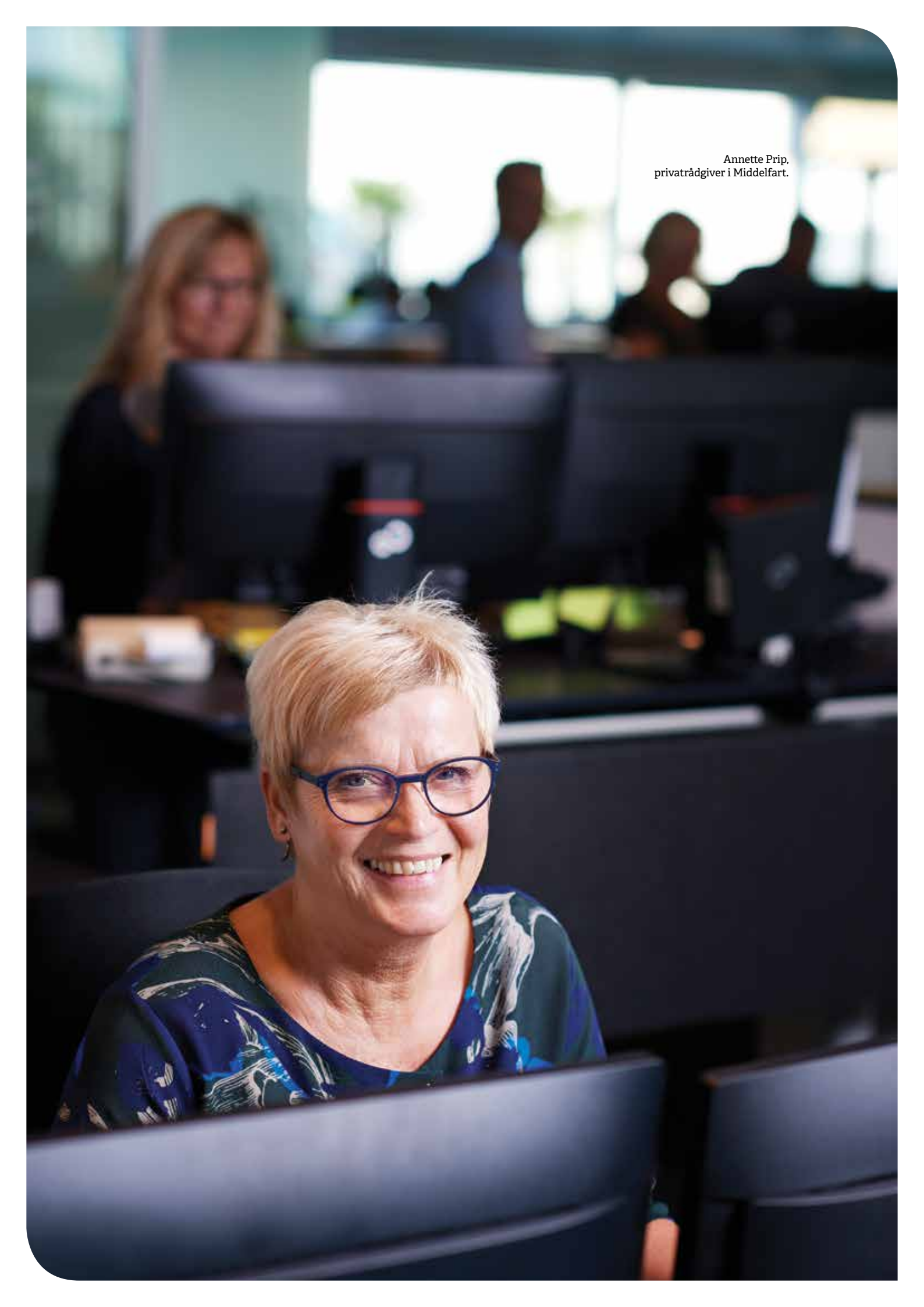
Sparekassen er af den overbevisning, at der også i mange år fremover er brug for et tilgængeligt, lokalt funderet pengeinstitut med et ønske om at gøre en positiv forskel til fælles bedste.

Middelfart Sparekasse

Havnegade 21

5500 Middelfart

CVR: 24 74 48 17
Stiftet: 1853
Hjemsted: Middelfart
Telefon: 64 22 22 22
Internet: www.midspar.dk

A photograph of Annette Prip, a woman with short blonde hair and glasses, smiling in an office setting. She is wearing a blue and white patterned top. The background shows other people working at desks with computer monitors in a bright, modern office environment.

Annette Prip,
privatrådgiver i Middelfart.

Ledelsen i Middelfart Sparekasse

Middelfart Sparekasse er en selvejende institution

Repræsentantskab

Valgkreds 1 Middelfart, Strib og Odense

Allan Buch
Annette Reimann
Bo Smith
Gitte Holm Hein
Hanne Pors Knudsen
Jan Melgaard
Jens Backer Mogensen
Jens-Peter Rishøj
Karin Riishede
Knud Møller Nielsen
Lars Jeppe Jeppesen
Nicoline Damkjær
Ole Olsen

Valgkreds 2 Fredericia

Bjarne Wetche
Ole Nikolajsen
Tommy Dueholm
Torsten Ussing

Valgkreds 3 Vejle, Vinding og Ødsted

Bent Olsen
Bo Skouby Rosendahl
Carsten Ladegaard Jakobsen
Hans Boesen
Inge Hvilsted
Kurt Espesen
Marlene Jørgensen

Valgkreds 4 Uldum, Hedensted, Horsens Hørning og Aarhus

Bettina Jørgensen
Jan Poulsen
Jens Christian Skifter
Jørgen Andersen
Jørgen Louring Poulsen
Louise Haugaard Warming
Søren Moss Rasmussen
Vagn Åge Jensen

Valgkreds 5 Kolding og Esbjerg

Alex Hansen
Charlotte Szocska
Christian Hørby Jensen
Jan Henriksen
Palle Storinggaard
Peter Kløvborg

Bestyrelse

Allan Buch, formand
Henrik Higham Schlüter, næstformand
Bettina Jørgensen

Bo Skouby Rosendahl
Claus Nielsen
Jan Melgaard

Pia Kjær Nielsen
Rikke Jakobsen
Åge Almtoft

Direktion

Martin Nørholm Baltser
Adm. direktør

Ledelsespåtegning

Bestyrelsen og direktionen har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2018 for Middelfart Sparekasse og koncernen.

Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed, herunder bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og Middelfart Sparekasses aktiver og passiver, den finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af koncernens og moder-

selskabets aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2018.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for de forhold, beretningen omhandler samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som koncernen og Middelfart Sparekasse kan påvirkes af.

Årsrapporten indstilles til repræsentantskabets godkendelse.

Middelfart, den 26. februar 2019.

Direktion

Martin Nørholm Baltser,
adm. direktør

Bestyrelse

Allan Buch,
formand

Bettina Jørgensen

Bo Skouby Rosendahl

Henrik Higham Schlüter,
næstformand

Jan Melgaard

Åge Almtoft

Claus Nielsen

Pia Kjær Nielsen

Rikke Jakobsen

Repræsentantskab:

Årsrapporten for året 2018 er godkendt på det ordinære repræsentantskabsmøde afholdt i Middelfart den 28. februar 2019.

Dirigentens underskrift

Den interne revisors revisionspåtegning

Påtegning på koncernregnskabet og årsregnskabet

Konklusion

Det er min opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet for Middelfart Sparekasse giver et retvisende billede af koncernens og Sparekassens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af koncernens og Sparekassens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2018 i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed.

Den udførte revision

Jeg har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for Middelfart Sparekasse for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2018. Koncernregnskabet og årsregnskabet udarbejdes efter lov om finansiel virksomhed.

Revisionen er udført på grundlag af Finanstilsynets bekendtgørelse om revisionens gennemførelse i finansielle virksomheder mv. samt finansielle koncerner og efter internationale standarder om revision vedrørende planlægning og udførelse af revisionsarbejdet.

Jeg har planlagt og udført revisionen for at opnå høj grad af sikkerhed for, at koncernregnskabet og årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation. Jeg har deltaget i revisionen af alle væsentlige og risikofyldte områder.

Det er min opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for min konklusion.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Min konklusion om koncernregnskabet og årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og jeg udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til min revision af koncernregnskabet og årsregnskabet er det mit ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med koncernregnskabet eller årsregnskabet eller min viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Mit ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder de krævede oplysninger i henhold til lov om finansiel virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det min opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med lov om finansiel virksomheds krav. Jeg har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Middelfart, den 26. februar 2019

Allan W. Hjæresen,
revisionschef

Allan Westmann Hjäresen,
revisionschef

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til repræsentantskabet i Middelfart Sparekasse

Konklusion

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og sparekassens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af koncernens og sparekassens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018 i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed.

Vores konklusion er konsistent med vores revisionsprotokollat til revisionsudvalget og bestyrelsen.

Hvad har vi revideret

Middelfart Sparekasses koncernregnskab og årsregnskab for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018 omfatter resultatopgørelse og totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis ("regnskabet").

Grundlag for konklusion

Vi udførte vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision (ISA) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit Revisors ansvar for revisionen af regnskabet.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Uafhængighed

Vi er uafhængige af Middelfart Sparekasse i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i overensstemmelse med IESBA's Etiske regler.

Efter vores bedste overbevisning er der ikke udført forbudte ikke-revisionsydelser som omhandlet i artikel 5, stk. 1, i forordning (EU) nr. 537/2014.

Valg

Vi blev første gang valgt som revisor for Middelfart Sparekasse før 1995. Vi er genvalgt årligt ved repræsentantskabsbeslutning i en samlet sammenhængende opgaveperiode på mere end 24 år frem til og med regnskabsåret 2018.

Centrale forhold ved revisionen

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af regnskabet for 2018. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af regnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold.

Centralt forhold ved revisionen

Nedskrivninger på udlån

Udlån måles til amortiseret kostpris med fradrag af nedskrivninger.

Som følge af implementeringen af IFRS 9 foretages der fra 1. januar 2018 nedskrivninger til forventede tab på udlån mod tidligere alene til indtrufne tab. Den akkumulerede effekt af ændringen fra tidligere år er indregnet i egenkapitalen pr. 1. januar 2018, mens nedskrivninger for året 2018 løbende er indregnet i resultatopgørelsen. Nedskrivninger på udlån er ledelsens bedste skøn over de forventede tab på udlån pr. balancedagen i overensstemmelse med bestemmelserne i IFRS 9 som indarbejdet i Regnskabsbekendtgørelsen. Der henvises til den detaljerede beskrivelse af anvendt regnskabspraksis i note 26.

Nedskrivninger på udlån er et centralt fokusområde, fordi ledelsen udøver væsentlige skøn over, om der skal foretages nedskrivninger på udlån og størrelsen af nedskrivninger på udlån.

Følgende områder er centrale for opgørelse af nedskrivninger på udlån:

- Fastlæggelse af kreditklassifikation ved første indregning og efterfølgende.
- De modelbaserede nedskrivninger i stadie 1 og 2, herunder ledelsens fastlæggelse af modelvariable tilpasset sparekassens udlånsportefølje.
- Sparekassens forretningsgange for at sikre fuldstændigheden i registrering af udlån, der er kreditforringede (stadie 3) eller med betydelig stigning i kreditrisikoen (stadie 2).
- Væsentligste forudsætninger og skøn anvendt af ledelsen i nedskrivningsberegningerne, herunder principper for vurdering af forskellige udfald af kundens økonomiske situation (scenarier) samt for vurdering af sikkerhedsværdier på bl.a. ejendomme, som indgår i nedskrivningsberegningerne.
- Ledelsens vurdering af forventede kredittab pr. statusdagen som følge af mulige ændringer af markedsf forhold, og som ikke indgår i de modelberegne eller individuelt vurderede nedskrivninger.

Der henvises til regnskabets note 25 og note 26 om beskrivelse af koncernens og sparekassens kreditrisici og beskrivelse af usikkerheder og skøn, hvor forhold der kan påvirke nedskrivninger på udlån er beskrevet.

Hvordan vi har behandlet det centrale forhold ved revisionen

Vi gennemgik og vurderede den akkumulerede effekt af sparekassens nedskrivninger pr. 1. januar 2018, som er indregnet i egenkapitalen samt de løbende nedskrivninger, der er indregnet i resultatopgørelsen i 2018.

Gennemgangen omfattede en vurdering af den anvendte nedskrivningsmodel udarbejdet af datacentralen SDC, herunder ansvarsfordeling mellem SDC og sparekassen. SDC's uafhængige revisor har forsynet modellen med en erklæring med høj grad af sikkerhed om, hvorvidt modelbeskrivelsen er i overensstemmelse med principperne om nedskrivning på udlån i IFRS 9, samt hvorvidt modellen beregner nedskrivninger på udlån i overensstemmelse med IFRS 9. Vi vurderede, om der i anvendelsen af modellen var taget højde for bemærkninger i erklæringen.

Vi vurderede og testede sparekassens opgørelse af nedskrivninger i stadie 1 og 2, herunder vurderede vi ledelsens fastlæggelse og tilpasning af modelvariable til egne forhold.

Gennemgangen og vurderingen omfattede endvidere sparekassens validering af de metoder, som anvendes for opgørelse af forventede kredittab, samt de tilrettede forretningsgange, der er etableret for at sikre, at kreditforringede udlån i stadie 3 og svage stadie 2 udlån identificeres og registreres rettidigt.

Vi vurderede og testede de af sparekassen anvendte principper for fastlæggelse af nedskrivningsscenarier samt for måling af sikkerhedsværdier på bl.a. ejendomme, der indgår i nedskrivningsberegninger på kreditforringede udlån og udlån med betydelige svaghedstegn.

For en stikprøve af kreditforringede udlån i stadie 3 og svage stadie 2 udlån testede vi nedskrivningsberegningerne og anvendte data til underliggende dokumentation.

For en stikprøve af øvrige udlån foretog vi vores egen vurdering af stadie og kreditklassifikation. Dette omfattede en forøget stikprøve af større udlån samt udlån inden for segmenter med generelt forøgede risici.

Vi gennemgik og udfordrede de ledelsesmæssige skøn over forventede kredittab, der ikke indgår i de modelberegne eller individuelt vurderede nedskrivninger, ud fra vores kendskab til porteføljen, branchekendskab og de aktuelle konjunkturer.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om regnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til lov om finansiel virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i lov om finansiel virksomhed. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Ledelsens ansvar for regnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncernregnskab og årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af regnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere koncernens og sparekassens evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere koncernen eller sparekassen, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af regnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om regnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at af-

give en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med ISA og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugerne træffer på grundlag af regnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med ISA og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlingerne som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlingerne, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af koncernens og sparekassens interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om koncernen eller sparekassens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i regnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at koncernen eller sparekassen ikke længere kan fortsætte driften.

- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af regnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om regnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.
- Opnår vi tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for de finansielle oplysninger for virksomhederne eller forretningsaktiviteterne i koncernen til brug for at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet. Vi er ansvarlige for at lede, føre tilsyn med og udføre koncernrevisionen. Vi er eneansvarlige for vores revisionskonklusion.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Vi afgiver også en udtalelse til den øverste ledelse om, at vi har opfyldt relevante etiske krav vedrørende uafhængighed, og oplyser den om alle relationer og andre forhold, der med rimelighed kan tænkes at påvirke vores uafhængighed og, hvor dette er relevant, tilhørende sikkerhedsforanstaltninger.

Med udgangspunkt i de forhold, der er kommunikeret til den øverste ledelse, fastslår vi, hvilke forhold der var mest betydelige ved revisionen af regnskabet for den aktuelle periode og dermed er centrale forhold ved revisionen. Vi beskriver disse forhold i vores revisionspåtegning, medmindre lov eller øvrig regulering udelukker, at forholdet offentliggøres, eller i de yderst sjældne tilfælde, hvor vi fastslår, at forholdet ikke skal kommunikeres i vores revisionspåtegning, fordi de negative konsekvenser heraf med rimelighed ville kunne forventes at veje tungere end de fordele, den offentlige interesse har af sådan kommunikation.

Middelfart, den 26. februar 2019

PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 3377 1231

Michael Laursen
Statsautoriseret revisor
mne26804

H. C. Krogh
Statsautoriseret revisor
mne9693

Lisette Bertram Krarup og
Arne Skovvang Jørgensen,
rådgivere i Esbjerg.

Ledelsesberetning

Hovedaktivitet

Middelfart Sparekasse er en garant sparekasse med over 17.000 garantanter og cirka 77.000 kunder. Markedsområdet dækker Fyn, Trekantområdet, Østjylland og Esbjerg. Sparekassen har også en investeringsafdeling i Roskilde.

Middelfart Sparekasse rådgiver om og formidler finansielle produkter til privatkunder samt mindre og mellemstore virksomheder i de områder, hvor Sparekassen er repræsenteret med afdelinger. Sparekassen formidler blandt andet indlån, udlån, boligfinansiering, investering og pension.

2018

Lavrentemiljøet var også i 2018 det overordnede tema i forhold til den forretningsmæssige udvikling i sektoren. Danskerne har fortsat fokus på at spare op, og det betyder, at der er konkurrence om udlånet. Det ses i form af en fortsat faldende rentemarginal og dermed øget pres på kerneforretningen, hvilket gør sig gældende i hele sektoren.

For Middelfart Sparekasses vedkommende kunne en kombination af mange nye kunder og en pæn vækst i gebyr- og provisionsindtægter sikre, at topinjen også

voksede i 2018 – hvor Sparekassens netto rente- og gebyrindtægter for første gang passerede 500 mio. kr.

Tillidskrise

Tilliden til sektoren har også i 2018 været dalende. Det skyldes mange sager, som har haft pressens og befolkningens bevågenhed, som f.eks. Hvidvask, Panama Papers og udbytteskat.

Selv om Middelfart Sparekasse ikke har været direkte involveret i nogen af de nævnte sager, så rammes Sparekassen alligevel, når befolkningens tillid til banker og sparekasser er vigende. Det rummer også forretningsmæssige muligheder, at enkelte pengeinstitutter er i stærk modvind, hvilket dog ikke er Sparekassens ønske. Det langsigtede arbejde med at rette op på sektorens image har langt større betydning end forretningsmæssige muligheder her og nu.

Samtidig medfører det store fokus på de mange sager også en stor politisk bevågenhed, og udfaldet kan meget vel blive en række lovstramninger, som rammer alle i sektoren. Dermed kan sagerne få direkte betydning for Sparekassens forretning i form af øgede udgifter til kontrol- og analysearbejde samt øgede kapitalkrav.

I hovedtal ser koncernresultatet og balanceudviklingen således ud:

	Enhed	2018	2017
Årets resultat før skat	mio. kr.	106,6	125,9
Netto rente- og gebyrindtægter	mio. kr.	506,6	489,8
Kursreguleringer	mio. kr.	7,2	22,8
Udgifter til personale og administration	mio. kr.	392,5	373,8
Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle anlægsaktiver	mio. kr.	0,4	8,5
Andre ordinære udgifter	mio. kr.	0,4	0,4
Nedskrivninger	mio. kr.	20,6	14,8
Resultat af kapitalandele i associerede selskaber	mio. kr.	-2,5	0,9
Udlån	mio. kr.	5.951,5	5.600,3
Indlån	mio. kr.	10.410,4	9.317,1
Egenkapital	mio. kr.	1.233,4	1.127,5
Kapitalprocent	procent	16,0	15,1
LCR	procent	375,2	286,8

Årets resultat

Middelfart Sparekasses forventninger til 2018 var, at årets resultat ville blive en del under det realiserede resultat for 2017, hvor Sparekassen leverede sit største overskud nogensinde. Sparekassen havde en forventning om, at 2018 på næsten alle parametre ville svare godt til 2017: Fortsat pres på udlånsrenterne, en fortsat flot tilgang af nye kunder og fortsat lave tab og nedskrivninger. Sparekassen forventede dog ikke, at niveauet for kursreguleringer i 2017 kunne gentage sig i 2018, og det skulle vise sig at holde stik.

Årets resultat før skat på koncernniveau blev et overskud på 106,6 mio. kr. Det var over forventningerne ved årets indgang – et resultat mellem 80 og 100 mio. kr. før skat på koncernniveau.

Den positive forskydning skyldes en kombination af en positiv udvikling i forretningen, blandt andet drevet af en kundetilvækst på 5,5 % i 2018, samt et øget fokus på omkostningssiden.

Regnskabets hovedposter gennemgås på de kommende sider.

Netto rente- og gebyrindtægter

Sparekassens netto rente- og gebyrindtægter er vokset med 3,4 % til 506,6 mio. kr.

Netto renteindtægter er faldet 2 %, mens udlånet er steget med 6,3 %. Flere år i træk er indlånsoverskuddet vokset markant i sektoren generelt. Det medfører en fortsat øget konkurrence om udlån, hvilket igen medfører faldende renter. Derfor falder Sparekassens indtægter fra udlån, selv om udlånet vokser. I 2018 lykkedes det ikke for Sparekassen fuldt ud at kompensere for de faldende renter gennem tilgang af nye kunder og dermed øget forretningsomfang.

Renteindtægter af obligationer er faldet fra 34,6 mio kr. i 2017 til 30,8 mio kr. i 2018.

Obligationrenterne skal ses i sammenhæng med den negative kursregulering på obligationer på 7,1 mio. kr. mod 8,7 mio. kr. ultimo 2017. Samlet set er obligationsbeholdningen blevet forrentet med 1,1 % i 2018.

Indtægter fra gebyrer og provisioner betyder, at Sparekassens netto rente- og gebyrindtægter samlet udvik-

ler sig positivt. Gebyr- og provisionsindtægter er steget med 8,1 % i 2018 til 240,8 mio. kr. Øget aktivitet på boligmarkedet i form af flere hushandler og flere låneomlægninger bidrager betydeligt til fremgangen. Sparekassen oplever generelt en stigning i forretningsomfanget for pension, investering og bolig m.v. Væksten i disse forretningsområder bidrager til fremgangen i gebyr- og provisionsindtægter.

Kursreguleringer

Posten kursreguleringer var i 2018 positiv med 7,2 mio. kr. mod et plus på 22,8 mio. kr. i 2017. Kursreguleringerne var i 2017 ekstraordinært gode grundet en positiv udvikling i Sparekassens aktiebeholdning. I 2018 er der opnået en bedre forrentning end forventet af Sparekassens obligationsbeholdning, mens udviklingen i aktiebeholdningen ikke har været lige så positiv som i 2017.

Udgifter til personale og administration

Udgifter til personale og administration er steget med 5 % til 392,5 mio. kr. Sparekassen har haft øget fokus på omkostningssiden af forretningen siden efteråret 2017. Det giver sig udslag i, at stigningen i udgifter til personale og administration er aftagende i forhold til stigningen på 12 % i 2017.

Udgifter til personale er steget med 4,9 % i 2018. Antallet af medarbejdere er netto steget med tre i løbet af 2018 til 319 ved årets udgang.

Udgifter til administration er steget med 5,1 % i 2018. Her spiller især øgede IT-udgifter til både drift og udvikling ind.

Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver

Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver udgør 0,4 mio. kr. i 2018 mod 8,5 mio. kr. i 2017. Faldet skyldes, at der i 2018 er indtægtsført avancer i forbindelse med salg af parcelhusgrunde og et større jordstykke.

Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender m.v.

Primo 2018 blev der indført nye nedskrivningsregler i henhold til IFRS 9. Reglerne betyder, at Sparekassen skal bogføre en nedskrivning, hver gang Sparekassen tager imod en ny kunde.

Primo 2018 blev der foretaget en nettonedskrivning på

den bestående portefølje af kunder på 27 mio. kr., som efter skatteeffekt betød en reduktion i egenkapitalen på 21 mio. kr. I årets løb er en del af den nedskrivning blevet tilbageført, hvilket har påvirket de samlede nedskrivninger positivt.

Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender m.v. er steget til 20,6 mio. kr. i 2018 mod 14,8 mio. kr. i 2017.

Få enkelttekstponeringer har medført, at studie 3-nedskrivningerne er større i 2018 end i 2017. Netto er nedskrivningerne 5,8 mio. kr. højere i 2018 end i 2017. Nedskrivningerne er fortsat på et meget lavt niveau og nedskrivningsprocenten var i 2018 på 0,2.

Resultat af kapitalandele i associerede virksomheder

Resultat af kapitalandele i associerede virksomheder giver i 2018 et underskud på 2,5 mio. kr. mod et overskud på 0,9 mio. kr. i 2017. Underskuddet forklares blandt andet med et underskud i forsikringselskabet NEM Forsikring, som Sparekassen er medejer af.

Balance og kapital

Udlån

Udlån og andre tilgodehavender udgør 5.951,5 mio. kr. ultimo 2017 mod 5.600,3 mio. kr. ultimo 2018. Det svarer til en stigning i udlånet på 6,3%.

Det øgede udlån kan i høj grad henføres til årets nettokundetilgang på cirka 4.000 nye kunder, hvilket svarer til en kundetilvækst på 5,5%.

Indlån

Også i 2018 voksede Sparekassens indlån markant. Indlån og indlån i puljeordninger er således vokset med 11,7% til 10.410 mio. kr. mod 9.317 mio. kr. ultimo 2017.

Det betyder, at Sparekassens indlånsoverskud også voksede i 2018 til nu næsten 4,5 mia. kr. Heraf placeres størstedelen enten i Nationalbanken til en negativ rente på 0,65%, eller i obligationer hvor renten også er meget lav.

Det er glædeligt, at en større del af indlånet placeres i puljeordninger. Her har kunderne mulighed for en

bedre forrentning end 0% på en indlånskonto. Indlån i puljeordninger er vokset med 20,7% i 2018 til 1,7 mia. kr.

Egenkapital

Med et resultat efter skat på 92,1 mio. kr. og en øget opbakning fra Sparekassens garantanter, er egenkapitalen 1.233 mio. kr. ultimo 2018.

Det overførte overskud udgør 641,9 mio. kr., mens garantkapital udgør 591,6 mio. kr. Sparekassen havde ultimo 2018 i alt 17.427 garantanter, ca. 700 flere end ved årets indgang. Garantmodellen er en vigtig del af Sparekassens særkende, og flere garantanter giver et stærkere demokrati omkring Sparekassen. Derfor ønsker Sparekassen, at flere kunder vil være garantanter, uanset om der tegnes garantkapital for 1.000 kr. eller 100.000 kr.

Solvens og kapitaldækning

Koncernens kapitalgrundlag består af kernekapital efter fradrag på 1.058 mio. kr. samt supplerende kapital på 100 mio. kr. Den supplerende kapital opfylder alle krav i CRD/CRR og kan fuldt ud medregnes i Sparekassens kapitalgrundlag¹. Sparekassen har i 2018 optaget supplerende kapital for 100 mio. kr. og afviklet tidligere optaget supplerende kapital for 50 mio. kr.

Sparekassens kapitalprocent udgør på koncernniveau 16,0 ultimo 2018 mod 15,1 ultimo 2017. Det individuelle solvensbehov² andrager 9,1% ultimo 2018. Hertil kommer en kapitalbevaringsbuffer på 1,88% ultimo 2018. Sparekassen har ultimo 2018 en kapitaloverdækning på 5,0 procentpoint. Ultimo 2017 var kapitaloverdækningen på 5,1 procentpoint. Kapitaloverdækningen er stort set uændret, og det på trods af at kapitalbufferen påvirkes negativt af et øget solvensbehov på 0,4 procentpoint og af indfasningen af den lovpligtige kapitalbevaringsbuffer, som pr. 1. januar 2018 blev øget med 0,63 procentpoint. Den 1. januar 2019 øges kapitalbevaringsbufferen til 2,5% og er dermed fuldt indfaset.

Det individuelle solvensbehov opgøres efter 8+-metoden. Den er nærmere beskrevet på Sparekassens hjemmeside³, hvor forudsætningerne for opgørelsen også kan findes.

Opgørelsen af solvensbehovet er baseret på kapitaldækningsbekendtgørelsens bestemmelser og Finanstilsynets bekendtgørelse om opgørelse af risiko-

¹ Sparekassens kapitalgrundlag er specificeret og uddybet i note 24.

² Opgørelsen af det individuelle solvensbehov er ikke omfattet af revisionen af årsregnskabet.

³ <https://midspaar.dk/aarsrapport2018>

eksponeringer, kapitalgrundlag og solvensbehov for pengeinstitutter.

I henhold til kapitaldækningsbekendtgørelsen skal Sparekassen offentliggøre en række yderligere oplysninger om Sparekassens risikoforhold. Disse oplysninger kan ligeledes findes på Sparekassens hjemmeside⁴.

Ultimo marts 2019 aktiveres konjunkturbufferen med 0,5 % og ultimo september 2019 øges denne yderligere med 0,5 %.

Fra 2019 vil alle danske pengeinstitutter blive pålagt et NEP-krav, et krav til Nedskrivnings Egnede Passiver, som skal anvendes til tabsabsorbering og rekapitalisering, såfremt et pengeinstitut bliver nødlidende og skal restruktureres eller afvikles.

Ultimo 2018 modtog Sparekassen en opgørelse af NEP-kravet beregnet ud fra Sparekassens årsrapport for 2017. NEP-kravet opgøres som det individuelle solvensbehov på 9,1 % plus den fuldt indfasede kapitalbevaringsbuffer på 2,5 % plus NEP-tillæg på 4,3 %.

Primo 2019 udgør det fuldt indfasede NEP-krav 15,9 % af de risikovægtede eksponeringer.

NEP-tillægget bliver dog indfaset over en periode på fem år, hvor der i 2019 indfases 0,4 % i Sparekassen. Sparekassens NEP-krav udgør således 12,0 % primo 2019.

Sparekassen vil inddække de kommende kapitalkrav ved hjælp af indtjening, garantkapital og eventuel optagelse af ansvarlig kapital samt NEP-kapital.

På det foreliggende grundlag samt Sparekassens forventninger til perioden 2019 - 2023 viser en fremskrivning af Sparekassens kapitalsituation til og med udgangen af 2023, at Sparekassen lever op til de fuldt indfasede kapitalkrav i CRD/CRR samt NEP-kravet.

Likviditet

Likviditetsmæssigt skal Middelfart Sparekasse overholde likviditetsnøgletallet "Liquidity Coverage Ratio" (LCR). LCR-nøgletallet beskriver, hvordan Sparekassen skal være i stand til at honorere sine betalingsforpligtelser indenfor en kommende 30-dages periode i et marked, hvor der ikke er adgang til funding.

Lovgivningsmæssigt er der krav om et LCR-nøgletal på minimum 100 %.

Arbresha Ramovic Ujkasi,
controller i økonomiafdelingen

Middelfart Sparekasse har en målsætning om at have en overdækning på 60 procentpoint i forhold til lovens krav og har siden indførelsen af LCR-nøgletallet pr. 1. oktober 2015 overholdt denne målsætning.

LCR-nøgletallet udgør 375,2 % ultimo 2018 mod 286,8 % ultimo 2017. Stigningen skyldes primært en konservativ placering af Sparekassens overskudslikviditet i Nationalbanken, hvilket har en signifikant sammenhæng til den markante stigning i indlånet i 2018.

Tilsynsdiamanten

Formålet med Tilsynsdiamanten er at give et billede af, om et pengeinstitut drives med det rette niveau af risici, og om pengeinstituttet er finansielt robust. Middelfart Sparekasse har siden Finanstilsynets lancering af Tilsynsdiamanten i 2010 levet op til alle pejlemærker heri.

De fem pejlemærker i Tilsynsdiamanten omhandler følgende områder:

o Store eksponeringer (maksimalt 175 %)

Store eksponeringer er defineret som summen af de 20 største eksponeringer i Sparekassen, der højst må udgøre 175 % af den egentlige kernekapital. Da Sparekassen er et pengeinstitut for private kunder samt mindre og mellemstore erhvervs-kunder, er antallet af store eksponeringer begrænset og udgør 92,3 % pr. 31. december 2018.

o Udlånsvækst (maksimalt 20 %)

Sparekassen har i 2018 haft en moderat vækst i udlånet, og holder sig fortsat indenfor pejlemærkets grænse på 20 %. Udlånsvæksten udgør 6,3 % i det seneste år.

o Ejendomseksponering (maksimalt 25 %)

Sparekassens udlån har en bred branchemæssig spredning, og i forhold til ejendomssektoren er Sparekassen eksponeret med 12,2 % og ligger dermed indenfor pejlemærket på 25 %.

o Funding ratio (maksimalt 100 %)

Funding ratio opgøres som udlån i forhold til indlån og egenkapital og er for Sparekassen opgjort til 50,7 % pr. 31. december 2018. Dermed er der råderum for Sparekassen til at opfylde ambitionen om kontrolleret, organisk vækst.

o Likviditetspejlemærke (minimum 100 %)

Likviditetspejlemærket angiver et pengeinstituts evne til at klare et tre måneders likviditetsstress. Likviditetspejlemærket skal sikre, at institutter i tide reagerer på potentielle udfordringer med overholdelse af det lovgivningsmæssige LCR-krav; jo større likviditetsrisici et institut har, jo større overdækning i forhold til det lovgivningsmæssige LCR-krav bør et institut have.

Ultimo 2018 er Sparekassens likviditetspejlemærke opgjort til 461,1 % og er således pænt over grænseværdien på 100 %.

Usikkerhed ved indregning og måling

De væsentligste usikkerheder ved indregning og måling knytter sig til nedskrivninger på udlån. Ledelsen vurderer, at usikkerheden er på et niveau, der er forsvarligt i forhold til det retvisende billede af årsregnskabet. Der henvises i øvrigt til note 26, "anvendt regnskabspraksis".

Tilsynsdiamanten	Finanstilsynets grænseværdier	Middelfart Sparekasse pr. 31.12.2018	Opfyldt
Store eksponeringer	Maks. 175 %	92,3 %	✓
Årlig udlånsvækst	Maks. 20 %	6,3 %	✓
Ejendomseksponering	Maks. 25 %	12,2 %	✓
Funding ratio	Maks. 100 %	50,7 %	✓
Likviditetspejlemærke	Min. 100 %	461,1 %	✓

Usædvanlige forhold i 2018

Der er ikke registreret forhold af usædvanlig karakter i 2018.

Begivenheder efter regnskabsårets afslutning

Finanstilsynet var på ordinært tilsynsbesøg i Sparekassen i ugerne 48 og 50 i 2018. Den 24. januar 2019 var Sparekassens direktion, bestyrelse, revision mfl. til afrapporteringsmøde hos Finanstilsynet. Den økonomiske konsekvens af det ordinære tilsynsbesøg er nedskrivninger for netto ca. 3 mio. kr. på ejendomme og kunder. Beløbet er medtaget i resultatet for 2018.

Finanstilsynet har givet Sparekassen fire påbud ud over påbud om nedskrivninger på eksponeringer. Disse påbud vil Sparekassen efterleve hurtigst muligt.

Andre begivenheder

Der er ikke indtruffet andre begivenheder efter regnskabsårets afslutning, som har indvirkning på årsrapporten for 2018.

Risikostyring

Risikostyring er helt centralt i driften og den strategiske udvikling af Middelfart Sparekasse. I forbindelse med driften af Middelfart Sparekasse er de væsentligste risikoområder kreditrisiko, markedsrisiko, likviditetsstyring og kapitalrisici. Bestyrelsen har fastsat rammer på alle risikoområder, og Sparekassen har politikker, forretningsgange og kontroller på alle de nævnte risikoområder.

Bestyrelsen fastlægger principperne for risikostyringen, og revisions- og risikoudvalget følger løbende op på området. Risikostyringsfunktionen er i den daglige drift en del af ledelsessekretariatet. Sparekassens kreditrisici styres med udgangspunkt i Sparekassens kreditpolitik, der skal sikre, at der er balance mellem indtjening og risiko.

Sparekassen henvender sig til privatkunder og mindre og mellemstore erhvervs-kunder. Alle væsentlige kunder vurderes periodisk individuelt. Men generelt nedskrives alle kunders lån og garantier (aktiver) ved første indregning med et beløb svarende til det forventede kredittab i 12 måneder (stadie 1). Sker der efterfølgende en betydelig stigning i kreditrisikoen i forhold til tidspunktet for første indregning, nedskrives aktivet med et beløb, der svarer til det forventede kredittab i

aktivets restløbetid (stadie 2). Nedskrivningerne i stadie 1 og 2 opgøres på grundlag af en statistisk baseret model. Vurderes aktivet kreditforringet (stadie 3), nedskrives aktivet med et beløb svarende til det individuelt forventede kredittab i aktivets restløbetid, der vil være større end i stadie 2. Sparekassen fokuserer på, at der sikres en effektiv styring af udlånsporteføljen, således at kreditrisikoen begrænses mest muligt.

Bestyrelsen har fastsat rammer for Sparekassens markedsrisici for hvert af områderne rente-, valuta- og aktierisiko. Der rapporteres månedligt til bestyrelsen.

De forskellige risici, som Sparekassen påtager sig, og måden, de styres og overvåges på, er forklaret i risikoredegørelsen, der kan findes på Sparekassens hjemmeside⁵. Der henvises desuden til regnskabets note 25, hvor Sparekassens risici er nærmere beskrevet.

Revisions- og risikoudvalg

Middelfart Sparekasses bestyrelse har nedsat et revisions- og risikoudvalg med bestyrelsesmedlem Åge Almtoft som formand. Åge Almtoft er statsautoriseret revisor, og han er det uafhængige bestyrelsesmedlem, der har kvalifikationer inden for regnskabsvæsen. Udvalget består derudover af Bo Skouby Rosendahl, Jan Melgaard og Claus Nielsen. På Sparekassens hjemmeside⁶ kan kommissoriet for udvalgets arbejde findes.

Vederlag til ledelsen

Vederlaget til Sparekassens ledelse er fast. Det beskrives nærmere i årsregnskabets note 6 samt i afsnittet om god selskabsledelse side 24. Sparekassens øverste myndighed, repræsentantskabet, har vedtaget en lønpolitik for ledelsen og andre væsentlige risikotagere i Sparekassen. Lønpolitikken kan læses på Sparekassens hjemmeside⁷.

Forventninger til fremtiden

Renteindtægter fra udlån er en afgørende del af indtægtsgrundlaget for pengeinstitutter. Flere år i træk har Nationalbankens indlånsrente været negativ, og det meget lave renteniveau kombineret med begrænset efterspørgsel efter udlån, sætter udlånsrenterne under pres. Det er til glæde for mange bankkunder, og for Sparekassen betyder det, at niveauet for tab og nedskrivninger også i 2018 var meget lavt.

5 <https://midsp.dk/aarsrapport2018>

6 <https://midsp.dk/om-midsp/sparekassen/bestyrelse/bestyrelsens-udvalg/revisions-og-risikoudvalget/>

7 <https://midsp.dk/aarsrapport2018>

Men de lave – og faldende – udlånsrenter betyder også, at Sparekassen ikke får den vækst på toplinjen, som flere års kundetilgang i et mere normalt rentemarked ville have medført. En stigende del af indtægterne kommer via gebyr- og provisionsindtægter, og Sparekassen har således udviklet et stærkt samarbejde med partnere som Totalkredit, DLR Kredit, Sparinvest, nærpension, Leasing Fyn mfl.

Væksten i denne del af forretningen betyder, at Sparekassens toplinje også voksede i 2018, men ikke i så høj grad som ønskeligt. Sparekassen ser ingen tegn på en hurtig stigning af renten, og derfor er forventningerne til 2019 også påvirket af det lave renteniveau.

Sparekassen forventer, at de seneste års flotte tilgang af nye kunder vil fortsætte i 2019. Sammenholdt med fokus på fortsat at udvikle forretningen gennem Sparekassens mange samarbejdspartnere og et fortsat fokus på omkostningerne forventer Sparekassen et resultat før skat på koncernniveau for 2019 på 90-110 mio. kr.

Øvrige forhold

Mangfoldighed og det underrepræsenterede køn

Middelfart Sparekasse anser en ligelig kønsfordeling for at være god for både arbejdsmiljøet og de økonomiske resultater.

Pr. 31. december 2018 er 26 % af medlemmerne af "Den brede ledergruppe" kvinder. Det er ambitionen, at andelen af kvindelige ledere skal øges over de kommende år. Det skal ske ved at opfordre kvindelige lederemner til at gå ledervejen og ved at hjælpe dem med at balancere arbejds- og familielivet. Ved rekruttering af nye ledere tilstræbes det, at der altid er mindst én kvinde repræsenteret i samtalerunden. Ved den endelige udvælgelse vil kvalifikationer altid stå foran køn.

Antallet af kvinder i Sparekassens øverste myndighed, repræsentantskabet, er 26 % pr. 31. december 2018. Sparekassen arbejder for, at repræsentantskabet skal udgøres af mindst 30 % kvinder. Det er også målet, at 30 % af de repræsentantskabsvalgte bestyrelsesmedlemmer skal være kvinder. Bettina Jørgensen er ultimo 2018 det eneste kvindelige repræsentantskabsvalgte medlem af bestyrelse, hvilket svarer til, at 17 % af de repræsentantskabsvalgte medlemmer er kvinder. Blandt Sparekassens medarbejdervalgte bestyrelsesmedlem-

mer er 2 ud af 3 nu kvinder, da Rikke Jakobsen pr. 1. marts 2018 afløste Ulrik Sørensen. Inklusiv de medarbejdervalgte repræsentanter udgør kvinder nu 33 % af Sparekassens bestyrelse.

Sparekassens arbejde med mangfoldighed og det underrepræsenterede køn er udførligt beskrevet i den lovpligtige redegørelse om det underrepræsenterede køn. Redegørelsen kan læses på Sparekassens hjemmeside⁸.

2019 – Ny treårig strategi på vej

2018 var sidste år af Sparekassens anden treårige strategiperiode. Strategien havde det overordnede mål, at Sparekassen skulle følge "Den gyldne middelvej". Det gjaldt både i forhold til at finde balancen mellem personlig rådgivning og relevante digitale løsninger samt at fastholde Sparekassens mangeårige fokus på, at succes måles på flere parametre end den økonomiske bundlinje.

Sparekassen havde primo 2016 valgt 10 strategiske målepunkter med fokus på økonomi, medarbejdertilfredshed, kundetilfredshed og involvering i lokalsamfundet. Primo 2019 kunne Sparekassen gøre status: 6 af de 10 målepunkter blev indfriet, og 2 andre var meget tæt på at blive indfriet. De sidste 2 målepunkter er økonomiske målepunkter, basisindtægter pr. omkostningskrone og resultat før skat. Begge målepunkter har været markant påvirket af lavrentemiljøet, som har sat begrænsninger for udviklingen i basisindtjeningen i pengeinstitutter generelt.

Sparekassens vision har siden 2013 været "Bedst til kunder". Ikke mindst i lyset af den vision er det meget tilfredsstillende, at Sparekassen gennem hele strategiperioden har formået at indfri målet om at være i top 3 i kundetilfredshed blandt både privat- og erhvervs kunder.

20. februar 2019 lancerer Sparekassen sin tredje treårige strategi. Med udgangspunkt i både branchen og generelle strømninger i samfundet vil Sparekassen med strategien definere sit ståsted som pengeinstitut og tydeliggøre de værdier, som har været en del af Sparekassen lige siden første åbningsdag i 1853. Alle medarbejdere i Sparekassen har været involveret i strategiarbejdet, og i de kommende år bliver der rig mulighed for at involvere sig i arbejdet med at konkretisere de indsatser, strategien sætter fokus på.

God selskabsledelse

Redegørelse for god selskabsledelse i Middelfart Sparekasse

Indledning

Middelfart Sparekasse drives af et ønske om at skabe merværdi for det samfund, vi er en del af. Det mener vi, at vi bedst muligt opnår ved at opføre os ordentligt og ansvarligt og ved at føre en åben og inddragende dialog med vores interessenter. Derfor er det helt naturligt, at vi forholder os aktivt til anbefalingerne fra Komitéen for god Selskabsledelse samt Finans Danmarks ledelseskodex.

Formålet er at sikre åbenhed om rammerne for ledelsen af Middelfart Sparekasse samt fortsat at udvikle den generelle ledelseskvalitet, hvilket er vigtigt for interessenternes tillid til os som pengeinstitut.

I Governance-redegørelsen for regnskabsåret 2018, som kan læses i sin fulde længde på Sparekassens hjemmeside⁹, har bestyrelsen forholdt sig til Komitéen for god Selskabsledelses 47 anbefalinger af 23. november 2017, hvor Sparekassen efterlever 37 anbefalinger og delvist efterlever 5 anbefalinger. Der er 5 anbefalinger, som Sparekassen ikke lever op til, og hvor Sparekassen har valgt at indrette sig på en anden måde end den, der fremgår af anbefalingerne.

Bestyrelsen har ligeledes forholdt sig til Finans Danmarks ledelseskodex af 22. november 2013. Her efterlever Sparekassen samtlige 12 anbefalinger. I redegørelsen er der udførlige beskrivelser af Sparekassens efterlevelse af anbefalingerne samt forklaringer på, hvorfor Sparekassen på visse områder har valgt at indrette sig på en anden måde end anbefalet.

Bestyrelsens arbejde

Arbejdet med repræsentantskabet

Bestyrelsen har i 2018 arbejdet med fortsat at udvikle repræsentantskabet som Sparekassens øverste myndighed og som rekrutteringsgrundlag til bestyrelsen.

Sparekassens repræsentantskab omfattes indirekte af de skærpede krav til bestyrelsens sammensætning og kompetencer, idet minimum fire ud af de i alt seks repræsentantskabsvalgte bestyrelsesmedlemmer skal vælges blandt repræsentantskabets medlemmer.

I 2018 har arbejdet handlet om:

- Facebook Workplace som nyt dialogværktøj
- Sparekassens samarbejde med Totalcredit (indlæg ved Nina Smith, bestyrelsesformand i Forenet Kredit, 22. august 2018)
- Sektorens udvikling og krav til os som pengeinstitut (indlæg ved Jan Kondrup, direktør i Lokale Pengeinstitutter, 6. oktober 2018)
- Inspiration til en samfundsambition for et lokalt pengeinstitut (indlæg Nicoline Olesen og Flemming Møldrup fra MärK, 6. oktober 2018).
- Strategiarbejde under overskriften: "Hvis jeg var sparekassedirektør.."

Forudsætningen for et levende og aktivt repræsentantskab er, at medlemmerne får relevante opgaver og kvalificerede input at tage udgangspunkt i.

Ved kontinuerligt at øge repræsentantskabets indsigt i forretningen, er medlemmerne klædt bedst muligt på til at varetage en plads i bestyrelsen, når/hvis det bliver aktuelt. Samtidig sikres det, at Sparekassen får værdifulde input til fx arbejdet med den kommende treårige strategi 2019-2021. Det arbejde blev fortsat på den årlige repræsentantskabskonference lørdag den 6. oktober, hvor en stor del af dagen kredsede om udviklingen i den finansielle sektor – og dermed Sparekassens muligheder og udfordringer – og om Sparekassens muligheder for at bringe sine værdier endnu mere i spil over for kunderne og samfundet. Inputtene fra repræsentantskabet blev en vigtig del af det videre arbejde med Strategi 2021.

Ud over at sikre relevante faglige input er det også bestyrelsens ønske, at repræsentantskabet skal have hurtig og præcis information om relevante begivenheder i Sparekassen. Derfor er brugen af Facebook Workplace blevet videreudviklet som kommunikationskanal mellem Sparekassen og repræsentantskabet. Brugen af Facebook Workplace har betydet, at nyhedsudvekslingen er blevet mere aktuel, og der er mulighed for at kommentere/debatte de nyheder, der deles. Med Facebook Workplace har de enkelte valgkredse også fået mulighed for at fortælle om de lokale arrangementer og dermed inspirere de øvrige valgkredse til lignende tiltag.

Valg til bestyrelsen

Ved det ordinære repræsentantskabsmøde 1. marts 2018 var der valg til Sparekassens bestyrelse. Jan Henriksen blev valgt ind i bestyrelsen, og Allan Buch og Jan Melgaard blev genvalgt. Jan Henriksen valgte at udtræde af bestyrelsen kort tid efter valget. Der blev derfor indkaldt til et ekstraordinært repræsentantskabsmøde 21. juni 2018, hvor Henrik Higham Schlüter blev valgt ind i bestyrelsen på baggrund af bestyrelsens indstilling. Bestyrelsen anser Henrik Higham Schlüter for at have kvalifikationer, som passer godt ind i bestyrelsens samlede kompetencer og lagde især vægt på følgende i indstillingen af Henrik Higham Schlüter:

- mangeårig erfaring som advokat
- stor erfaring med bestyrelsesarbejde
- brancheindsigt og –erfaring inden for ejendomme
- betydeligt netværk i Vejle-området.

Henrik deltog i forbindelse med sin tiltrædelse som bestyrelsesmedlem i et internt introduktionsprogram i Sparekassen, ligesom han har påbegyndt bestyrelsesuddannelsen ved Finanssektorens Uddannelsescenter i 2018.

1. marts var der endvidere valg af medarbejderrepræsentanter til Sparekassens bestyrelse. Her blev Rikke Jakobsen valgt, og Claus Nielsen genvalgt.

Bestyrelsesudvalg og deres væsentligste aktiviteter

Ved den årlige nedsættelse af bestyrelsesudvalg, som fandt sted den 20. marts 2018, besluttede bestyrelsen at fortsætte med et revisions- og risikoudvalg samt et nominerings- og vederlagsudvalg.

Udvalgenes væsentligste aktiviteter svarer til de opgaver, der er beskrevet i udvalgenes kommissorier¹⁰. Revisions- og risikoudvalget har i 2018 desuden haft fokus på implementering af IFRS9, mens nominerings- og vederlagsudvalget har haft fokus på at sikre en fortsat udvikling af bestyrelsen og repræsentantskabet igennem uddannelse og relevante indlæg.

Bestyrelsens organisering

Bestyrelsens sammensætning pr. 21. juni 2018

Allan Buch (bestyrelsesformand) – arbejdende bestyrelsesformand i Bælternes Fiskeriforening
Bettina Jørgensen – virksomhedsejer
Bo Skouby Rosendahl – general manager
Claus Nielsen – erhvervsrådgiver

Henrik Higham Schlüter (næstformand) - advokat
Jan Melgaard – direktør og virksomhedsejer
Pia Kjær Nielsen – afdelingsdirektør
Rikke Jakobsen – erhvervsmedarbejder og fællestillidsmand
Åge Almtoft – direktør

Bestyrelsen har pr. 21. august 2018 nedsat følgende udvalg

Revisions- og risikoudvalg

Åge Almtoft, udvalgsformand
Bo Skouby Rosendahl
Jan Melgaard
Claus Nielsen

Nominerings- og vederlagsudvalg

Bettina Jørgensen, udvalgsformand
Henrik Higham Schlüter
Pia Kjær Nielsen
Rikke Jakobsen

Bestyrelse 9 medlemmer

Revisions- og risikoudvalg 4 medlemmer

Nominerings- og vederlagsudvalg 4 medlemmer

Ad hoc udvalg

Udvalgenes kommissorier, hvori deres opgaver og forpligtelser er detaljeret beskrevet, er offentliggjort på Sparekassens hjemmeside¹¹.

Fra venstre: Jan Melgaard, Henrik Higham Schlüter, Bettina Jørgensen, Allan Buch, Bo Skouby Rosendahl, Martin Nørholm Baltser, Claus Nielsen, Pia Kjær Nielsen, Åge Almtoft, Rikke Jacobsen.

Information om bestyrelsen

Allan Buch

Ejer af Skrillinge Strand Bundgarnsfiskeri
Født 21. januar 1962

Anciennitet

- Medlem af bestyrelsen siden 2010
- Medlem af repræsentantskabet siden 1992

Udløbet af den aktuelle valgperiode i bestyrelsen

- 2020

Kan medlemmet anses for uafhængigt

- Ja

Garantkapital

- 100.000 kr. – uændret i 2018

Faglige kompetencer

- Indsigt i den finansielle branche
- Politisk indsigt
- Kendskab til virksomheder og brancherelevante offentlige institutioner

Personlige kompetencer

- Samfundsmæssigt kendskab
- Stor bestyrelseserfaring
- Strategisk tænkning

Bestyrelsesrelevante kurser i 2018

- Bestyrelsesseminar, 3S

Andre ledelseshverv

- Arbejdende bestyrelsesformand i Bælternes Fiskeriforening
- Bestyrelsesformand i Danske Fiskeres Forsikring
- Bestyrelsesformand i Middelfart Spildevand A/S
- Bestyrelsesformand i Middelfart Spildevand Holding A/S
- Bestyrelsesformand i Middelfart Service A/S
- Bestyrelsesmedlem i EWII S/I

Fremmøde

100 %

Bettina Jørgensen

Direktør i Match Interieur ApS
Født den 14. november 1962

Anciennitet

- Medlem af bestyrelsen siden 2017
- Medlem af repræsentantskabet siden 2016

Udløbet af den aktuelle valgperiode i bestyrelsen

- 2019

Kan medlemmet anses for uafhængigt

- Ja

Garantkapital

- 100.000 kr. - uændret i 2018

Faglige kompetencer

- Strategisk forretningsudvikling
- Ledelse

- Økonomi
- Etik og moral i erhvervslivet/organisationer.

Personlige kompetencer

- Energibundt, der brænder for det jeg laver
- Positiv og livsglad person
- Cand. Oecon fra Aarhus Universitet
- Master i filosofi

Bestyrelsesrelevante kurser i 2018

- Bestyrelsesuddannelse, Finanssektorens Uddannelsescenter
- Bestyrelsesseminar, 3S

Udvalg i bestyrelsen

- Nominerings- og vederlagsudvalget

Andre ledelseshverv

- Direktør i Meece Invest ApS

Fremmøde

100 %

Bo Skouby Rosendahl

General manager CDK Global Nordic West
Født 7. juli 1965

Anciennitet

- Medlem af bestyrelsen siden 2013
- Medlem af repræsentantskabet siden 2012

Udløbet af den aktuelle valgperiode i bestyrelsen

- 2019

Kan medlemmet anses for uafhængigt

- Ja

Garantkapital

- 60.000 kr. – uændret 2018

Faglige kompetencer

- Generel ledelse
- Strategi- og forretningsudvikling
- It
- Økonomistyring og -analyse

Personlige kompetencer

- Tænker og handler helhedsorienteret ud fra en strategisk tankegang
- Analytisk
- Resultatorienteret

Bestyrelsesrelevante kurser i 2018

- Bestyrelsesseminar, 3S

Udvalg i bestyrelsen

- Revisions- og risikoudvalget

Andre ledelseshverv

- Adm. direktør i CDK Global Danmark ApS
- Adm. direktør i CDK Global Holding Finland OY
- Adm. direktør i CDK Global Finland OY

Fremmøde

- 89 %

Claus Nielsen

Erhvervsrådgiver
Medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem
Født 20. juni 1979

Anciennitet

- Medlem af bestyrelsen siden 2015

Udløbet af den aktuelle valgperiode i bestyrelsen

- 2020

Kan medlemmet anses for uafhængigt

- Nej, idet medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer ikke kan anses for uafhængige

Garantkapital

- 20.000 kr. – uændret i 2018

Faglige kompetencer

- Økonomisk forståelse og indsigt i den finansielle sektor

- Stor erfaring fra erhvervsområdet og med kreditgivning til både privat og erhverv
- Strategi og forretningsudvikling

Personlige kompetencer

- Helhedsorienteret
- Resultatorienteret
- Mod til at udfordre

Bestyrelsesrelevante kurser i 2018

- Bestyrelsesseminar, 3S

Udvalg i bestyrelsen

- Revisions- og risikoudvalget

Fremmøde

- 100 %

Henrik Higham Schlüter

Advokat, partner og bestyrelsesformand hos Codex Advokater i Vejle
Født 23. november 1964

Anciennitet

- Medlem af bestyrelsen siden juni 2018, næstformand siden december 2018

Udløbet af den aktuelle valgperiode i bestyrelsen

- 2020

Kan medlemmet anses for uafhængigt

- Ja

Garantkapital

- 100.000 kr.

Faglige kompetencer

- Mere end 25 års erfaring som erhvervsadvokat med speciale i selskabsret, fast ejendom, virksomhedsoverdragelser og bestyrelsesarbejde

- Sprogligt interesseret, og taler engelsk og tysk flydende – og øver mig på det italienske

Personlige kompetencer

- Løsningsorienteret
- Ønske og vilje til at bidrage til Sparekassens bedste

Bestyrelsesrelevante kurser i 2018

- Bestyrelsesuddannelse fra Finanssektorens Uddannelsescenter

Udvalg i bestyrelsen

- Nominerings- og vederlagsudvalget

Andre ledelseshverv

- Bestyrelsesmedlem i en række danske virksomheder

Fremmøde

- 100 %

Jan Melgaard

Direktør og virksomhedsejer i Lighthouse Aviation A/S, Middelfart
Født 29. november 1961

Anciennitet

- Medlem af bestyrelsen siden 2015
- Medlem af repræsentantskabet siden 2012

Udløbet af den aktuelle valgperiode i bestyrelsen

- 2020

Kan medlemmet anses for uafhængigt

- Ja

Garantkapital

- 350.000 kr. – uændret i 2018

Faglige kompetencer

- International bank- og kapitalmarkedserfaring

- "Big ticket" investeringsbeslutninger (inkl. statistiske analyser)
- Internationale skatte- og juraspørgsmål
- Management af multikulturelle teams med højt kompetenceniveau

Personlige kompetencer

- Integritet
- Åben og respektfuld kommunikation
- International forhandling

Bestyrelsesrelevante kurser i 2018

- Bestyrelsesseminar, 3S

Udvalg i bestyrelsen

- Revisions- og risikoudvalget

Andre ledelseshverv

- Arbejdende bestyrelsesformand i FPG Amentum Ltd., Dublin

Fremmøde

- 94 %

Pia Kjær Nielsen

Administrationschef og fagchef privat Medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem
Født 15. februar 1970

Anciennitet

- Medlem af bestyrelsen siden 2011

Udløbet af den aktuelle valgperiode i bestyrelsen

- 2019

Kan medlemmet anses for uafhængigt

- Nej, idet medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer ikke kan anses for uafhængige

Garantkapital

- 39.000 kr. – uændret i 2018

Faglige kompetencer

- Ledelse
- Forretningsudvikling, strategi og eksekvering
- Stort kendskab til den finansielle sektor og dens konkurrenceforhold

- Evner at forstå, analysere og omsætte ideer til forretning
- Stort kendskab til Sparekassens markedsområde

Personlige kompetencer

- Integritet i forhold til bestyrelsesopgaven med fokus på værdiskabelse for Sparekassen
- Evner at bidrage med holdninger, tiltag og ideer
- Bred kontaktflade og stort engagement

Bestyrelsesrelevante kurser i 2018

- Bestyrelsesseminar, 3S

Udvalg i bestyrelsen

- Nominerings- og vederlagsudvalget

Andre ledelseshverv

- Bestyrelsesformand i Give Tømmerhandel A/S

Fremmøde

- 100 %

Rikke Jakobsen

**Erhvervsmedarbejder (Middelfart Erhverv),
arbejdsmiljørepræsentant og
fællestillidsmand
Medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem
Født 24. August 1966**

Anciennitet

- Medlem af bestyrelsen siden 2018

Udløbet af den aktuelle valgperiode i bestyrelsen

- 2020

Kan medlemmet anses for uafhængigt

- Nej, idet medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer ikke kan anses for uafhængige

Garantkapital

- 25.000 kr.

Faglige kompetencer

- Forretningsmæssig, regnskabsmæssig og

økonomisk forståelse

- Brancheerfaring som erhvervsrådgiver og erhvervsmedarbejder siden 1985
- -Uddannelse inden for tillidsmandshvervet med diverse overbygninger.

Personlige kompetencer

- Stort engagement i alt hvad jeg gør
- Ønske og vilje til at bidrage til Sparekassens bedste
- Nysgerrig netværker med stor kontakthflade og evne til at skabe brugbare relationer

Bestyrelsesrelevante kurser i 2018

- Bestyrelsesuddannelse fra Finanssektorens Uddannelsescenter
- MAB-seminar, Finansforbundet
- Bestyrelsesseminar, 3S

Udvalg i bestyrelsen

- Nominerings- og vederlagsudvalget

Fremmøde

100 %

Åge Almtoft

**Direktør i Dal-Bo A/S
Født 20. april 1956**

Anciennitet

- Medlem af bestyrelsen siden 2009

Udløbet af den aktuelle valgperiode i bestyrelsen

- 2019

Kan medlemmet anses for uafhængigt

- Ja

Garantkapital

- 5.000 kr. – uændret i 2018

Faglige kompetencer

- Uddannet cand. merc. i revision og statsautoriseret revisor
- Erfaring fra ledelse på højt niveau i stor virksomhed og som økonomidirektør i børsnoteret virksomhed

Personlige kompetencer

- Høj integritet
- Uafhængighed
- Særlige kvalifikationer ift. Finanstilsynets vurdering og/eller Sparekassens forretningsmodel
- Revisionskyndigt bestyrelsesmedlem

Bestyrelsesrelevante kurser i 2018

- Bestyrelsesseminar, 3S

Udvalg i bestyrelsen

- Revisions- og risikoudvalget

Andre ledelseshverv

- Direktør i DKD Invest ApS
- Direktør i Almtoft Invest ApS
- Direktør i Jim Finans ApS

Fremmøde

- 100 %

Information om direktion

Martin Nørholm Baltser

Administrerende direktør
Født 3. august 1962

Garantkapital

- 75.000 kr. – uændret i 2018

Faglige kompetencer

- Ledelse
- Bankdrift
- Kredit

Personlige kompetencer

- Visionær
- Tillidsfuld
- Ærlig

Andre ledelseshverv

- Bestyrelsesformand i NEM Forsikring A/S
- Bestyrelsesformand i Leasing Fyn Middelfart A/S
- Bestyrelsesformand i Leasing Fyn Bank A/S
- Bestyrelsesmedlem i Sparinvest Holdings SE
- Bestyrelsesmedlem i Trekantens Ejendoms-selskab A/S
- Bestyrelsesmedlem i Kulturøen A/S
- Bestyrelsesmedlem i nærpension A/S
- Bestyrelsesmedlem i Kulturøens Bycenter A/S
- Bestyrelsesmedlem i NEXT Forsikring A/S

Såvel bestyrelse som direktion aflønnes med fast vederlag, som fremgår nedenfor. Der udbetales således ikke variable lønde til direktion og bestyrelse. Sammensætningen af bestyrelsens og direktionens samlede vederlag fremgår af note 6 i årsregnskabet samt af Sparekassens lønpolitik, som kan læses på Sparekassens hjemmeside¹².

Navn	Vederlag 2018 (1.000 kr.)
Allan Buch (formand)	341
Bettina Jørgensen (formand for nominerings- og vederlagsudvalget)	192
Bo Skouby Rosendahl	170
Claus Nielsen	168
Henrik Higham Schlüter (næstformand) ¹³	80
Jan Melgaard	170
Pia Kjær Nielsen	162
Rikke Jakobsen ¹⁴	133
Åge Almtoft (formand for revisions- og risikoudvalget)	234
Martin Nørholm Baltser (direktion)	3.785

¹² <https://midsp.dk/aarsrapport2018>

¹³ Henrik Higham Schlüter blev valgt ind i bestyrelsen pr. 21. juni 2018, hvorfor hans honorar er lavere end de øvrige bestyrelsesmedlemmers

¹⁴ Rikke Jakobsen blev valgt ind i bestyrelsen pr. 1. marts 2018, hvorfor hendes honorar er lavere end de øvrige bestyrelsesmedlemmers

Redegørelse for samfundsansvar

Samfundsansvar med flere bundlinjer

Da Middelfart Sparekasse blev grundlagt i 1853, var tanken, at det skulle være en sparekasse til fælles bedste. Håndværkerforeningen i Middelfart, der stod bag Sparekassen, ville lære almuen værdien af at spare op, og indlånet skulle arbejde til gavn for byen i form af udlån til lokale håndværkere. Alt sammen med det mål at bidrage til yderligere vækst og udvikling i Middelfart.

Det er altså helt naturligt for Middelfart Sparekasse at tænke længere end egen økonomisk vinding, og den tilgang til at drive pengeinstitut har Sparekassen holdt fast i lige siden. Senere er begreber som CSR (corporate social responsibility) og samfundsansvar kommet til, men ønsket om at gøre en positiv forskel i lokalsamfundet har altid været det samme.

Alle tager samfundsansvar

I Middelfart Sparekasse tager hele organisationen samfundsansvar. Samfundsansvar er nemlig ikke et fagområde, men en forretningsdisciplin, som afspejler Sparekassens grundlæggende holdninger til det at drive forretning med omtanke for den verden, Sparekassen er en del af.

En åben og ansvarlig kultur starter oppefra

Sparekassens ledelse består af repræsentantskabet, bestyrelsen og direktionen.

Af Sparekassens vedtægter fremgår det af formålsparagraffen, at Sparekassens formål - ud over at drive pengeinstitutvirksomhed - er at støtte og afholde almennyttige aktiviteter i Sparekassens virkeområde

For at give omverdenen størst muligt indblik i Sparekassens virke har Middelfart Sparekasse valgt at offentliggøre Sparekassens strategi, politik for samfundsansvar, bestyrelsens forretningsorden samt kommissorium for repræsentantskabet på Sparekassens hjemmeside. Åbenhed og transparens er en forudsætning for, at omverdenen kan have tillid til Middelfart Sparekasse.

Ejerform

Middelfart Sparekasse er en garant sparekasse og dermed en selvejende institution. Det betyder, at ingen er ejere af Sparekassens overskud eller formue, og Sparekassen er derfor ikke bundet af at skulle levere et afkast til en ejerkreds.

Bestyrelsens opdrag til direktionen

Middelfart Sparekasse skal fortsat hvile på et solidt økonomisk fundament for at sikre Sparekassens selvstændighed og udviklingsmuligheder. Det økonomiske fundament skal sikres på grundlag af de værdier, der findes i Sparekassen i dag. Middelfart Sparekasse skal således fortsat være "Bedst til kunder". Sparekassen skal desuden fortsat være en særdeles god arbejdsplads og leve op til sit samfundsansvar.

Benjamin Falkner regnes for manden bag Middelfart Sparekasse. Det var ham, der i november 1852 præsenterede håndværkerforeningen i Middelfart for idéen om at oprette en spare- og lånekasse. Hans tanker bag at åbne Sparekassen lever videre i bedste velgående den dag i dag.

Lindberg
1852

Det tillader Sparekassen at tænke anderledes og giver en frihed, som Sparekassen gør sig umage med at omsætte til værdiskabende initiativer i lokalsamfundet samt til investeringer i Sparekassens fremtid.

Det er glædeligt, at over 20 procent af Sparekassens kunder har indskudt garantkapital i Middelfart Sparekasse. Dermed står kunderne som garanter bag Sparekassen, da garantkapitalen tæller med som en del af Sparekassens egenkapital. Samtidig knytter det kunderne og Sparekassen tættere sammen, når kunden også er garant.

Kundedemokrati

Garanterne har stor medindflydelse på Sparekassens virke, blandt andet fordi det er dem, som vælger Sparekassens øverste myndighed – repræsentantskabet. Repræsentantskabsmedlemmerne vælges blandt Spa-

rekassens garanter, og valget afholdes hvert fjerde år.

Kudedemokratiet giver et solidt fundament for Sparekassen – alle kan søge indflydelse i deres Sparekasse. Sparekassen har en ambition om at styrke kudedemokratiet yderligere i de kommende år, så endnu flere ønsker at være en del af demokratiet omkring Sparekassen. Arbejdet med at styrke demokratiet bliver ét af indsatsområderne i Sparekassens strategi for årene 2019-2021.

Ejerform og kudedemokrati

Garanter

- Kunder, som har indskudt ansvarlig kapital i Sparekassen
- Kan vælges ind i repræsentantskabet
- **Vælger repræsentantskabet**

Repræsentantskabet

- Sparekassens øverste myndighed
- Beslutter vedtægter
- Godkender årsrapport
- **Vælger bestyrelsen, dog ikke de medarbejderevalgte**

Bestyrelsen

- Beslutter overordnet strategi, herunder de 10 strategiske målepunkter
- Beslutter Sparekassens forretningsmodel
- Vedtager politikker
- Formulerer instrukser til direktionen
- **Ansætter direktionen**

Direktionen

- Indstiller og rapporterer om strategi, herunder status på de 10 målepunkter og de 82 initiativer i Strategi 2018
- Indstiller politikker

Forretningsmodel

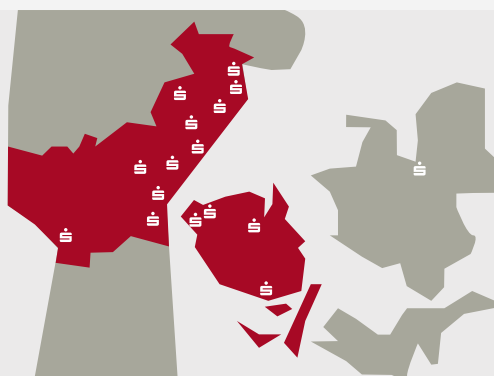
En sparekasse til fælles bedste

Middelfart Sparekasses berettigelse som pengeinstitut er, at kunderne har tillid til, at Sparekassen kan levere et langsigtet og stabilt fundament for deres økonomi. Kundernes opbakning er altafgørende for Sparekassens virke. Siden 2013 har Sparekassens vision været at være "bedst til kunder", og flere uafhængige undersøgelser har bekræftet, at kunderne er meget tilfredse med Middelfart Sparekasse.

Kundetilfredshed er også i de kommende år et afgørende parameter for Sparekassen – tilfredse medarbejdere og tilfredse kunder er det fundament, der skal sikre en bæredygtig vækst.

Ressourcer

- Garantsparekasse og dermed uafhængig af kapitalinteresser
- Lokale og moderne afdelinger med stor beslutningsautonomi
- Veluddannede medarbejdere
- Attraktiv arbejdsplads
- Moderne it- og selvbetjeningsplatform
- Robust kapital- og likviditetsstruktur
- Stærke partnere inden for bl.a. realkredit, forsikring, leasing, pension og investering

Kerneaktiviteter

Den kerneydelse, som Middelfart Sparekasse tilbyder, adskiller sig ikke fra den typiske produktpalette, som andre pengeinstitutter tilbyder. Sparekassen differentierer sig i stedet på værdigrundlag, organisationskultur og den værdiskabende rolle i forhold til kunder, medarbejdere og lokalsamfund.

Medarbejdere

- Udvikling af en stærk social kapital (uddannelse, ledelsesform, attraktiv arbejdsplads)
- Faglig og personlig udvikling.

Kunder

- En sparekasse for alle
- Full-service leverandør af bankforretninger til privatkunder og mindre og mellemstore virksomheder
- Personlig rådgiver med individualiseret og fleksibel rådgivning.

Lokalsamfund

- Aktiv rolle i lokalsamfundet
- Fokus på social ansvarlighed.

De 10 strategiske målepunkter

Middelfart Sparekasse måler på mere end den økonomiske bundlinje, og de 10 strategiske målepunkter er et udtryk for den balance, Sparekassen ønsker.

1 Kundetilfredshed
Status 2018: **NR. 1**
Mål: **TOP 3**

2 Kundetilfredshed med digitale løsninger
Status 2018: **Privat 88 %, Erhverv 88 %**
Mål: **> 90 %**

3 Antal kunder
Status 2018: **76.789**
Mål 2018: **> 75.000**

4 Arbejdsglæde
Status 2018: **96 %**
Mål: **> 97 %**

5 Kompetencemål
Status 2018: **97 %**
Mål 2018: **> 95 %**

6 Basisindtægter pr. omkostningskrone
Status 2018: **1,3**
Mål 2018: **> 1,45**

7 Kapitalbuffer
Status 2018: **5,0 procentpoint**
Mål: **3 procentpoint**

8 Nedskrivningsprocent
Status 2018: **0,2 %**
Mål: **< 0,75 %**

9 Resultat før skat
Status 2018: **106,6 mio. kr.**
Mål 2018: **> 140 mio. kr.**

10 Engagement i lokalsamfundet
Status 2018: **7,7 mio. kr.**
Mål: **> 7,5 mio. kr. pr. år**

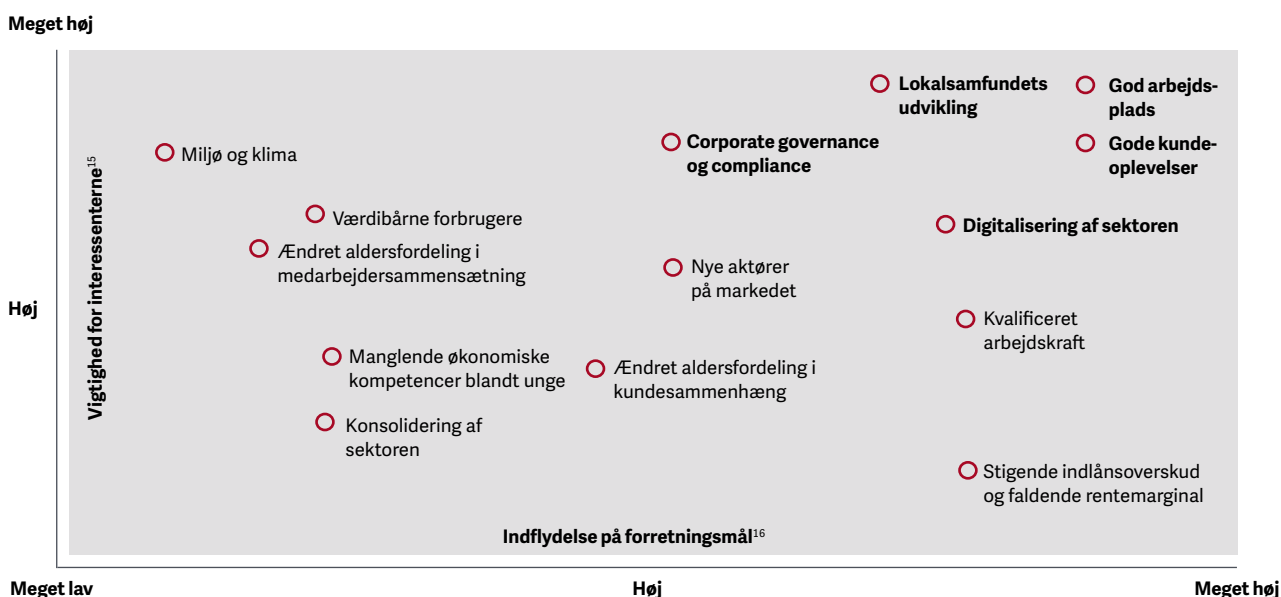
Områder, der påvirker forretningsmodellen

Sparekassens omgivelser har høje forventninger til Middelfart Sparekasse og dens måde at drive forretning på. Derfor er det vigtigt fortsat at holde et skarpt fokus på at vedligeholde Sparekassens gode omdømme og finansielle troværdighed.

Et stærkt omdømme kan være en virksomheds største svaghed, for det gør, at eventuelle fejltrin rammer hårdere, da omverdenen - både kunder, pressen og andre interessenter - har høje forventninger til Sparekassens handlinger.

Det betyder, at selvom Sparekassen er kendt for at være en god arbejdsplads og have tilfredse kunder, så er det områder, som fortsat skal øverst på dagsordenen.

Herunder ses en gennemgang af udvalgte områder af Sparekassens forretning samt tendenser, Sparekassen bør forholde sig til. Der er vægтет i forhold til vigtighed for interessenter og vigtighed for Sparekassens forretningsmål. Gruppen af interessenter tæller bl.a. kunder/garanter, medarbejdere, det politiske system, både lokalt og nationalt, samt eksterne kontrolinstanser som Finanstilsynet og Datatilsynet.

I det følgende gennemgås de fem områder, der har størst betydning hos både interessenterne samt for Sparekassens forretningsmål. De områder udgør på samme tid de største risici og de største muligheder for Sparekassen.

15 Vigtighed for interessenter (Y-akse): i hvor høj grad er området vigtigt for Middelfart Sparekasses interessenter. Interessenterne omfatter Sparekassens væsentlige interessenter på side 50.

16 Indflydelse på forretningsmål (x-akse): i hvor høj grad har området indflydelse på Sparekassens mål og forretningsmodel.

De mest betydningsfulde områder

- **Corporate governance og compliance** er måske ikke de udtryk, flest bankkunder tænker over i hverdagen. Oversat til hverdagsprog som god selskabsledelse og bekæmpelse af hvidvask er det derimod begreber, der i 2018 fik utroligt stor offentlig bevågenhed.

Efter sagerne om hvidvask og udbytteskat står finanssektoren tilbage i en historisk tillidskrise. Det store negative fokus har ramt alle i sektoren, og fra både myndighedernes og offentlighedens side er der stort fokus på, at pengeinstitutter opererer forsvarligt, både inden for de skrevne regler og de uskrevne etiske regler.

Åbenhed og transparens omkring måden, Sparekassen drives på, er derfor vigtigere end måske nogensinde før. Kun ved at være gennemsigtig, kan omverdenen have tillid til, at Sparekassen drives forsvarligt – målt efter både en juridisk og etisk målestok.

For at bidrage til åbenheden offentliggør Sparekassen årligt sin "Redegørelse for god selskabsledelse". Her forholder Sparekassen sig til både Finans Danmarks ledelseskodex og anbefalingerne fra Komitéen for god selskabsledelse. Her kan alle og enhver se, hvordan Sparekassen arbejder med de anbefalinger, der er udsendt fra centralt hold.

Også fra politisk hold og tilsynsmyndighedernes side har begivenhederne i 2018 betydet øget fokus rettet mod pengeinstitutterne. For at sikre den højest mulige kvalitet i Sparekassens anti-hvidvask-arbejde vil den centrale hvidvask-funktion i første kvartal 2019 besøge alle kundeekspederende afdelinger for at fortælle om anti-hvidvaskindsatsen, og hvordan den enkelte medarbejder i afdelingen bidrager bedst muligt.

Også implementeringen af den nye persondataforordning, der trådte i kraft i maj 2018, har krævet betydelige ressourcer i Sparekassen. Kunder og samarbejdspartnere skal være trygge ved, at Sparekassen håndterer personfølsomme oplysninger sikkert og korrekt. Sparekassen har en DPO, Data Protection Officer, og gennem systematisk arbejde i 2018 er procedurer vedrørende håndtering af persondata opda-

teret og implementeret i organisationen. For at sikre fokus på opgaven i alle afdelinger, blev der udpeget en lokal persondata-specialist i alle afdelinger. Denne medarbejder har til opgave at holde fokus på korrekt implementering og løbende opfølgning på afdelingens arbejde med persondata.

En del af det nye regelsæt på området var en tydeliggørelse af borgeres/kunders ret til indsigt i de oplysninger fx Sparekassen opbevarer. Ultimo 2018 havde én tidligere kunde bedt om indsigt.

- At være en **"God arbejdsplads"** - gerne Danmarks bedste – er et essentielt parameter for Middelfart Sparekasse. Medarbejderne er Sparekassens vigtigste konkurrenceparameter. Det er i deres møde med kunderne, at det afgøres, om Sparekassen lykkes med at være "bedst til kunder", og det er medarbejderes handlinger i hverdagen, der er fundamentet for, at Sparekassen er en bæredygtig virksomhed med fokus på mere end den økonomiske bundlinje.

Sparekassens brand som en god arbejdsplads er desuden med til at sikre, at der altid kan rekrutteres højt kvalificerede medarbejdere, når en stilling bliver slået op eksternt.

Løbende videreuddannelse er et vigtigt element i at være en god arbejdsplads. Kollegerne skal kunne se muligheder for personlig og faglig udvikling. I 2018 har alle medarbejdere i Sparekassen været på endagskursus i skriftlig kommunikation. Kurset var en udløber af "Strategi 2018 – Den gyldne middelevé v. 2.0", hvor begrebet "bedst til kunder – også bag en skærm" optrådte. I takt med at en langt større del af kommunikationen med både kunder, kolleger og samarbejdspartnere foregår skriftligt, er det vigtigt, at Sparekassen fremstår lige så åben, imødekommende og let forståelig på skrift som i det personlige møde.

I 2018 er der også indledt en uddannelse målrettet alle privatrådgivere. Over de kommende år skal alle rådgivere på kurset, hvor der sættes bredt fokus på alle de kompetencer, der kræves for at være en dygtig rådgiver i de kommende år.

Vicedirektør Peter Møller.

- **"Gode kundeoplevelser"** er hovedkilden til en bæredygtig forretning. Med øget konkurrence og gode muligheder for, at kunden nemt og hurtigt kan skifte pengeinstitut, er det vigtigt, at Middelfart Sparekasse hver dag lever efter visionen om at være bedst til kunder og sørger for, at kunderne får en positiv oplevelse. Oven i købet er tilfredse kunders anbefaling af Sparekassen til venner og familie den stærkeste - og billigste - markedsføring. Derfor er høj kundetilfredshed også vejen til at fortsætte de seneste års organiske vækst. Det er et stort arbejde at byde mange nye kunder velkommen, men Sparekassen er bevidst om, at det ikke må ske på bekostning af, at de eksisterende kunder oplever en forringet service. Derfor er der fokus på at sikre bestående kunder god og relevant rådgivning samtidig med, at kundemassen øges.

Sparekassen står fortsat midt på den gyldne midelvej mellem personlige relationer og tidssvarende digitale løsninger. En velfungerende net- og mobilbank er en forventning fra kundens side, og selvom kunderne fortsat sætter stor pris på kontakten til den personlige rådgiver, skal muligheden for en mere smidig kontakt undersøges. Eksempelvis skal der i 2019 arbejdes med at udbrede kendskabet blandt kunderne til muligheden for at holde et netmøde med rådgiveren.

Sparekassen toppede også i 2018 flere uafhængige undersøgelser af kundetilfredshed. Det er målet at fastholde en topplacering i kundetilfredshed, nærmere bestemt en top-tre placering.

"Middelfart Sparekasse er en moderne sparekasse baseret på gamle dyder. Vi tilbyder tidssvarende digitale services, men det er relationen mellem mennesker, der kommer først."
Peter Møller, vicedirektør.

- **"Lokalsamfundets udvikling"** er helt i tråd med Sparekassens oprindelse i 1853, hvor fundamentet var "Til fælles bedste". Sparekassens produkter og priser adskiller sig ikke væsentligt fra konkurrenterne, så det er den totale oplevelse af Sparekassen, der gør forskellen. Et af de stærke kort i konkurrencen er at vise, at Sparekassen har en oprigtig interesse i at gøre en positiv forskel i de områder, hvor Sparekassen driver forretning. Sparekassen yder direkte støtte i form af sponsorater og tilskud til arrangementer. Dertil kommer, at samarbejdspartnere kan få eksponering via Sparekassens nyhedsbrev, og Sparekassen stiller også sit billetsystem til rådighed for eksterne samarbejdspartnere, der har behov for det. Sparekassen søger hele tiden nye måder at samarbejde med foreninger og organisationer på.

Middelfart Sparekasse lancerer i 2019 et nyt foreningskoncept, hvor foreninger skal have mere værdi ud af at være kunde i Sparekassen. En del af konceptet er at lancere en crowdfunding-plattform, så Sparekassen kan stille "infrastruktur" til rådighed for foreninger og organisationer, som via donationer eller bidrag kan realisere deres drømme og planer. Sparekassen forventer at lancere fem til seks crowdfunding-initiativer i 2019.

- **"Digitalisering af sektoren"** er et emne, der fylder mere og mere. Disruption, fintech og regtech er bare nogle af de nye udtryk, der er blevet hverdag i branchen. Kundernes loyalitet stilles på en prøve, hver gang en ny spiller på markedet tilbyder et nyt produkt eller en ny service.

I 2018 blev der åbnet for, at tredjeparter kan få adgang til kundernes data – naturligvis kun, når kunden giver samtykke. Der er lanceret få initiativer fra andre pengeinstitutter og fintech-aktører, hvor adgang til kundedata er nødvendig. Sparekassen afsøger også muligheder for samarbejder med fintech-virksomheder, hvis et produkt giver værdi for kunderne. En del af digitaliseringen er at få implementeret nye systemer og arbejdsgange bedst muligt. For at sikre det, vil Sparekassen i 2019 ansætte en implementeringskonsulent. Vedkommende skal med reference til IT-chefen arbejde for at sikre den bedst mulige udrulning af nye systemer og processer.

Politikker

Middelfart Sparekasse vedtager politikker for samfundsansvar på områder, som har indflydelse på Sparekassens forretningsmodel:

- **Politik for samfundsansvar**, som med udgangspunkt i emnerne: medarbejdere, sociale forhold, miljø og klima, menneskerettigheder, antikorrup-tion og antihvidvask beskriver Sparekassens overordnede holdning til det at drive forretning med ansvar for det samfund, Sparekassen er en del af
- **Kommunikationspolitik** skal sikre et retvisende omdømme i forhold til Sparekassens interne og eksterne interessenter gennem en åben og inddragende dialog, som understøtter Sparekassens værdier og strategi
- **Politik for ansvarlige indkøb** For at sikre, at leverandører og samarbejdspartnere kender Sparekassens miljømæssige, sociale og etiske standarder, har Sparekassen i 2018 indført en politik for ansvarlige indkøb. Politikken forholder sig til:
  - Menneskerettigheder og arbejdsforhold
  - Miljø og klima
  - Antikorrup-tion
  - Nultolerance
- **Medarbejderhåndbogen** indeholder Sparekassens politik og holdning til bestemte områder, fx det at modtage og give gaver. Den er også et opslagsværk for medarbejderne ift. information om sundhedsforsikring, orlov, personaleforening mv.

... samt politikker, hvor det samtidig er påkrævet ved lov for pengeinstitutter, bl.a.:

- **Kreditpolitik** skal sikre, at Middelfart Sparekasse kun yder kredit til kunder, som kan tilbagebetale for at minimere de tab, som kunden eller Sparekassen måtte få
- **Risikostyringspolitik for hvidvaskområdet** skal sikre, at hvidvaskloven overholdes og undgå, at kunder kan misbruge Middelfart Sparekasse til

hvidvask af udbytte af kriminalitet eller til terrorfinansiering

- **Politik for mangfoldighed i bestyrelsen** er med til at skabe en sammensætning ud fra forskellighed i kompetencer og baggrunde. Særligt højt vægtes behovet for mangfoldighed i relation til bl.a. forskelle i faglighed, erhvervs erfaring, køn og alder
- **Måltal og politik for at øge andelen af det underrepræsenterede køn i Middelfart Sparekasses ledelse** skal skabe grundlag for en ligelig fordeling mellem kønnene i repræsentantskabet, bestyrelsen og i de øvrige ledelsesniveauer og derved sikre en mangfoldig ledelse
- **Forretningsgang for god skik** skal sikre, at Sparekassens medarbejdere behandler kunderne loyalt og redeligt fx omkring rådgivning og markedsføring, så Sparekassens kunder har tillid til markedet og til Sparekassen.

Politikken kan findes i sin helhed på midsp.dk. Sparekassen følger standarderne i politikken, og Sparekassen bestræber sig på at finde samarbejdspartnere og leverandører, der udviser samme ansvarlighed.

Politikker på vej

Middelfart Sparekasse ønsker i 2019 at lave en politik for ansvarlige investeringer. Politikken har været planlagt gennem nogen tid, og i løbet af 2018 besluttede bestyrelsen at udsætte politikken til 2019, da ansvarlige/etiske investeringer bliver en del af indholdet i den nye treårige strategi, som Sparekassen lancerer i første kvartal 2019.

Fra politik til handling

Middelfart Sparekasse har faste procedurer for, hvordan politikkerne udformes og efterleves i hverdagen:

- 1 Formulering** af politikker med inddragelse af relevante interessenter
- 2 Vedtagelse** af politikker i bestyrelsen

- 3 Implementering** i organisationen; der kommunikeres om politikker, og de deles på intranettet
- 4 Eksekvering** sker blandt andet via:
- definerede initiativer i Strategi 2018
  - løbende intern kommunikation
  - forretningsgange som konkrete handlingsplaner for politikkerne
- 5 Kontrol** sker minimum én gang om året, hvor det kontrolleres, om politikkerne overholdes
- 6 Rapportering**
- I årsrapporten rapporteres om Sparekassens økonomiske resultater og status på arbejdet med samfundsansvar
  - Direktionen og bestyrelsen modtager minimum én gang årligt rapportering om, hvorvidt forretningsgange og politikker efterleves. Direktionen og bestyrelsen drøfter og behandler rapporteringen. Ledelsen indgår i dialog med relevante interessenter, hvis politikkerne ikke efterleves
  - Sparekassen rapporterer årligt om ledelsen i "Redegørelse for god selskabsledelse" og forholder sig aktivt til anbefalingerne fra Komitéen for god Selskabsledelse samt Finans Danmarks ledelseskodex. Formålet er at sikre åbenhed om rammerne for ledelsen af Middelfart Sparekasse samt fortsat at udvikle den generelle ledelseskvalitet, hvilket er vigtigt for interessenternes tillid til Middelfart Sparekasse. Redegørelsen udgives på Sparekassens hjemmeside¹⁷.

Ansvarsfordeling for overholdelse og kontrol af lovpligtige politikker

Bidrag i et større perspektiv

Selvom Middelfart Sparekasse er lokalt forankret, er Sparekassen også en del af en global virkelighed. Sparekassen forholder sig derfor også til FN's 17 mål for bæredygtig udvikling for 2030. Middelfart Sparekasse har set på målene og identificeret 13 ud af de i alt 17 mål, som Sparekassen kan arbejde med i dagligdagen. Nogle af målene har en større relevans end andre, og for Sparekassen handler det om at bidrage, hvor det giver mest mening i forhold til forretningen og virkeområdet.

Da Sparekassen blev stiftet i 1853, var det faktisk med udgangspunkt i Verdensmål 1, afskaf fattigdom, og Verdensmål 11, bæredygtige byer og lokalsamfund.

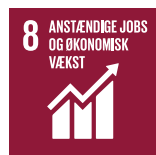
Som et regionalt pengeinstitut med ambitionen om at gøre en positiv forskel i de lokalområder, hvor Sparekassen har afdelinger, har Sparekassen en lokal tilgang til de globale mål. Fx handler kvalitetsuddannelse for Sparekassen om at sikre, at medarbejdernes kompetencer er i top samt at medvirke til den økonomiske (ud)dannelse af børn og unge.

I det følgende gennemgås nogle af indsatserne i 2018 inden for de fire verdensmål, Sparekassen har størst fokus på: Kvalitetsuddannelse, klimaindsats, bæredygtige byer og lokalsamfund samt sundhed og trivsel.

”Vi er en del af et fælles ansvar, og små skridt tæller også i det store billede.”
Bjarne Jacobsen,
kommunikationschef.

Det er et fælles mål at indfri FN's 17 Verdensmål frem mod 2030. Fællesskabet var også i fokus på Sparekassens årlige medarbejderdag i september 2018.

Kvalitetsuddannelse

Finanssektoren undergår store forandringer i disse år. Digitaliseringen tager til, og i nogle pengeinstitutter har robotteknologien gjort sit indtog. Udviklingen betyder, at de arbejdsop-

gaver, der er i Sparekassen, vil ændre karakter over de kommende år. Det stiller store krav til medarbejderne, som skal tilegne sig nye kompetencer for at kunne bestrebe jobfunktioner, hvor indholdet ændrer sig.

Der ligger en stor opgave over for både den enkelte og samfundet som helhed i at ruste medarbejderne til at være på et arbejdsmarked, hvor omskiftelighed i både jobindhold og arbejdsplads er en del af virkeligheden.

"Det eneste, der er dyrere end at uddanne medarbejderne, er at lade være med at uddanne dem."

Martin Baltser, adm. direktør.

Derfor har Sparekassen fokus på kontinuerlig uddannelse af alle medarbejdere, så de er bedst muligt rustet i forhold til både at varetage deres nuværende job og have kompetencer, der svarer til efterspørgslen på jobmarkedet generelt.

I 2018 har Sparekassen gennemført et kursus i skriftlig kommunikation for alle medarbejdere. Udgangspunktet har været, at en større del af kommunikationen med både kunder og kolleger er skriftlig, og det stiller større krav til medarbejdernes skriftlige kompetencer. Sparekassen har i samarbejde med Finanssektorens Uddannelsescenter gennemført 23 éndagskurser målrettet de forskellige jobprofiler i Sparekassen.

I 2018 har Sparekassen desuden indledt en uddannelse målrettet alle privatkunderådgivere. Over de kommende år skal alle gennem "MS Rådgiveruddannelsen". Det er et forløb, der strækker sig over syv undervisningsdage og med afsluttende eksamen. Der er fokus på de væsentligste elementer i rådgivningen, både faglig dygtiggørelse og træning i at holde kundemøder.

Ud over de kurser, Sparekassen selv tager initiativ til, har alle medarbejdere mulighed for at søge individuel efteruddannelse. Dertil kommer en række løbende certificering af rådgivere inden for bolig, pension og investering for at sikre, at medarbejdernes kompetencer er ajour.

Alle medarbejdere i Sparekassen gennemgår desuden én gang årligt en IT-awareness-uddannelse for at sikre fokus på datasikkerheden.

Sparekassens medarbejdere har i gennemsnit haft 21,4 uddannelses timer i 2018.

Uddannelse af den næste generation

Det er et fælles ansvar for pengeinstitutterne at uddanne den næste generation til en karriere i finanssektoren. Middelfart Sparekasse tilbyder elevpladser og praktikophold til finansøkonom og finansbachelor for at leve op til denne del af Sparekassens samfundsansvar.

I 2018 har Sparekassen budt velkommen til tre finanselever, én finansøkonom og én finansbachelor. Dertil kommer andre studerende, som er i Sparekassen i kortere eller længere praktikophold i forbindelse med deres uddannelse.

Sidst, men ikke mindst, samarbejder Sparekassen også med en række studerende fra videregående uddannelser. Mange fatter interesse for at skrive opgave med Middelfart Sparekasse som case. For at hjælpe de studerende godt på vej, er der samlet en lang række relevante materialer på midspar.dk. I enkelte tilfælde og i det omfang, der er ressourcer til det, indgår Sparekassen gerne i tættere samarbejder, hvor den studerende får adgang til yderligere materiale, interviews med medarbejdere osv. Det giver den studerende et solidt indblik i virksomheden at skrive sin opgave ud fra, og Sparekassen får sat forretningen eller områder af virksomheden under lup af eksterne parter, der ser på Sparekassen - eller dele af Sparekassen - med friske øjne.

Læring om finansiel forståelse

I et samfund, hvor penge i højere og højere grad bliver elektroniske, påhviler der den voksne generation et stort ansvar i forhold til at lære børn og unge den grundlæggende økonomiske forståelse, der er så vigtig for at sikre, at de som voksne får en solid økonomi. Derfor hjælper Sparekassen gerne til i folkeskoler og på videregående uddannelser, hvis der er behov for undervisning i privatøkonomi.

Middelfart Sparekasse deltager også i Finans Danmark og Danmarks Matematiklærerforenings "Pengeuge", hvor privatøkonomi er på skoleskemaet i en lang række folkeskoler i hele landet. Her stiller Sparekassens medarbejdere op som gæsteundervisere i det omfang, der er efterspørgsel efter det.

Miljø

Som en udpræget kontorarbejdsplads er det miljømæssige aftryk, Sparekassen sætter, begrænset i forhold til produktionsvirksomheder. Alligevel arbejder Sparekassen på en række områder med at begrænse den negative påvirkning af miljøet mest muligt.

Først og fremmest har Sparekassen sikret sig, at al den strøm, der forbruges, er grøn energi. Der betales 0,02 øre ekstra pr kWh for at få produceret vindenergi, der svarer til Sparekassens samlede strømforbrug.

Samtidig er der fokus på energibesparende installationer som pc'ere, lyskilder mv. Når afdelinger renoveres eller bygges op, er der ligeledes fokus på genanvendelighed og energioptimering i alle henseender.

Sparekassen arbejder på at samle data på en række områder, så der år for år kan måles på en række parametre som energiforbrug og papirforbrug. Det er et omfattende arbejde, og før der er sikkerhed for, at data er valide og sammenlignelige fra år til år, vil Sparekassen ikke bruge oplysningerne i rapporteringsøjemed.

Red Barnets lokalafdeling i Middelfart kan med Sparekassens hjælp sende børn og unge til rollespil i Fredericia.

Bæredygtige byer og lokalsamfund

Levende lokalsamfund i vækst og udvikling er en forudsætning for en levende sparekasse. Derfor tænker Middelfart Sparekasse langsigtet og på lokalområdernes udvikling.

Helt grundlæggende bidrager Sparekassen ved sin eksistens til vækst og udvikling ved at yde lån til private og lokale virksomheder. Det danner grobund for øget aktivitet og velstand i lokalområdet.

Sparekassen har i mange år tænkt et skridt videre end udlån i forhold til at involvere sig i lokalsamfundet. Gennem cirka 500 sponsorater og samarbejdsaftaler med foreninger og organisationer bidrager Sparekassen til foreningernes ve og vel. Sparekassen sætter en ære i at bidrage med mere end penge, så samarbejdspartnere kan også få eksponering i nyhedsbrevet, der sendes ud til 33.000 modtagere cirka hver tredje uge. Sparekassen stiller også gerne billetsystem til rådighed for foreninger, som ikke selv har systemerne til at håndtere den slags.

I første kvartal 2019 lancerer Sparekassen en ny tre-årig strategi. Her vil der blandt andet være fokus på, hvordan Sparekassen kan spille en endnu større rolle i lokalsamfundene. Et konkret tiltag, der er på vej, er et nyt foreningskoncept, hvor Sparekassen vil give for-

eninger nye og bedre muligheder. På hjemmesiden vil Sparekassen stille viden og information til rådighed, fx om hvordan man opretter en forening, laver vedtægter og danner en bestyrelse. Sparekassen vil også lancere en crowdfundingplatform med fokus på donationer til foreningers projekter. Sparekassen får hvert år mange forespørgsler om økonomisk støtte, og ikke alle kan få det fulde beløb. Sparekassen vil udvælge en række projekter, hvor foreningen via crowdfundingplatformen får mulighed for at komme bredere ud i sin søgen efter donationer til fx en ny spejderhytte.

”Man må jo gå efter at være med i rigtig lang tid og derfor også have ambitioner på langt sigt, ellers er det jo ikke interessant at være med overhovedet.”

Martin Baltser,
adm. direktør

Den fysiske sundhed blandt Sparekassens medarbejdere er generelt rigtig god. Derfor sættes der nu også fokus på det mentale KRAM.

Først og fremmest er det Sparekassens ansvar som en god arbejdsplads, at medarbejderne møder glade på arbejde og går glade hjem.

Sundhed og trivsel

Som arbejdsplads har Middelfart Sparekasse et ansvar for at byde medarbejderne forhold, der gør, at de kan fungere bedst muligt, både mens de er på arbejde, og når de har fri.

Først og fremmest er det Sparekassens ansvar som en god arbejdsplads, at medarbejderne møder glade på arbejde og går glade hjem. Som en udpræget kontorarbejdsplads, er det sjældent fysisk usikkert at arbejde i Sparekassen, så at være en god arbejdsplads handler for Sparekassen i høj grad om at sikre et sundt, psykisk arbejdsmiljø. Dog skal arbejdspladserne, altså de enkelte afdelinger, naturligvis have en høj standard, så det fysiske arbejdsmiljø også er godt. Sparekassens afdelinger opdateres løbende. I 2017 flyttede afdelingerne i Horsens og Esbjerg til nye lokaler for at få mere plads og mere tidssvarende rammer.

Også medarbejdernes generelle sundhed ligger Sparekassen på sinde. Derfor gennemføres der årligt en KRAMS-måling, hvor medarbejderne forholder sig til deres egen sundhed inden for områderne Kost, Rygning, Alkohol, Motion og Stress/Søvn. Man kan sige, at det er at blande sig i privatsfæren at spørge til medarbejdernes alkohol- og rygevaner, men hvis arbejdspladsen kan hjælpe med sundhedsmæssige udfordringer, er det til gavn for både den enkelte, de nærmeste kolleger og hele virksomheden. I det omfang kollegerne beder om det, tilbydes der hjælp til ryggestop, alkoholbehandling mv.

KRAMS-undersøgelsen viser, at Sparekassens medarbejdere generelt har et meget godt helbred. Det underbygges af sygefraværet, der er meget lavt og under gennemsnittet for branchen (se tabel s. 53). Derfor er det småt med lavthængende frugter, og Sparekassen er gået et skridt videre i sundhedsarbejdet.

Det mentale KRAM i fokus

I erkendelse af, at den generelle fysiske sundhedstilstand blandt medarbejderne i Sparekassen er rigtig god, besluttede Sparekassens sundheds-arbejdsgruppe i 2018 at supplere den årlige undersøgelse af det fysiske helbred med en undersøgelse af vores mentale velbefindende – det såkaldte mentale KRAM.

Det mentale KRAM måler på områderne:

- Kompetencer – praktiske og sociale færdigheder
- Relationer – langvarige og dybe relationer, typisk med familie og venner
- Accept – evnen til at acceptere og anerkende både personer og omstændigheder, der påvirker ens liv
- Mestring – evnen til at håndtere udfordringerne i ens liv.

Sparekassen vil fortsætte arbejdet med det mentale KRAM i de kommende år. Finanssektoren står over for en lang række forandringer, og netop de områder, som det mentale KRAM spørger ind til, er afgørende for, hvor godt vi som individer håndterer forandringerne i arbejdslivet.

Fælles fremskridt

Af nedenstående oversigt fremgår det, hvordan Sparekassen arbejder med at skabe samfundsansvarlige fremskridt. Oversigten viser, at Sparekassen har en bred kreds af interessenter, som alle har en forventning til Sparekas-

sens rolle og måde at drive forretning på. Som det fremgår af oversigten, er der derfor en stor mangfoldighed i Sparekassens samfundsansvarlige initiativer.

De væsentlige interessenter

...har forventninger

...derfor er disse initiativer gennemført i 2018

Medarbejdere

319 ansatte samt potentielle medarbejdere

Middelfart Sparekasse er en god arbejdsplads med fokus på medarbejdernes trivsel samt deres faglige og personlige udvikling. Det er en arbejdsplads, hvor forskellighed ses som en styrke. I Sparekassen er der en stor personlig frihed og tillid til, at alle er åbne, forandringsparate og ansvarsfulde.

- Medarbejderdag med fællesskab på arbejdspladsen som tema
- Opfølgning på resultaterne fra "Danmarks Bedste Arbejdspladser" i alle afdelinger
- Uddannelse i skriftlig kommunikation af alle medarbejdere
- Uddannelse af alle privatrådgivere, MS Rådgiveruddannelsen, er igangsat
- Involvering af alle kolleger og alle afdelinger i arbejdet med Sparekassens Strategi 2021.
- MS Ledelsesakademi, hvor ni kolleger arbejder intensivt for på sigt at blive rustet til et lederjob i Sparekassen.

Kunder

76.789 privat- og erhvervs-kunder, 17.427 garanter samt potentielle kunder

Middelfart Sparekasse er tilgængelig, og rådgivningen er ærlig og individuel. Sparekassen har respekt for andres holdninger og forskellighed og optræder professionelt.

- Diverse arrangementer for privat- og erhvervs-kunder
- Tilbud om rådgivningsmøder via videoforbindelse.

Lokalsamfund

Borgere, foreninger og organisationer

Middelfart Sparekasse støtter bredt i lokalområdet og bidrager aktivt til udviklingen gennem store og små initiativer alene og i samarbejde med lokale foreninger og organisationer

- Gratis optælling af kontanter efter landsindsamlinger
- Donation af medarbejdernes julegaver til udsatte børnefamilier
- Støtte til Red Barnet via Sparekassens MS Fokus-konto
- Flere hundrede lokale sponsor- og samarbejdsaftaler.

Repræsentantskab

38 repræsentanter fra Sparekassens markedsområde fordelt på fem valgkredse

Er Sparekassens øverste myndighed og ambassadører. Sparekassen involverer repræsentantskabet gennem inddragelse og en åben og ærlig dialog.

- Involvere repræsentantskabet i arbejdet med Strategi 2021
- Opdatering af kommissorium for repræsentantskabets arbejde.

Partnere

Samarbejdspartnere og leverandører

Middelfart Sparekasse indgår i partnerskaber, som skaber værdi for både samarbejdspartneren og Sparekassen. Middelfart Sparekassen overholder aftaler og betaler til tiden.

- Videreførelse af samarbejde med Finansforbundet om kompetenceafklaring af alle medarbejdere - Worklife Investment
- Samarbejde med Kvindeøkonomien om økonomisk uddannelse/oplysning til kvinder om privatøkonomi, pensionsopsparing mv.

Myndigheder

Finanstilsynet, ministerier mv.

Middelfart Sparekasse overholder gældende love og interne regelsæt.

- Indførelse af flere interne kontroller.

Uddannelsesinstitutioner

Universiteter, gymnasier, professionsskoler, folkeskoler mv.

Middelfart Sparekasse støtter op om de unges evner til at begå sig økonomisk ved bl.a. at dele viden om Sparekassens kerneområde. Sparekassen bidrager til at uddanne den unge generation og indgår i samarbejde med studerende i flere sammenhænge.

- Rekruttering af finans elever, finansøkonomer og finansbachelorer
- Deltagelse i Finans Danmarks "Pengeuge"
- Deltaget som opgavestiller og dommer i "Talentskolen", en idékonkurrence for unge på ungdomsuddannelser i Trekantområdet
- Indledt samarbejde med flere studerende på videregående uddannelser i forbindelse med opgaveskrivning.

Mange af de initiativer, Sparekassen har gennemført i løbet af 2018, vil fortsætte i 2019. For at undgå mange gentagelser, nævnes derfor primært de nye tiltag, Sparekassen planlægger for det kommende år.

...og indsatsen fortsætter i 2019

- Deltage i Great Place to Works® trivselsundersøgelse og arbejde videre med resultaterne
- Fortsætte forløbet MS Rådgiveruddannelsen
- Involvere kollegerne i den konkrete udmøntning af indsatsene i Strategi 2021
- Fortsat fokus på rekruttering af kvindelige ledere til ledergruppen
- Afslutte MS LedelsesAkademi med eksamen og certificering i marts 2019.

Relevant politik på området

- Politik for samfundsansvar
- Kommunikationspolitik
- Måltal og politik for at øge andelen af det underrepræsenterede køn i Middelfart Sparekasses ledelse.

FN's bæredygtighedsmål

- Fortsat tilbyde tidssvarende produkter og løsninger
- Udbrede nyt koncept til pensionskunder - 54-års brevet
- Øget fokus på leasing som et tilbud til Sparekassens erhvervs-kunder
- Udarbejde politik for ansvarlige investeringer
- Holde seks garantmøder i fem byer.

- Politik for samfundsansvar
- Lovpligtige politikker.

- Arbejde med at forstærke Sparekassens indsats i lokalområderne i lyset af Strategi 2021.
- Vurdere fordelingen af støtte i Sparekassens markedsområde.

- Politik for samfundsansvar.

- Fortsat øge graden af involvering i udviklingen af Middelfart Sparekasse
- Inddrage repræsentantskabet i arbejdet med relevante emner affødt af Strategi 2021.

- Måltal og politik for at øge andelen af det underrepræsenterede køn i Middelfart Sparekasses ledelse.

- Fortsat søge og udvikle nye værdiskabende partnerskaber
- Udarbejde indkøbs- og leverandørpolitik
- Udarbejde politik for ansvarlige investeringer.

- Politik for samfundsansvar.

- Vurdere behovet for yderligere politikker, forretningsgange og kontroller
- Forberedende arbejde med at gøre klar til indtræden som Gruppe 2-engeinstitut.

- Lovpligtige politikker.

- Fortsætte med at ansætte finansøkonomer, finanselever og finansbacheloror
- Oprette praktikpladser til finansbacheloror
- Indlede samarbejde med phd-studerende, som skal følge Sparekassens arbejde med at implementere Strategi 2021.
- Fortsætte samarbejdet med universitetsstuderende.

- Politik for samfundsansvar.

Medarbejdere

Middelfart Sparekasse vil være en god og attraktiv arbejdsplads. Det er noget, Sparekassen har arbejdet målrettet med i mere end 20 år, og det er blevet et af Sparekassens vigtigste konkurrenceparametre. Det har givet Middelfart Sparekasse et stærkt brand som én af Danmarks bedste arbejdspladser.

Middelfart Sparekasse har siden 2002 deltaget i Great Place to Works undersøgelse "Danmarks Bedste Arbejdspladser". Fire gange har Sparekassen været

nummer ét, og i 2018 blev Sparekassen nummer fire i konkurrencen.

Sparekassen vil i de kommende år bevare sit fokus på at være en særdeles god arbejdsplads. Både ved fortsat at deltage i "Danmarks Bedste Arbejdspladser" og ved at supplere med egne interne undersøgelser for at have det bedst mulige datagrundlag at udvikle arbejdspladsen ud fra.

Medarbejdertal

	Enhed	2018	2017	2016	2015	Tal for sektoren
Medarbejdersammensætning						
Medarbejdere i alt	Antal	319	316	298	296	
Ansatte i administrationen	Procent	24	22	22	22	
Ansatte i kundeekspederende afdelinger	Procent	76	78	78	78	
Gennemsnitsalder	År	48	48	49	48	44 ¹⁸
Medarbejdere på 60+ år	Procent	14	17	17	16	8 ¹⁹
Gennemsnitlig anciennitet	År	7,3	7,3	7,6	7,2	
Mangfoldighed						
Kvinder i Sparekassen	Procent	50	50	53	53	48 (2018) ²⁰
Mænd i Sparekassen	Procent	50	50	47	47	52 (2018) ²¹
Kvinder i ledende stillinger ²⁶	Procent	21	26	29	30	31 (2018) ²²
Mænd i ledende stillinger	Procent	79	74	71	70	69 (2018) ²³
Kvinder i øverste ledelse	Procent	0	33	33	33	27 (2018) ²⁴
Mænd i øverste ledelse	Procent	100	67	67	67	73 (2018) ²⁵
Kvinder i repræsentantskabet	Procent	26	27	26	23	
Mænd i repræsentantskabet	Procent	74	73	74	77	
Kvinder i bestyrelsen ²⁷	Procent	33	22	11	11	
Mænd i bestyrelsen	Procent	67	78	89	89	

18 Kilde: Nordisk Bankstatistik 2016

19-25 Kilde: Finanssektorens Arbejdsgiverforening

20-25 Kilde: Nordisk Bankstatistik 2016

26 Tæller ledere og fagchefer, som er med i Sparekassens "Den brede ledergruppe".

27 Omfatter såvel repræsentantskabsvalgte som medarbejdervalgte kvinder jf. Erhvervsstyrelsens vejledning fra 2016 om måltal og politikker for den kønsmæssige sammensætning af ledelsen og afrapportering herom.

	Enhed	2018	2017	2016	2015	Tal for sektoren
Medarbejdere i jobs på særlige vilkår						
Deltid	Procent	20	22	25,5	21	15,3 ²⁸
Fast stilling/flexjob	Antal	4	4	2	2	
Virksomhedspraktik	Antal	1	1	3	3	
Midlertidig stilling	Antal	5	5	3	3	
Sygefravær (pct. af mulig arbejdstid)						
Gennemsnitligt sygefravær - kort tid (<4 uger)		1,02	1,09	1,12	1,00	
Gennemsnitligt sygefravær - lang tid (>4 uger)		1,16	1,35	0,76	0,73	
Gennemsnitligt sygefravær i alt		2,18	2,44	1,88	1,72	2,9(2017) ²⁹
Uddannelse og kompetenceudvikling						
Finanselever	Antal	3	4	3	4	
Øvrige elever	Antal	2	2	-	-	
Finansøkonomer trainees	Antal	2	3	1	3	
Praktikanter	Antal	3	2	5	3	
Studertermedhjælpere	Antal	2	1	2	2	
Folkeskoleelever i virksomhedspraktik	Antal	3	5	6	4	
HD	Antal	0	4	5	8	
Master i Ledelse, FU	Antal	3	1	1	3	
Sparekassens Akademi	Antal	9	0	0	4	
MBA	Antal	0	0	1	1	
Sundhed - KRAMS-undersøgelse						
Bloddonorer	Procent	23	22	22	26	
Organdonorer	Procent	42	40	36	36	
Rygere	Procent	3	3	2	5	
Dyrker motion mindst 2-3 gange om ugen	Procent	91	92	87	86	
Drikker alkohol færre end 3 gange om ugen	Procent	97	95	96	95	
Vurderer, at deres fysiske helbred er godt eller virkelig godt	Procent	83	80	81	75	
Vurderer, at deres psykiske helbred er godt eller virkelig godt	Procent	92	91	91	89	
Vurderer, at de som regel får nok søvn og føler sig udhvilet ³⁰	Procent	65	67	66	-	

28 Kilde: Nordisk Bankstatistik 2016.

29 Kilde: Finanssektorens Arbejdsgiverforening.

30 Søvn har været en del af KRAMS-undersøgelsen siden 2016.

Årsregnskab

Ulrik Johansen, controller og
Mikkel Engemose Sørensen, controller
i økonomiafdelingen.

Resultatopgørelse

Beløb i 1.000 kr.

Note	Sparekassen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
2	269.767	279.689	289.951	299.082
3	-17.202	-20.677	-17.672	-21.198
Netto renteindtægter	252.565	259.012	272.279	277.884
	2.578	1.169	2.578	1.169
4	229.618	212.439	240.818	222.840
Afgivne gebyrer og provisionsudgifter	-9.354	-11.238	-9.123	-12.143
Netto rente- og gebyrindtægter	475.407	461.382	506.552	489.750
5	7.355	22.742	7.236	22.846
Andre driftsindtægter	1.920	631	9.350	10.000
6, 7	-377.775	-358.048	-392.529	-373.805
Udgifter til personale og administration	-2.980	-7.550	-422	-8.520
Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver	-432	-425	-435	-427
8	-18.357	-15.477	-20.583	-14.806
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender m.v.	17.087	18.253	-2.541	881
Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	102.225	121.508	106.628	125.919
Resultat før skat	102.225	121.508	106.628	125.919
9	-10.103	-16.535	-14.506	-20.946
Skat	92.122	104.973	92.122	104.973
Årets resultat	92.122	104.973	92.122	104.973
Forslag til resultatdisponering				
Foreslået rente til garantier	17.137	15.937		
Overført fra/til overført overskud	74.985	89.036		
I alt anvendt	92.122	104.973		
Totalindkomstopgørelse:				
Årets resultat	92.122	104.973	92.122	104.973
Anden totalindkomst:				
Regulering som følge af ændret regnskabspraksis i associeret virksomhed	-791	0	-791	0
Værdiregulering af sikringsinstrumenter	-74	65	-74	65
Skat af værdiregulering af sikringsinstrumenter	16	-14	16	-14
Anden totalindkomst efter skat	-849	51	-849	51
Årets totalindkomst	91.273	105.024	91.273	105.024

Balancen · Aktiver

Beløb i 1.000 kr.

Note	Sparekassen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
	192.525	171.732	192.525	171.732
10 Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	1.803.732	831.145	1.804.318	839.494
11 Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	443	1.838	443	1.838
11 Udlån og andre tilgodehavender til dagsværdi	5.861.588	5.532.485	5.951.548	5.600.308
11 Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris				
	1.689.530	2.086.622	1.701.314	2.099.276
Obligationer til dagsværdi	314.583	230.381	314.583	230.381
Aktier m.v.	73.780	59.188	73.780	59.188
12 Kapitalandele i associerede virksomheder	256.943	264.142	0	0
12 Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	1.685.196	1.396.207	1.685.196	1.396.207
13 Aktiver tilknyttet puljeordninger				
14 Immaterielle aktiver	0	0	283	184
15 Grunde og bygninger, i alt	13.532	18.481	238.810	239.330
	11.851	16.751	59.125	59.969
Investeringsejendomme	1.681	1.730	179.685	179.361
Domicilejendomme	21.590	26.718	30.895	36.073
16 Øvrige materielle aktiver				
	3.986	0	8.072	2.819
Aktuelle skatteaktiver	2.848	79	0	0
9 Udskudte skatteaktiver	18.614	16.500	18.614	16.500
Aktiver i midlertidig besiddelse	87.456	100.060	119.645	126.683
Andre aktiver	51.108	40.536	52.191	41.507
Periodeafgrænsningsposter				
Aktiver i alt	12.077.454	10.776.114	12.192.217	10.861.520

Balancen · Passiver

Beløb i 1.000 kr.

Note	Sparekassen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Gæld				
17	97.559	86.527	115.570	99.509
18	8.679.538	7.885.430	8.725.231	7.920.871
	1.685.196	1.396.207	1.685.196	1.396.207
	0	3.568	0	0
	255.350	220.457	274.528	235.116
	1.730	916	9.260	6.958
	10.719.373	9.593.105	10.809.785	9.658.661
Hensatte forpligtelser				
9	0	0	24.344	19.799
	20.573	5.575	20.580	5.587
	4.231	0	4.231	39
	24.804	5.575	49.155	25.425
Efterstillede kapitalindskud				
19	99.828	49.885	99.828	49.885
Egenkapital				
	591.564	543.238	591.564	543.238
	623.729	567.297	609.949	549.042
	1.195	1.195	1.195	1.195
	0	0	13.780	18.255
	17.137	15.937	17.137	15.937
	-176	-118	-176	-118
	1.233.449	1.127.549	1.233.449	1.127.549
Passiver i alt				
	12.077.454	10.776.114	12.192.217	10.861.520
20				
21				
22				
23				
24				
25				
26				

Egenkapitalopgørelse · Sparekassen

Beløb i 1.000 kr.	Garant- kapital	Overført resultat	Opskriv- ningshen- læggelse	Renter garant- kapital	Ændring dagsværdi sokr. instr.	I alt
Egenkapital 1. januar 2017	519.478	474.413	1.195	17.495	-169	1.012.412
Totalindkomst i 2017						
Årets resultat	0	104.973	0	0	0	104.973
Værdiregulering af sikringsinstrumenter i tilknyttede virksomheder	0	0	0	0	65	65
Skat af værdiregulering af sikringsinstrumenter i tilknyttede virksomheder	0	0	0	0	-14	-14
Årets totalindkomst	0	104.973	0	0	51	105.024
Transaktioner med garantier						
Udbetalte renter garantkapital	0	0	0	-17.495	0	-17.495
Skat af udbetalte garantrenter	0	3.848	0	0	0	3.848
Renter garantkapital	0	-15.937	0	15.937	0	0
Ny garantkapital netto	23.760	0	0	0	0	23.760
Transaktioner med garantier i 2017 i alt	23.760	-12.089	0	-1.558	0	10.113
Egenkapital 31. december 2017	543.238	567.297	1.195	15.937	-118	1.127.549
Egenkapital 1. januar 2018	543.238	567.297	1.195	15.937	-118	1.127.549
Ændring i anvendt regnskabspraksis vedr. IFRS 9	0	-18.892	0	0	0	-18.892
Ændring i anvendt regnskabspraksis vedr. IFRS 9 i tilknyttet virksomheder	0	-2.376	0	0	0	-2.376
Egenkapital 1. januar 2018, herefter	543.238	546.029	1.195	15.937	-118	1.106.281
Totalindkomst i 2018						
Årets resultat	0	92.122	0	0	0	92.122
Regulering som følge af ændret regnskabspraksis i associeret virksomhed	0	-791	0	0	0	-791
Værdiregulering af sikringsinstrumenter i tilknyttede virksomheder	0	0	0	0	-74	-74
Skat af værdiregulering af sikringsinstrumenter i tilknyttede virksomheder	0	0	0	0	16	16
Årets totalindkomst	0	91.331	0	0	-58	91.273
Transaktioner med garantier						
Udbetalte renter garantkapital	0	0	0	-15.937	0	-15.937
Skat af udbetalte garantrenter	0	3.506	0	0	0	3.506
Renter garantkapital	0	-17.137	0	17.137	0	0
Ny garantkapital netto	48.326	0	0	0	0	48.326
Transaktioner med garantier i 2018 i alt	48.326	-13.631	0	1.200	0	35.895
Egenkapital 31. december 2018	591.564	623.729	1.195	17.137	-176	1.233.449

Egenkapitalopgørelse · Koncern

Beløb i 1.000 kr.	Garant- kapital	Overført resultat	Opskriv- ningshen- læggelse	Reserve for nettoopskriv- ning efter indre værdis- metode	Renter garant- kapital	Ændring dagsværdi sikr. instr.	I alt
Egenkapital 1. januar 2017	519.478	455.659	1.195	18.754	17.495	-169	1.012.412
Totalindkomst i 2017							
Årets resultat	0	105.472	0	-499	0	0	104.973
Værdiregulering af sikringsinstrumenter	0	0	0	0	0	65	65
Skat af værdiregulering af sikringsinstrumenter	0	0	0	0	0	-14	-14
Årets totalindkomst	0	105.472	0	-499	0	51	105.024
Transaktioner med garantier							
Udbetalte renter garantkapital	0	0	0	0	-17.495	0	-17.495
Skat af udbetalte garantrenter	0	3.848	0	0	0	0	3.848
Renter garantkapital	0	-15.937	0	0	15.937	0	0
Ny garantkapital netto	23.760	0	0	0	0	0	23.760
Transaktioner med garantier i 2017 i alt	23.760	-12.089	0	0	-1.558	0	10.113
Egenkapital 31. december 2017	543.238	549.042	1.195	18.255	15.937	-118	1.127.549
Egenkapital 1. januar 2018	543.238	549.042	1.195	18.255	15.937	-118	1.127.549
Ændring i anvendt regnskabspraksis vedr. IFRS 9	0	-21.268	0	0	0	0	-21.268
Egenkapital 1. januar 2018, herefter	543.238	527.774	1.195	18.255	15.937	-118	1.106.281
Totalindkomst i 2018							
Årets resultat	0	95.806	0	-3.684	0	0	92.122
Regulering som følge af ændret regnskabspraksis i associeret virksomhed	0	0	0	-791	0	0	-791
Værdiregulering af sikringsinstrumenter	0	0	0	0	0	-74	-74
Skat af værdiregulering af sikringsinstrumenter	0	0	0	0	0	16	16
Årets totalindkomst	0	95.806	0	-4.475	0	-58	91.273
Transaktioner med garantier							
Udbetalte renter garantkapital	0	0	0	0	-15.937	0	-15.937
Skat af udbetalte garantrenter	0	3.506	0	0	0	0	3.506
Renter garantkapital	0	-17.137	0	0	17.137	0	0
Ny garantkapital netto	48.326	0	0	0	0	0	48.326
Transaktioner med garantier i 2018 i alt	48.326	-13.631	0	0	1.200	0	35.895
Egenkapital 31. december 2018	591.564	609.949	1.195	13.780	17.137	-176	1.233.449

Simon Østergaard Dørr,
finanselev i Horsens-afdelingen.

Noter

Oversigt

1. Femårsoversigt og nøgletal
2. Renteindtægter
3. Renteudgifter
4. Gebyrer og provisionsindtægter
5. Kursreguleringer
6. Udgifter til personale og administration
7. Revisionshonorar
8. Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender samt hensættelser til tab på garantier og uudnyttede kreditfaciliteter (nedskrivningskonto).
9. Skat
10. Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker
11. Udlån og andre tilgodehavender
12. Kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder
13. Aktiver tilknyttet puljeordninger
14. Immaterielle anlægsaktiver
15. Grunde og bygninger
16. Øvrige materielle aktiver
17. Gæld til kreditinstitutter og centralbanker
18. Indlån og anden gæld
19. Efterstillede kapitalindskud
20. Eventualforpligtelser og sikkerhedsstillelse
21. Regnskabsmæssig sikring
22. Afledte finansielle instrumenter
23. Koncernoversigt
24. Kapitalkrav
25. Risikostyring
26. Anvendt regnskabspraksis

1. Femårsoversigt og nøgletal

Hoved- og nøgletal Middelfart Sparekasse

Beløb i 1.000 kr.	2018	2017	2016	2015	2014
Netto rente- og gebyrindtægter	475.407	461.382	442.020	421.520	371.991
Kursreguleringer	7.355	22.742	-3.456	6.901	9.852
Udgifter til personale og administration	-377.775	-358.048	-317.818	-296.266	-254.985
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender	-18.357	-15.477	-32.327	-92.706	-73.103
Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	17.087	18.253	25.801	-3.882	29.715
Årets resultat	92.122	104.973	90.674	4.557	67.315
Udlån	5.862.031	5.534.323	4.747.454	4.295.267	4.338.716
Egenkapital	1.233.449	1.127.549	1.012.412	906.954	853.543
Aktiver i alt	12.077.454	10.776.114	8.745.709	7.366.066	6.642.607
Kapitalprocent	15,8	15,4	14,6	14,4	14,7
Kernekapitalprocent	14,5	14,8	14,1	13,9	14,2
Egenkapitalforrentning før skat	8,7	11,4	11,4	0,9	9,2
Egenkapitalforrentning efter skat	7,9	9,8	9,4	0,5	8,8
Indtjening pr. omkostningskrone	1,3	1,3	1,3	1,0	1,2
Renterisiko	1,1	1,6	1,3	1,4	0,6
Valutaposition	4,4	4,0	5,2	6,0	7,4
Valutarisiko	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
Udlån i forhold til indlån	58,8	62,3	67,3	75,1	87,5
Udlån i forhold til egenkapital	4,8	4,9	4,7	4,7	5,1
Årets udlånsvækst	5,9	16,6	10,5	-1,0	9,5
Liquidity Coverage Ratio (LCR)	384,1	278,6	383,3	205,6	-
Overdækning i forhold til lovkrav om likviditet*	-	271,6	231,5	192,8	140,7
Summen af store engagementer**	22,6	0,0	29,9	10,3	35,7
Store eksponeringer***	92,2	-	-	-	-
Årets nedskrivningsprocent	0,2	0,2	0,5	1,5	1,3
Afkastningsgrad	0,8	1,0	1,0	0,1	1,0

*Likviditetskrav for pengeinstitutter fastsat med hjemmel i § 152 i lov om finansiel virksomhed er erstattet af LCR-nøgletallet.

**Opgjort i henhold til bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl.

***Opgjort i henhold til Tilsynsdiamanten.

1. Femårsoversigt og nøgletal, fortsat

Hoved- og nøgletal koncern

Beløb i 1.000 kr.	2018	2017	2016	2015	2014
Netto rente- og gebyrindtægter	506.552	489.750	473.158	446.207	396.175
Kursreguleringer	7.236	22.846	-3.406	6.818	9.876
Udgifter til personale og administration	-392.529	-373.805	-333.651	-309.784	-267.355
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender	-20.583	-14.806	-34.343	-94.889	-74.435
Resultat af kapitalandele i associerede virksomheder	-2.541	881	9.530	25.881	14.567
Årets resultat	92.122	104.973	90.674	4.557	67.315
Udlån	5.951.991	5.602.146	4.806.092	4.353.337	4.143.045
Egenkapital	1.233.449	1.127.549	1.012.412	906.954	853.543
Aktiver i alt	12.192.217	10.861.520	8.790.395	7.439.646	6.731.772
Kapitalprocent	16,0	15,1	14,5	14,1	14,1
Kernekapitalprocent	14,6	14,5	14,0	13,6	13,5
Egenkapitalforrentning før skat	9,1	11,8	11,6	1,1	9,4
Egenkapitalforrentning efter skat	7,9	9,8	9,4	0,5	8,7
Indtjening pr. omkostningskrone	1,3	1,3	1,3	1,0	1,2
Renterisiko	1,3	1,8	1,2	1,5	0,7
Valutaposition	4,4	4,0	5,9	6,0	7,6
Valutarisiko	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
Udlån i forhold til indlån	59,7	62,9	68,2	75,8	83,6
Udlån i forhold til egenkapital	4,8	5,0	4,7	4,8	4,9
Årets udlånsvækst	6,6	16,6	10,4	5,1	9,2
Liquidity Coverage Ratio (LCR)	375,2	286,8	311,8	207,6	-
Overdækning i forhold til lovkrav om likviditet*	-	272,0	232,0	192,6	138,1
Summen af store engagementer**	22,6	0,0	29,9	10,3	36,3
Store eksponeringer***	92,3	-	-	-	-
Årets nedskrivningsprocent	0,2	0,2	0,5	1,5	1,3
Afkastningsgrad	0,8	1,0	1,0	0,1	1,0

*Likviditetskrav for pengeinstitutter fastsat med hjemmel i § 152 i lov om finansiel virksomhed er erstattet af LCR-nøgletallet.

**Opgjort i henhold til bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl.

***Opgjort i henhold til Tilsynsdiamanten.

Definitioner af Finanstilsynets officielle nøgletal m.v.

Kapitalprocent

Kapitalgrundlag i procent af samlet risikoeksponering.

Kernekapitalprocent

Kernekapital i procent af samlet risikoeksponering.

Egenkapitalforrentning før skat

Resultat før skat i procent af gennemsnitlig egenkapital. Gennemsnitlig egenkapital beregnes som et simpelt gennemsnit af primo og ultimo.

Egenkapitalforrentning efter skat

Resultat efter skat i procent af gennemsnitlig egenkapital. Gennemsnitlig egenkapital beregnes som et simpelt gennemsnit af primo og ultimo.

Indtjening pr. omkostningskrone

Årets indtægter i forhold til årets udgifter inklusiv nedskrivninger på udlån og andre tilgodehavender m.v.

Renterisiko

Renterisiko i procent af kernekapital.

Valutaposition

Valutaindikator 1 i procent af kernekapital.

Valutarisiko

Valutaindikator 2 i procent af kernekapital.

Udlån i forhold til indlån

Udlån plus nedskrivninger i procent af indlån.

Udlån i forhold til egenkapital

Udlån divideret med egenkapital.

Årets udlånsvækst

Udlånsvækst fra primo året til ultimo året i procent.

Liquidity Coverage Ratio (LCR)

Beholdning af likvide aktiver i procent af netto outflow over 30 dage.

Overdækning i forhold til lovkrav om likviditet*

Kassebeholdning, anfordringstilgodehavender i Danmarks Nationalbank, fuldt ud sikre og likvide anfordringstilgodehavender i kreditinstitutter og forsikringsselskaber, ubelånte indlånsbeviser udstedt af Danmarks Nationalbank, sikre letsælgelige børsnoterede ubelånte værdipapirer og andre sikre letsælgelige og ubelånte værdipapirer. Summen af alle elementer måles i procent i forhold til 10 procent af de reducerede gælds- og garantiforpligtelser.

Summen af store engagementer

Summen af store engagementer over 10 procent af kapitalgrundlaget.

Store eksponeringer**

Summen af de 20 største eksponeringer i procent af den egentlige kernekapital.

Årets nedskrivningsprocent

Årets nedskrivninger i procent af udlån plus nedskrivninger på udlån plus garantier plus hensættelser på garantier.

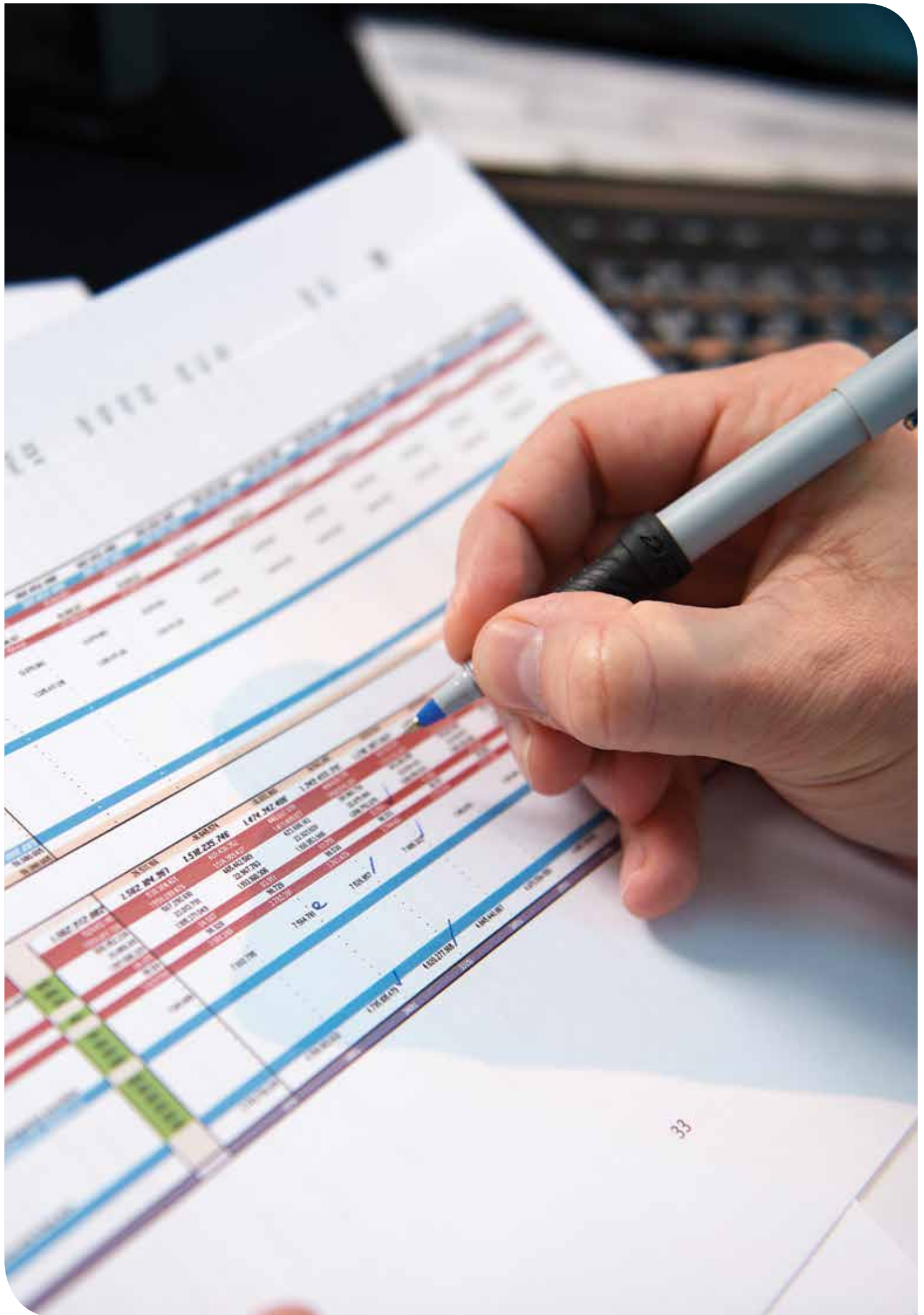
Afkastningsgrad

Beregnet som forholdet mellem årets resultat og aktiver i alt i procent.

*Likviditetskrav for pengeinstitutter fastsat med hjemmel i § 152 i lov om finansiel virksomhed er erstattet af LCR-nøgletallet.

**Opgjort i henhold til Tilsynsdiamanten.

2. Renteindtægter

Beløb i 1.000 kr.

	Sparekassen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	691	500	657	681
Udlån og andre tilgodehavender	238.212	244.553	258.251	263.642
Obligationer	30.829	34.635	31.091	34.861
Afledte finansielle instrumenter, rentekontrakter	-1	0	-255	-244
Øvrige renteindtægter	36	1	207	142
I alt	269.767	279.689	289.951	299.082

3. Renteudgifter

Beløb i 1.000 kr.

	Sparekassen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	6.103	5.038	6.368	5.393
Indlån og anden gæld	6.700	11.622	6.903	11.781
Efterstillede kapitalindskud	4.385	3.999	4.385	3.999
Øvrige renteudgifter	14	18	16	25
I alt	17.202	20.677	17.672	21.198

4. Gebyrer og provisionsindtægter

Beløb i 1.000 kr.

	Sparekassen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Værdipapirhandel og depoter	38.360	48.132	38.360	48.132
Betalingsformidling	27.906	20.993	27.906	20.993
Lånesagsgebyr	40.008	37.133	40.008	37.133
Garantiprovision	100.108	89.249	100.108	89.249
Øvrige gebyrer og provisioner	23.236	16.932	34.436	27.333
I alt	229.618	212.439	240.818	222.840

5. Kursreguleringer

Beløb i 1.000 kr.

	Sparekassen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Andre udlån og tilgodehavender til dagsværdi	-84	-273	-84	-273
Obligationer	-7.082	-8.689	-7.201	-8.585
Aktier	19.815	32.318	19.815	32.318
Valuta	-3.631	-3.024	-3.631	-3.024
Afledte finansielle instrumenter, rente- og aktiekontrakter	-1.663	2.410	-1.663	2.410
I alt	7.355	22.742	7.236	22.846

6. Udgifter til personale og administration

Beløb i 1.000 kr.

	Sparekassen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Personaleudgifter				
Lønninger	182.212	176.659	193.282	186.430
Pensioner	21.244	19.992	22.330	21.000
Udgifter til social sikring	3.216	2.346	3.366	2.474
Afgifter beregnet på grundlag af personaleantallet eller lønsummen	26.172	23.736	26.172	23.736
I alt	232.844	222.733	245.150	233.640
Øvrige administrationsudgifter	144.931	135.315	147.379	140.165
Udgifter til personale og administration i alt	377.775	358.048	392.529	373.805
Gennemsnitligt antal beskæftigede omregnet til heltidsbeskæftigede	312	310	329	327
Vederlag til direktion, bestyrelse, øvrige væsentlige risikotagere og repræsentantskab:				
Honorar til direktion	3.785	3.511	3.827	3.522
Honorar til bestyrelse	1.741	1.762	1.741	1.762
Øvrige ansatte, hvis aktiviteter har væsentlig indflydelse på virksomhedens risikoprofil	13.157	11.754	13.157	11.754
Honorar til repræsentantskab	216	188	216	188
I alt	18.899	17.215	18.941	17.226
Direktion	(1 person)	(1 person)	(1 person)	(1 person)
Kontraktligt vederlag, inkl. fri bil og multimedier	3.346	3.104	3.388	3.116
Pension	439	407	439	407
I alt	3.785	3.511	3.827	3.523
Honorarer fra øvrige ledelseshverv i koncernen	42	12	0	0
Honorarer fra øvrige ledelseshverv udenfor koncernen	433	373	433	373

Navn	Ansæt	Fødselsdag	Vederlag	Opsigelsesvilkår
Adm. direktør Martin Nørholm Balster	2012	03.08.1962	3.785	24 mdr. opsigelse fra Sparekassen og 6 mdr. fra den administrerende direktør

6. Udgifter til personale og administration (fortsat)

Beløb i 1.000 kr.

	Sparekassen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Bestyrelse				
Allan Buch, formand	341	341	341	341
Åge Almqvist, formand for revisions- og risikoudvalget	234	234	234	234
Bo Skouby Rosendahl	170	170	170	170
Bo Smith	32	195	32	195
Claus Nielsen	168	160	168	160
Jan Melgaard	170	170	170	170
Lars Jeppe Jeppesen	0	27	0	27
Pia Kjær Nielsen	162	170	162	170
Ulrik Sørensen	27	160	27	160
Bettina Jørgensen	192	135	192	135
Rikke Jakobsen	133	0	133	0
Jan Thorgaard Henriksen	32	0	32	0
Henrik Higham Schlüter, næstformand	80	0	80	0
I alt	1.741	1.762	1.741	1.762
Særlige risikotagere	(12 personer)	(12 personer)	(12 personer)	(12 personer)
Lønninger og vederlag til øvrige ansatte, hvis aktiviteter har væsentlig indflydelse på virksomhedens risikoprofil	13.157	11.754	13.157	11.754

Pensionsvilkår for bestyrelse, direktion og særlige risikotagere	Bestyrelse	Direktion og særlige risikotagere
Pensionsordning	Der er ingen forpligtelse til at udbetale pension	Bidragbaseret gennem pensionsforsikringsselskab, hvor indbetalingerne udgiftsføres løbende

Incitamentsprogrammer

I Middelfart Sparekasse indgås der ikke aftaler, der har karakter af incitaments aflønning. Dog er der en enkelt undtagelse, idet en væsentlig risikotager er 100 % variabelt aflønnet. Der udbetales ikke variable løndele til bestyrelsen og den administrerende direktør i Middelfart Sparekasse, hverken i form af løn, pension eller anden tilsvarende ordning. Der er i 2018 udbetalt engangsvederlag til en særlig risikotager. Beløbet er indeholdt i vederlaget til risikotageren.

6. Udgifter til personale og administration (fortsat)

Beløb i 1.000 kr.

	Sparekassen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Lån mv. direktion og bestyrelse				
Størrelsen af lån, pant, kaution og garantier samt tilhørende sikkerhedsstillelser stiftet for nedennævnte ledelsesmedlemmer:				
Direktion	600	600	600	600
Bestyrelse	25.255	5.815	25.255	5.815

Engagementerne er bevilget på normale kundevilkår til en markedsrente fastsat i forhold til den enkeltes økonomiske forhold. Der er ligeledes stillet sikkerhed på normale kundevilkår. Dog har de medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer personalevilkår. Rente på lån m.v. til direktion og bestyrelsesmedlemmer herunder medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer er ydet i intervallet 1,25 - 6,5 %.

	Sikkerhedsstillelser	Sikkerhedsstillelser	Sikkerhedsstillelser	Sikkerhedsstillelser
Direktion	0	0	0	0
Bestyrelse	7.448	744	7.448	744

Der har ikke været nybevillinger i 2018 vedrørende lån, pant, kaution og garantier samt tilhørende sikkerhedsstillelser stiftet for ovennævnte ledelsesmedlemmer.

7. Revisionshonorar

Beløb i 1.000 kr.

	Sparekassen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Honorar for lovpligtig revision af årsregnskabet	512	520	635	675
Honorar for øvrige erklæringer med sikkerhed	63	77	70	85
Honorar for andre ydelser	142	353	157	391
Honorar for skatterådgivning	0	0	5	0
Revisionshonorar i alt	717	950	867	1.151

Honorar for øvrige erklæringer med sikkerhed vedrører lovpligtige erklæringer over for offentlige myndigheder. Honorar for andre ydelser vedrører verifikation af løbende indregning af overskud i den egentlige kernekapital og anden løbende rådgivning.

8. Nedskrivninger på udlån og andre tilgodehavender samt hensættelser til tab på garantier og uudnyttede kreditfaciliteter (nedskrivningskonto)

Beløb i 1.000 kr.

	Sparekassen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender til amortiseret kostpris:				
Individuelle nedskrivninger primo	217.301	234.516	222.961	241.694
Ændring i anvendt regnskabspraksis vedr. IFRS 9	-217.301		-222.961	
Nye nedskrivninger i perioden	0	46.523	0	48.615
Tilbageførte nedskrivninger i perioden	0	-27.056	0	-29.200
Tabsbogført tidligere nedskrevet	0	-36.682	0	-38.148
Individuelle nedskrivninger ultimo	0	217.301	0	222.961
Gruppevise nedskrivninger primo	26.934	24.797	27.262	25.946
Ændring i anvendt regnskabspraksis vedr. IFRS 9	-26.934	0	-27.262	0
Nye nedskrivninger i perioden	0	5.364	0	5.364
Tilbageførte nedskrivninger i perioden	0	-3.227	0	-4.048
Gruppevise nedskrivninger ultimo	0	26.934	0	27.262
Stadie 1 nedskrivninger primo	0	0	0	0
Ændring i anvendt regnskabspraksis vedr. IFRS 9	12.704	0	14.057	0
Nye nedskrivninger i perioden netto	-7.855	0	-6.872	0
Overførsel fra stadie 1 til 2	-1.489	0	-1.613	0
Overførsel fra stadie 1 til 3	-314	0	-850	0
Overførsel fra stadie 2 til 1	8.359	0	8.406	0
Overførsel fra stadie 3 til 1	113	0	113	0
Nedskrivninger ultimo	11.518	0	13.241	0
Stadie 2 nedskrivninger primo	0	0	0	0
Ændring i anvendt regnskabspraksis vedr. IFRS 9	30.162	0	32.260	0
Nye nedskrivninger i perioden netto	-7.442	0	-8.215	0
Overførsel fra stadie 1 til 2	1.489	0	1.613	0
Overførsel fra stadie 2 til 1	-8.359	0	-8.406	0
Overførsel fra stadie 2 til 3	-1.525	0	-1.731	0
Overførsel fra stadie 3 til 2	352	0	352	0
Nedskrivninger ultimo	14.677	0	15.873	0

8. Nedskrivninger på udlån og andre tilgodehavender samt hensættelser til tab på garantier og uudnyttede kreditfaciliteter (nedskrivningskonto) (fortsat)

Beløb i 1.000 kr.

	Sparekassen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Stadie 3 nedskrivninger primo	0	0	0	0
Ændring i anvendt regnskabspraksis vedr. IFRS 9	217.773	0	223.421	0
Nye nedskrivninger i perioden netto	26.213	0	28.298	0
Overførsel fra stadie 1 til 3	314	0	850	0
Overførsel fra stadie 2 til 3	1.525	0	1.731	0
Overførsel fra stadie 3 til 1	-113	0	-113	0
Overførsel fra stadie 3 til 2	-352	0	-352	0
Andre bevægelser	4.650	0	4.650	0
Tidligere nedskrevet, nu endeligt tabt	-48.658	0	-49.523	0
Nedskrivninger ultimo	201.351	0	208.961	0
Samlede nedskrivninger ultimo	227.546	244.235	238.075	250.223
Hensættelser til tab på garantier:				
Individuelle hensættelser på garantier primo	5.575	4.215	5.575	4.215
Ændring i anvendt regnskabspraksis vedr. IFRS 9	-5.575	0	-5.575	0
Nye hensættelser i perioden	0	7.733	0	7.733
Tilbageførte hensættelser i perioden	0	-6.373	0	-6.373
Individuelle hensættelser på garantier ultimo	0	5.575	0	5.575
Stadie 1 hensættelser primo	0	0	0	0
Ændring i anvendt regnskabspraksis vedr. IFRS 9	2.872	0	2.872	0
Nye hensættelser i perioden netto	-2.118	0	-2.118	0
Overførsel fra stadie 1 til 2	-194	0	-194	0
Overførsel fra stadie 1 til 3	-28	0	-28	0
Overførsel fra stadie 2 til 1	1.846	0	1.846	0
Overførsel fra stadie 3 til 1	0	0	0	0
Hensættelser ultimo	2.378	0	2.378	0
Stadie 2 hensættelser primo	0	0	0	0
Ændring i anvendt regnskabspraksis vedr. IFRS 9	4.630	0	4.630	0
Nye hensættelser i perioden netto	3.026	0	3.026	0
Overførsel fra stadie 1 til 2	194	0	194	0
Overførsel fra stadie 2 til 1	-1.846	0	-1.846	0
Overførsel fra stadie 2 til 3	-147	0	-147	0
Overførsel fra stadie 3 til 2	0	0	0	0
Hensættelser ultimo	5.857	0	5.857	0

8. Nedskrivninger på udlån og andre tilgodehavender samt hensættelser til tab på garantier og uudnyttede kreditfaciliteter (nedskrivningskonto) (fortsat)

Beløb i 1.000 kr.

	Sparekassen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Stadie 3 hensættelser primo	0	0	0	0
Ændring i anvendt regnskabspraksis vedr. IFRS 9	5.575	0	5.587	0
Nye hensættelser i perioden netto	6.589	0	6.584	0
Overførsel fra stadie 1 til 3	28	0	28	0
Overførsel fra stadie 2 til 3	147	0	147	0
Overførsel fra stadie 3 til 1	0	0	0	0
Overførsel fra stadie 3 til 2	0	0	0	0
Hensættelser ultimo	12.339	0	12.346	0
Samlede hensættelser ultimo	20.574	5.575	20.581	5.575
Nedskrivninger på tilgodehavender hos kreditinstitutter og andre poster med kreditrisiko:				
Nedskrivninger primo	0	0	0	0
Ændring i anvendt regnskabspraksis vedr. IFRS 9	315	0	315	0
Nye nedskrivninger i perioden netto	311	0	311	0
Nedskrivninger ultimo	626	0	626	0
Samlede nedskrivninger og hensættelser ultimo:				
Samlede individuelle nedskrivninger og hensættelser	0	222.876	0	228.536
Samlede gruppevise nedskrivninger og hensættelser	0	26.934	0	27.262
Samlede nedskrivninger og hensættelser i stadie 1	14.522	0	16.245	0
Samlede nedskrivninger og hensættelser i stadie 2	20.534	0	21.730	0
Samlede nedskrivninger og hensættelser i stadie 3	213.690	0	221.307	0
Samlede nedskrivninger og hensættelser ultimo	248.746	249.810	259.282	255.798

8. Nedskrivninger på udlån og andre tilgodehavender samt hensættelser til tab på garantier og uudnyttede kreditfaciliteter (nedskrivningskonto) (fortsat)

Beløb i 1.000 kr.

	Sparekassen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender m.v. indregnet i resultatopgørelsen:				
Nye nedskrivninger i perioden	94.378	51.887	100.084	53.979
Tabsbogført ej tidligere nedskrevet	1.122	892	1.098	1.283
Tilbageførte nedskrivninger i perioden	-78.813	-30.283	-82.190	-33.248
Indgået på tidligere afskrevne fordringer	-1.487	-2.719	-1.561	-2.908
Beregnet rente af nedskrivninger	-4.650	-5.660	-4.650	-5.660
Resultatpåvirkning af nedskrivninger på udlån og tilgodehavender m.v.	10.550	14.117	12.781	13.446
Hensættelser til tab på garantier, uudnyttede kreditrammer og lånetilsagn indregnet i resultatopgørelsen:				
Nye hensættelser i perioden	18.537	7.733	18.537	7.733
Tilbageførte hensættelser i perioden	-11.041	-6.373	-11.046	-6.373
Resultatpåvirkning af tab på garantier, uudnyttede kreditrammer og lånetilsagn	7.496	1.360	7.491	1.360
Nedskrivninger på tilgodehavender hos kreditinstitutter og andre poster med kreditrisiko indregnet i resultatopgørelsen:				
Nye nedskrivninger i perioden	330	0	330	0
Tilbageførte nedskrivninger i perioden	-19	0	-19	0
Resultatpåvirkning af nedskrivninger på tilgodehavender hos kreditinstitutter og andre poster med kreditrisiko	311	0	311	0
Resultatpåvirkning af nedskrivninger og hensættelser i alt	18.357	15.477	20.583	14.806

Der er i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsen ikke foretaget tilpasning af sammenligningstal, da det ikke er muligt at anvende nedskrivningsbestemmelserne på tidligere regnskabsår uden at efterrationalisere.

Jette Stougaard,
kundemedarbejder
i Aarhus-afdelingen.

9. Skat

Beløb i 1.000 kr.

	Sparekassen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Årets aktuelle skat	14.380	14.048	10.895	8.166
Årets ændring i udskudt skat, bogført i resultatopgørelsen	-945	2.736	6.347	11.582
Regulering af skat vedrørende tidligere år	-3.332	-249	-2.736	2.933
Heraf kompenseret af koncernselskaber	0	0	0	-1.735
Skat af årets resultat	10.103	16.535	14.506	20.946
Aktuel skat, bogført på egenkapitalen	-8.835	-3.849	-8.835	-3.835
Ændring i udskudt skat, bogført på egenkapitalen	0	0	-686	0
Skat af egenkapitalbevægelser	-8.835	-3.849	-9.521	-3.835
Skat af årets resultat forklares således:				
Beregnet 22,0 % skat af årets resultat før skat	22.490	22.910	23.458	27.702
<i>Skatteeffekt af:</i>				
Ikke fradragsberettigede omk. og ikke skattepligtige indt.	-4.341	-5.953	-5.400	-5.838
Resultat af kapitalandele	-3.759	-194	560	-194
Anlægsaktiver	-955	21	-1.376	-1.924
Regulering af udskudt skat vedrørende tidligere år	-1.824	-106	-1.116	-553
Regulering af aktuel skat vedrørende tidligere år	-1.508	-143	-1.620	1.753
Beregnet skat i alt	10.103	16.535	14.506	20.946
Effektiv skatteprocent	9,9%	13,6%	13,6%	16,6%
Udskudt skat				
Udskudt skat primo	-79	-2.709	19.799	7.021
Regulering til udskudt skat primo	-1.824	-106	-1.116	1.182
Egenkapitalbevægelser	0	0	-686	0
Årets forskydning i midlertidige forskelle	-945	2.736	6.347	11.596
Udskudt skat ultimo	-2.848	-79	24.344	19.799
<i>Specifikation af udskudt skat:</i>				
Anlægsaktiver	-6.037	-2.923	19.873	17.364
Forudbetalte omkostninger	6.391	6.026	10.464	10.876
Udlån og andre tilgodehavender samt periodeafgrænsningsposter	-3.202	-2.834	-5.993	-3.644
Fremført underskud	0	-348	0	-4.797
I alt	-2.848	-79	24.344	19.799

10. Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker

Beløb i 1.000 kr.

	Sparekassen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Tilgodehavender hos kreditinstitutter	132.153	81.145	132.739	89.494
Tilgodehavender hos centralbanker	1.671.579	750.000	1.671.579	750.000
I alt	1.803.732	831.145	1.804.318	839.494
Anfordring	89.897	57.270	104.568	70.620
Til og med 3 måneder	1.713.835	773.875	1.699.750	768.874
I alt	1.803.732	831.145	1.804.318	839.494

Susanne Skov Frederiksen, rådgiver
 Claus Hansen, afdelingsdirektør
 Helle Christina Holm, kundemedarbejder
 i Middelfart Privat.

11. Udlån og andre tilgodehavender

Beløb i 1.000 kr.

	Sparekassen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Udlån og andre tilgodehavender til dagsværdi	443	1.838	443	1.838
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	5.861.588	5.532.485	5.951.548	5.600.308
	5.862.031	5.534.323	5.951.991	5.602.146
Anfordring	2.393.480	2.308.613	2.393.480	2.308.613
Til og med 3 måneder	183.500	125.900	202.032	133.059
Over 3 måneder og til og med 1 år	212.198	142.256	253.727	179.778
Over 1 år og til og med 5 år	910.372	896.062	938.003	916.840
Over 5 år	2.162.481	2.061.492	2.164.749	2.063.856
I alt	5.862.031	5.534.323	5.951.991	5.602.146
Udlån, garantier og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris fordelt på sektorer og brancher				
Offentlig myndighed	3 %	3 %	3 %	3 %
Erhverv:				
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	2 %	2 %	4 %	5 %
Industri og råstofindvinding	2 %	2 %	3 %	2 %
Energiforsyning	0 %	0 %	0 %	0 %
Bygge og anlæg	4 %	4 %	5 %	5 %
Handel	4 %	5 %	6 %	6 %
Transport, hoteller og restauranter	2 %	2 %	3 %	3 %
Information og kommunikation	0 %	0 %	0 %	0 %
Finansiering og forsikring	10 %	9 %	2 %	2 %
Fast ejendom	13 %	12 %	13 %	12 %
Øvrige erhverv	5 %	6 %	7 %	7 %
Erhverv i alt	42 %	42 %	43 %	42 %
Private	55 %	55 %	54 %	55 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %

12. Kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder

Beløb i 1.000 kr.

	Sparekassen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Associerede virksomheder				
Kostpris primo	40.933	40.933	40.933	40.933
Tilgang i årets løb	23.000	0	23.000	0
Afgang i årets løb	-3.933	0	-3.933	0
Kostpris ultimo	60.000	40.933	60.000	40.933
Op- og nedskrivninger primo	18.255	18.754	18.255	18.754
Årets resultat	-2.540	881	-2.540	881
Andre kapitalbevægelser	-791	-1.380	-791	-1.380
Tilbageførte op- og nedskrivninger	-1.144	0	-1.144	0
Op- og nedskrivninger ultimo	13.780	18.255	13.780	18.255
Regnskabsmæssig værdi ultimo	73.780	59.188	73.780	59.188
Tilknyttede virksomheder				
Kostpris primo	355.836	355.836	0	0
Afgang i årets løb	-34.610	0	0	0
Kostpris ultimo	321.226	355.836	0	0
Op- og nedskrivninger primo	-91.694	-63.981	0	0
Årets resultat	19.628	17.371	0	0
Andre kapitalbevægelser	-22.487	-45.084	0	0
Tilbageførte op- og nedskrivninger	30.270	0	0	0
Ned- og afskrivninger ultimo	-64.283	-91.694	0	0
Regnskabsmæssig værdi ultimo	256.943	264.142	0	0

13. Aktiver tilknyttet puljeordninger

Beløb i 1.000 kr.

	Sparekassen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Placeret kontant	13.065	6.085	13.065	6.085
Investeringsforeningsandele	1.672.131	1.390.122	1.672.131	1.390.122
I alt	1.685.196	1.396.207	1.685.196	1.396.207

Jan Juhl Kristensen,
rådgiver i Uldum-afdelingen.

14. Immaterielle anlægsaktiver

Beløb i 1.000 kr.

	Sparekassen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Samlet kostpris primo	2.214	2.214	3.638	3.489
Tilgang	0	0	187	149
Samlet kostpris ultimo	2.214	2.214	3.825	3.638
Ned- og afskrivninger primo	2.214	2.214	3.454	3.379
Årets ned- og afskrivninger	0	0	88	75
Ned- og afskrivninger ultimo	2.214	2.214	3.542	3.454
Regnskabsmæssig værdi i alt	0	0	283	184

15. Grunde og bygninger

Beløb i 1.000 kr.

	Sparekassen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Investeringsjendomme				
Dagsværdi primo	16.751	23.185	59.969	66.403
Årets tilgang	0	306	42	306
Årets afgang	-4.900	-6.740	-4.900	-6.740
Årets værdiregulering til dagsværdi	0	0	4.014	0
Dagsværdi i alt	11.851	16.751	59.125	59.969
Domicilejendomme				
Værdi primo	1.730	1.780	179.361	182.602
Tilgang i årets løb, herunder forbedringer	0	0	30	41
Afgang i årets løb	0	0	0	-7.546
Afskrivninger	-49	-50	-514	-520
Tilbageførte af- og nedskrivninger	0	0	0	4.649
Værdiændringer indregnet i resultatopgørelsen	0	0	808	135
Omvurderet værdi i alt	1.681	1.730	179.685	179.361

16. Øvrige materielle aktiver

Beløb i 1.000 kr.

	Sparekassen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Samlet kostpris primo	85.817	80.797	103.174	96.410
Tilgang	1.424	8.532	3.118	13.139
Afgang	-733	-3.512	-946	-6.375
Samlet kostpris ultimo	86.508	85.817	105.346	103.174
Ned- og afskrivninger primo	59.099	53.839	67.101	63.116
Årets afskrivninger	6.259	6.397	7.920	7.985
Tilbageførte ned- og afskrivninger	-440	-1.137	-570	-4.000
Ned- og afskrivninger ultimo	64.918	59.099	74.451	67.101
Regnskabsmæssig værdi i alt	21.590	26.718	30.895	36.073

17. Gæld til kreditinstitutter og centralbanker

Beløb i 1.000 kr.

	Sparekassen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Gæld til kreditinstitutter	97.559	86.527	115.570	99.509
I alt	97.559	86.527	115.570	99.509
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker fordelt efter restløbetid				
Anfordring	85.560	74.527	85.560	74.527
Til og med 3 måneder	11.999	12.000	30.010	24.982
I alt	97.559	86.527	115.570	99.509

18. Indlån og anden gæld

Beløb i 1.000 kr.

	Sparekassen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Anfordring	7.888.290	6.839.252	7.885.924	6.826.767
Med opsigelsesvarsel	17.752	147.714	65.811	195.640
Tidsindskud	35.427	185.342	35.427	185.342
Særlige indlånsformer	738.069	713.122	738.069	713.122
I alt	8.679.538	7.885.430	8.725.231	7.920.871
Indlån og anden gæld fordelt på restløbetid				
Anfordring	7.888.290	6.839.252	7.885.924	6.826.767
Til og med 3 måneder	27.436	100.382	28.541	101.024
Over 3 måneder og til og med 1 år	28.156	265.861	35.503	273.662
Over 1 år og til og med 5 år	144.067	134.670	178.904	168.388
Over 5 år	591.589	545.265	596.359	551.030
I alt	8.679.538	7.885.430	8.725.231	7.920.871

19. Efterstillede kapitalindskud

Beløb i 1.000 kr.

	Sparekassen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Samlede efterstillede kapitalindskud	99.828	49.885	99.828	49.885
Medregnes til kapitalgrundlag som ansvarlig kapital *)	100.000	50.000	100.000	50.000
Renter % p.a.	5,00	7,75	5,00	7,75
Årets renteudgifter og periodiserede stiftelsesomkostninger	4.385	3.998	4.385	3.998

*) Der er ikke krav om fratækning af amortiserede låneomkostninger i opgørelsen af kapitalgrundlaget. Obligationslån på 100 mio. kr. Optaget den 20. november 2018. Lånet forfalder til fuld indfrielse den 20. november 2028, og kan med tilladelse fra Finanstilsynet førtidsindfries den 20. november 2023.

Rentesatsen er fast 5,00 % p.a. frem til den 20. november 2023. Herefter er rentesatsen variabel, svarende til Cibor6-satsen med tillæg af et kreditspænd. Kreditspændet beregnes som kuponrente på 5 % p.a. fratrukket den danske 5-årige swaprente.

Omkostninger ved optagelsen i 2018 er 750 t.kr., som periodiseres over 5 år.

Obligationslånet er dagsværdiafdækket via en renteswap, som ultimo 2018 har en variabel rente på 4,34 % p.a. og en positiv markedsværdi på t.kr. 539.

20. Eventualforpligtelser og sikkerhedsstillelse

Beløb i 1.000 kr.

	Sparekassen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Finansgarantier	885.946	799.230	890.151	802.829
Tagsgarantier for realkreditlån	1.277.368	1.111.557	1.277.368	1.111.557
Tinglysnings- og konverteringsgarantier	40.957	65.356	40.957	65.356
Øvrige garantier	466.218	490.931	434.749	458.810
Garantier i alt	2.670.489	2.467.074	2.643.225	2.438.552
Huslejeforpligtelser	74.141	59.754	65.107	51.060
Leasingforpligtelser	4.955	5.069	4.955	5.069
Skandinavisk Data Center A/S*	192.294	172.365	192.294	172.365
Øvrige eventualforpligtelser	8.965	11.232	8.965	11.232
Andre eventualforpligtelser i alt	280.355	248.420	271.321	239.726
Eventualforpligtelser i alt	2.950.844	2.715.494	2.914.546	2.678.278

*Middelfart Sparekasse har indgået aftale med Skandinavisk Data Center A/S om it-løsninger. Hvis Sparekassen udtræder af aftalen, skal der betales en udtrædelsesgodtgørelse svarende til løbende år plus 4 års betalinger.

Eventualforpligtelsen er pr. 31. december 2018 opgjort til 192.294 t. kr.

Middelfart Sparekasse er administrationsselskab i en dansk sambeskatning. Sparekassen hæfter derfor ifølge skattelovgivningens regler herom fra og med regnskabsåret 2013 for indkomstskatter mv. for de sambeskattede enheder og fra og med 1. juli 2012 for eventuelle forpligtelser til at indeholde kildeskat på renter, royalties og udbytter for de sambeskattede enheder.

21. Regnskabsmæssig sikring

Beløb i 1.000 kr.

	2018	2018	2017	2017
	Nominel værdi	Dagsværdi	Nominel værdi	Dagsværdi
Sparekassen				
Aktiver				
Udlån	23.393	23.393	24.416	24.416
Passiver				
Indlån	0	0	8.243	8.243
Ansvarlig kapital	100.000	100.000	0	0
Afledte finansielle instrumenter				
Valutaswap udlån	-23.120	-117	-24.844	66
Valutaswap indlån	0	0	-9.308	-181
Renteswap ansvarlig kapital	-100.000	539	0	0
Netto	273	123.815	-1.493	32.544

	Nominel værdi	Dagsværdi	Nominel værdi	Dagsværdi
Koncern				
Aktiver				
Udlån	83.356	83.356	78.974	78.974
Passiver				
Indlån	0	0	8.243	8.243
Ansvarlig kapital	100.000	100.000	0	0
Afledte finansielle instrumenter				
Valutaswap udlån	-68.820	-342	-59.436	-84
Valutaswap indlån	0	0	-9.308	-181
Renteswap ansvarlig kapital	-100.000	539	0	0
Netto	14.536	183.553	18.473	86.952

22. Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter anvendes primært til afdækning af Sparekassens risici. Valuta- og rentekontrakter anvendes til afdækning af Sparekassens valuta- og renterisici. Køb og salg af finansielle instrumenter med kunderne sker kun på afdækket basis. Afdækningerne kan ikke matches 100 %, hvorfor Sparekassen har en egenrisiko, der dog er særdeles beskedne.

Beløb i 1.000 kr.

	2018	2018	2017	2017
	Nominel værdi	Dagsværdi	Nominel værdi	Dagsværdi
Sparekassen				
Uafviklede spotforretninger				
Renteforretninger, køb	5.050	4	7.872	-5
Renteforretninger, salg	5.050	6	8.517	20
Aktieforretninger, køb	70	339	22	289
Aktieforretninger, salg	70	-343	12	-285
I alt		6		19
Terminsforretninger				
Renteforretninger, køb	53.759	202	238.254	1.656
Renteforretninger, salg	53.759	-99	38.254	-1
I alt		103		1.655
Swaps				
Swaps, køb	100.000	539	9.308	-181
Swaps, salg	23.120	-117	24.844	66
I alt		422		-115
Løbetidsfordeling efter restløbetid				
Op til 3 måneder:				
Renteforretninger, køb (termin)	48.382	182	238.254	1.656
Renteforretninger, salg (termin)	48.382	-89	38.254	-1
Swaps, køb	0	0	9.308	-181
Swaps, salg	23.120	-117	24.844	66
I alt		-24		1.540
Over 3 mdr. til og med 1 år:				
Renteforretninger, køb (termin)	5.377	20	0	0
Renteforretninger, salg (termin)	5.377	-10	0	0
I alt		10		0
Over 1 år og til og med 5 år:				
Swaps, køb	100.000	539	0	0
Swaps, salg	0	0	0	0
I alt		539		0

22. Afledte finansielle instrumenter, fortsat

Beløb i 1.000 kr.

	2018	2018	2017	2017
	Nominal værdi	Dagsværdi	Nominal værdi	Dagsværdi
Koncernen				
Uafviklede spotforretninger				
Renteforretninger, køb	5.050	4	7.872	-5
Renteforretninger, salg	5.050	6	8.517	20
Aktieforretninger, køb	70	339	22	289
Aktieforretninger, salg	70	-343	12	-285
I alt		6		19
Terminforretninger				
Renteforretninger, køb	53.759	202	238.254	1.656
Renteforretninger, salg	53.759	-99	38.254	-1
I alt		103		1.655
Swaps				
Swaps, køb	100.000	539	9.308	-181
Swaps, salg	23.120	-117	24.844	66
I alt		422		-115
Løbetidsfordeling efter restløbetid				
Op til 3 måneder:				
Renteforretninger, køb (termin)	48.382	182	238.254	1.656
Renteforretninger, salg (termin)	48.382	-89	38.254	-1
Swaps, køb	0	0	9.308	-181
Swaps, salg	23.120	-117	24.844	66
I alt		-24		1.540
Over 3 mdr. til og med 1 år:				
Renteforretninger, køb (termin)	5.377	20	0	0
Renteforretninger, salg (termin)	5.377	-10	0	0
I alt		10		0
Over 1 år og til og med 5 år:				
Swaps, køb	100.000	539	0	0
Swaps, salg	45.700	-225	34.592	-151
I alt		314		-151

23. Koncernoversigt

Beløb i 1.000 kr.	Aktivitet	Ejerandel i %	Egenkapital ultimo 2018	Resultat 2018
Navn og hjemsted				
Tilknyttede virksomheder der konsolideres:				
Trekantens Ejendomsselskab A/S, Middelfart Kommune	Ejendoms- selskab	100 pct.	244.509	14.113
Leasing Fyn Middelfart A/S, Odense Kommune	Leasing- selskab	100 pct.	12.434	5.515
Fælles kontrollerede virksomheder der konsolideres:				
Leasing Fyn Bank A/S*, Bankaktieselskab Odense Kommune	Leasing- og factoring- virksomhed	33,33 pct	111.074	9.141
Associerede virksomheder der ikke konsolideres:				
Kulturøen A/S, Middelfart Kommune	Ejendoms- selskab	50 pct.	68.791	-3.351
Kulturøens ByCenter A/S**, Middelfart Kommune	Ejendoms- selskab	50 pct.	49.457	-4.278
NEM Forsikring A/S***, Skanderborg Kommune	Forsikrings- virksomhed	20 pct.	202.360	2.546

* Indirekte ejet via Leasing Fyn Middelfart A/S (ejerandel 33,33 %)

** Indirekte ejet via Kulturøen A/S (ejerandel 100 %)

*** Tal for egenkapital og resultat er fra 2017.

Transaktioner og aftaler med dattervirksomheder og associerede virksomheder er foretaget på markedsmæssige vilkår.

Transaktionerne omfatter:

- Husleje 18.762 t. kr.
- Indtægter forbundet med ind- og udlån samt garantier 9.811 t. kr.
- Udgifter forbundet med ind- og udlån samt garantier 49 t. kr.
- Administrationsfee 1.045 t. kr.

24. Kapitalkrav

Beløb i 1.000 kr.

	Sparekassen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Samlet risikoeksponering	7.321.326	7.006.789	7.263.590	7.169.227
Solvenskrav, 8 % af samlet risikoeksponering	585.706	560.543	581.087	573.538
Garantkapital	591.564	543.238	591.564	543.238
Overført overskud	623.729	567.297	609.949	549.042
Nettoopskrivning efter indre værdis metode	0	0	13.780	18.255
Opskrivningshenlæggelser	1.019	1.077	1.019	1.077
Renter garantkapital	17.137	15.937	17.137	15.937
Egentlig kernekapital før fradrag	1.233.449	1.127.549	1.233.449	1.127.549
Fradrag i egentlig kernekapital	175.305	90.519	175.876	90.968
Egentlig kernekapital efter fradrag (CET1)	1.058.144	1.037.030	1.057.573	1.036.581
Supplerende kapital	100.000	50.000	100.000	50.000
Fradrag i supplerende kapital	0	7.312	0	7.316
Kapitalgrundlag	1.158.144	1.079.718	1.157.573	1.079.265
Kernekapitalprocent og egentlig kernekapitalprocent	14,5	14,8	14,6	14,5
Kapitalprocent	15,8	15,4	16,0	15,1

25. Risikostyring

Middelfart Sparekasse er eksponeret mod forskellige risici og anvender risikostyring som en del af de strategiske beslutninger og den daglige drift.

Bestyrelsen i Middelfart Sparekasse fastsætter koncernens risikopolitik og definerer rammerne for de risikoområder, som Sparekassen beskæftiger sig med. Bestyrelsen modtager løbende rapportering på udviklingen i risici og udnyttelsen af de tildelte risikorammer og reviderer løbende risikopolitikken, så den er i overensstemmelse med de forretningsmæssige principper, som Sparekassen drives efter, og som Sparekassen har de kompetencemæssige ressourcer til at styre. Den administrerende direktør fastsætter dernæst rammerne for de enkelte afdelingers og medarbejderes beføjelser ved gennemførelsen af de daglige forretninger. Dette sker via forretningsgange og instrukser.

Der er etableret funktionsadskillelse mellem de afdelinger, der indgår forretninger med kunderne og dermed påfører koncernen risici, og de afdelinger, der overvåger disse risici. Herudover udvikles Sparekassens risikofunktion og risikostyring løbende, så Middelfart Sparekasse også i fremtiden er rustet til de udfordringer, den finansielle sektor stilles overfor.

Målet med de af bestyrelsen fastsatte politikker er, at Sparekassen med en stærk styring af de påtagne risici opnår en indtjening og egenkapital, der sikrer den daglige drift som selvstændigt pengeinstitut.

Middelfart Sparekasse offentliggør udover Årsrapport 2018 en omfattende risikoredegørelse³¹, hvori de forskellige risici og risikopolitikker beskrives mere indgående.

Typer af risici

Den finansielle risikostyring i Sparekassen omfatter kreditrisiko, markedsrisiko, operationel risiko, likviditetsrisiko og kapitalrisiko. For en beskrivelse af ovennævnte risici henvises til de følgende afsnit.

Kreditrisiko

Kreditrisikoen er risikoen for tab som følge af debitors eller modparters misligholdelse af betalingsforpligtelser indgået med Sparekassen.

Kreditrisikoen styres efter Sparekassens kreditpolitik, som er fastlagt af bestyrelsen. Politikken fastsætter principper for størrelsen, typen og omfanget af de kreditrisici, Sparekassen ønsker at påtage sig samt principper for håndtering og styring af kreditrisici.

For at sikre god risikomæssig diversificering har Sparekassen en række interne målsætninger om eksponeringer mod enkelte kunder og brancher. Sparekassen ønsker ikke nye eksponeringer, som er større end 10 % af Sparekassens kapitalgrundlag. Samtidig må ingen brancher udgøre mere end 15 % af de samlede udlån og garantier. Politikken tilpasses løbende udviklingen på forretningsområderne, så det sikres, at Sparekassen ikke påtager sig uønskede risici.

Styringen af kreditrisici foretages såvel på porteføljeniveau som på enkelt-kundeniveau i forbindelse med bevilling og løbende med særlig fokus på de eksponeringer, der vurderes at være risikofyldte. Som grundlag for enhver kreditvurdering indsamles økonomi- og regnskabsoplysninger, budgetter, rådighedsbeløb, tilbudte sikkerheder, tidligere kreditbevillinger m.v.

Den daglige kreditstyring foretages af kunderådgi-verne i samarbejde med afdelingsdirektørerne, mens den overordnede kreditstyring foretages af kreditafdelingen. Den overordnede kreditstyring omfatter blandt andet overvågning af, at kreditpolitik og bevillingsbeføjelser overholdes samt identifikation af og opfølgning på svage og nødlidende eksponeringer. Alle etablerede eksponeringer på mere end 18,0 mio. kr. skal som udgangspunkt bevilges af bestyrelsen.

Krediteksponeringer og væsentlige koncentrationer af kreditrisici

Sparekassen klassificerer kunderne i 9 grupper i overensstemmelse med den risiko, der vurderes at være forbundet med lån til netop denne kunde. Klassificeringen sker for privatkunder på baggrund af rådigheds-

beløb, sikkerhed og reel formue, mens erhvervs kunder klassificeres efter indtjening, egenkapital (solvens) og evnen til at generere pengestrømme. På baggrund af risikovurderingen gives en kundevurdering svarende til Finanstilsynets bonitetskategorier.

Tabel 1. Sparekassens interne risikoklassifikation

Koncern		
Sparekassens risikoklassifikation	Definitioner	Finanstilsynets bonitetskategori
7	Egne selskaber	3
6	Pengeinstitutter	3
3	Utvivlsomt gode kunder	3
2a	Normal bonitet	2a
2b	Normal bonitet med visse svaghedstegn	2b
2c	Væsentlige svaghedstegn uden OIK	2c
1u	OIK uden nedskrivningsbehov	1
1m	OIK med nedskrivningsbehov	1
1t	Kunder, hvor der er bogført tab	1

Nedenstående krediteksponeringer er opgjort som summen af udlån til amortiseret kostpris, uudnyttede kreditrammer, lånetilsagn og finansielle garantier. Eksponeringen er opgjort før nedskrivninger og hensættelser.

Sparekassen fordeler krediteksponeringer på brancher, hvor udviklingen inden for den enkelte branche overvåges.

Tabel 2. Krediteksponeringer fordelt på Sparekassens interne risikoklasser

Beløb i 1.000 kr.

Koncern					
Risikoklassifikation	Udlån, Garantier og Udnyttede kreditrammer			I alt	Finanstilsynets bonitetskategori
	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3		
1t	0	0	7.111	7.111	1
1m	0	0	490.838	490.838	1
1u	0	0	108.073	108.073	1
2c	398.187	223.367	0	621.554	2c
2b	2.531.467	971.133	0	3.502.600	2b
2a	4.262.161	1.004.557	0	5.266.718	2a
3	508.199	0	0	508.199	3
7	691.100	0	0	691.100	3
I alt	8.391.114	2.199.056	606.022	11.196.192	

Tabel 3. Krediteksponeringer fordelt på brancher

Beløb i 1.000 kr.

Branche	Koncern			I alt
	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	
Offentlige myndigheder	299.526	0	0	299.526
Landbrug, jagt og skovbrug og fiskeri	295.727	98.725	58.770	453.222
Industri og råstofindvinding	212.288	74.060	32.083	318.432
Energiforsyning	28.502	883	0	29.384
Bygge og anlæg	431.514	120.623	40.493	592.630
Handel	469.336	191.436	57.630	718.403
Transport, hoteller og restauranter	198.372	97.696	17.681	313.749
Information og kommunikation	79.628	7.325	8.238	95.191
Finansiering og forsikring	316.315	79.380	11.620	407.315
Fast ejendom	1.197.000	195.790	45.643	1.438.432
Øvrige erhverv	566.299	154.487	49.168	769.955
Erhverv i alt	3.794.981	1.020.406	321.326	5.136.713
Private	4.296.607	1.178.650	284.696	5.759.953
I alt	8.391.114	2.199.056	606.022	11.196.192

Sparekassens maksimale krediteksponering fordelt på eksponeringstyper er angivet i tabel 4 nedenfor.

Tabel 4. Den maksimale krediteksponering

Balanceførte poster i 1.000 kr.

	Koncern	
	2018	2017
Tilgodehavende hos kreditinstitutter og centralbanker	1.953.608	964.300
Udlån og andre tilgodehavender til dagsværdi	443	1.838
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	5.951.548	5.600.308
Handelsbeholdning	1.719.328	2.122.773
Kapitalandele i associerede virksomheder	73.780	59.188
Ikke-balanceførte poster		
Garantier	2.643.225	2.438.539
Uudnyttede kreditter	2.346.042	2.083.395
I alt	14.687.974	13.270.341

Væksten i krediteksponeringer i 2018 er til dels en afspejling af den vækst, som Sparekassen har haft i udlån på 6,2 %. Herudover har væksten i indlån ekskl. puljeordninger på 10,2 % medført et stigende indlåns-overskud, som hovedsagligt placeres i obligationer og i indskudsbeviser i Nationalbanken, hvilket også får den samlede krediteksponering til at stige.

Udviklingen i Sparekassens branchefordeling på udlån og garantier

Fordelingen af Sparekassens udlån og garantier på brancher fremgår af tabel 5 nedenfor.

Tabel 5. Branchefordeling udlån og garantier

Balanceførte poster i 1.000 kr.

	Koncern							
	2018				2017			
	Udlån og garantier før nedskrivninger og hensættelser		Nedskrivninger og hensættelser		Udlån og garantier før nedskrivninger og hensættelser		Nedskrivninger og hensættelser	
	%		%	%		%		%
Offentlige myndigheder	3	260.754	0	154	3	219.180	0	0
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	4	381.422	5	12.532	5	412.687	3	6.542
Industri og råstofindvinding	3	234.218	7	17.360	2	203.979	3	8.252
Energiforsyning	0	2.139	0	8	0	3.093	0	0
Bygge og anlæg	5	439.613	6	15.831	5	374.236	5	12.595
Handel	6	516.096	9	23.793	6	537.750	8	20.017
Transport, hoteller og restauranter	3	248.637	3	8.054	3	223.551	2	4.201
Information og kommunikation	0	36.524	1	2.230	0	35.212	1	2.606
Finansiering og forsikring	3	264.525	1	3.434	3	212.185	1	2.743
Fast ejendom	13	1.137.074	7	16.998	12	966.057	12	30.014
Øvrige erhverv	7	580.232	9	22.090	7	601.852	7	18.477
Erhverv i alt	43	3.840.481	47	122.331	43	3.570.602	41	105.446
Private	54	4.752.508	53	136.172	53	4.502.129	59	150.276
I alt	100	8.853.744	100	258.657	100	8.291.911	100	255.722

Ledelsen vurderer, at der er en tilfredsstillende spredning i porteføljen.

Sparekassen er størst eksponeret mod branchen 'Fast ejendom', som udgør 13 % af Sparekassens samlede udlån og garantier ultimo 2018 (2017: 12 %).

Det vurderes, at branchen 'Fast ejendom' er den mest risikofyldte branche for Sparekassen, men ved en sammenholdelse med den forøgede sikkerhedsværdi for branchen 'Fast ejendom', som er øget fra 68,1 % i 2017 til 74,4 % i 2018, anses risikoen for bedre afdækket i 2018.

Sparekassens målsætning om en maksimal eksponering på 15 % mod enkeltbrancher og grænsen for ejendoms-eksponering i Finanstilsynets Tilsynsdiamant på 25 % er begge overholdt.

Sparekassen har den næststørste eksponering mod branchen 'Øvrige erhverv' på 6,6 % (2017: 7,3 %) af Sparekassens samlede udlån og garantier. Øvrige erhverv er en sammenblanding af mange forskellige brancher, herunder f.eks. liberale erhverv og skoler m.fl.

Forøgelsen på 562 mio. kr. i de samlede udlån og garantier før nedskrivninger og hensættelser fordeler sig med 42 mio. kr. til offentlige myndigheder, 270 mio. kr. til erhverv i alt og 250 mio. kr. til private. Udviklingen relateret

til erhverv i alt kan hovedsagligt tilskrives branchen fast ejendom, som er forøget med 171 mio. kr. Sikkerhedsværdien for branchen 'Fast ejendom' er tilsvarende øget med 188 mio. kr.

Modtagne sikkerheder

Sparekassen søger at reducere risikoen på eksponeringer ved at få sikkerheder i form af pant i debitorernes aktiver.

Sikkerhedsværdierne opgøres som aktivets dagsværdi fratrukket forventede omkostninger ved overtagelse og realisation og herudover fratrækkes et haircut på min. 10 % afhængig af aktivtype. Der er ved opgørelsen af sikkerhedsværdierne set bort fra overskydende sikkerheder. De modtagne sikkerheder overvåges af kreditafdelingen, der løbende vurderer og forholder sig kritisk til sikkerhedens værdi. Øges risikoen på en debitor, intensiveres overvågningen af de stillede sikkerheder.

Tabel 6 og 7 nedenfor viser de modtagne sikkerheders værdi fordelt på henholdsvis sikkerhedstyper og brancher.

Sparekassens sikkerheder består i høj grad af pant i fast ejendom (64 %). Branchefordelingen viser, at de største sikkerhedsværdier ligger i de brancher, hvor Sparekassens eksponeringer jf. tabel 5 tilsvarende er størst.

Tabel 6. Sikkerhedsværdi pr. sikkerhedstype

Beløb i 1.000 kr.

Sikkerhedstype	Koncern			
	2018		2017	
	t.kr.	%	t.kr.	%
Pant i fast ejendom	3.272.787	64	2.890.375	68
Virksomhedspant Skadesløsbrev	556.107	11	163.276	4
Pant i køretøj	165.309	3	487.262	12
Øvrige aktiver	1.102.430	22	681.998	16
I alt	5.096.633	100	4.222.911	100

Tabel 7. Sikkerhedsværdi pr. branche

Beløb i 1.000 kr.

Branche	Koncern			
	2018		2017	
	t.kr.	%	t.kr.	%
Offentlige myndigheder	16.185	0	898	0
Landbrug, jagt og skovbrug og fiskeri	336.470	3	322.471	8
Industri og råstofindvinding	181.113	3	176.604	4
Energiforsyning	2.389	0	649	0
Bygge og anlæg	367.629	7	263.773	6
Handel	405.571	7	392.711	9
Transport, hoteller og restauranter	206.125	3	193.452	5
Information og kommunikation	26.134	1	20.615	0
Finansiering og forsikring	122.336	3	83.089	2
Fast ejendom	845.846	18	657.714	16
Øvrige erhverv	358.034	6	341.415	8
Erhverv i alt	2.851.648	51	2.452.493	58
Private	2.228.800	49	1.769.520	42
I alt	5.096.633	100	4.222.911	100

De samlede udlån til private og erhverv er dækket af sikkerheder svarende til 59,1 % af udlån og garantier i 2018 mod 52,3 % i 2017. Den markante forbedring på 6,8 procentpoint kan blandt andet forklares med, at mange nyudlån har en lavere blankoandel, og at der fortsat er øget fokus på sikkerheder.

Nedskrivninger

I forbindelse med vurdering af behov for nedskrivninger gennemgås alle engagementer over 2 % af kapitalgrundlaget samt alle øvrige engagementer, hvor der er indtrådt objektiv indikation for kreditforringelse (OIK). En eksponering defineres som værende kreditforringet (stadie 3) samt misligholdt, såfremt den opfylder mindst ét af følgende kriterier:

- Sparekassen vurderer, at låntager ikke vil kunne honorere sine forpligtelser som aftalt
- Sparekassen yder låntager lempelser i vilkårene, som ikke ville være overvejet, hvis det ikke var på grund af låntagers økonomiske vanskeligheder
- Det er sandsynligt, at låntager vil gå konkurs eller blive underlagt anden økonomisk rekonstruktion
- Eksponeringen har været i restance/overtræk i mere end 30 dage med en beløbsstørrelse, som vurderes væsentlig

Nedskrivningerne på kunder/faciliteter i stadie 1 og 2 foretages på baggrund af en porteføljemæssig modelberegning.

Nedskrivningsmodellen er baseret på forventede tab ("expected loss"-model) og indebærer, at et finansielt aktiv på tidspunktet for første indregning nedskrives med et beløb svarende til det forventede kredittab i 12 måneder (stadie 1). Sker der efterfølgende en betydelig stigning i kreditrisikoen i forhold til tidspunktet for første indregning, nedskrives aktivet med et beløb, der svarer til det forventede kredittab i aktivets restløbetid (stadie 2). Konstateres aktivet kreditforringet (stadie 3), nedskrives aktivet fortsat med et beløb svarende til det forventede kredittab i aktivets restløbetid, der vil være større end i stadie 2, og renteindtægter indregnes i resultatopgørelsen efter den effektive rentes metode i forhold til det nedskrevne beløb.

Årets driftspåvirkning fra nedskrivninger og hensættelser på udlån og garantidebitorer er i 2018 for Sparekassen 20.583 t.kr. (2017: 14.806 t.kr), hvilket svarer til en nedskrivningsprocent på 0,2 % (2017: 0,2 %) af de samlede udlån og garantier.

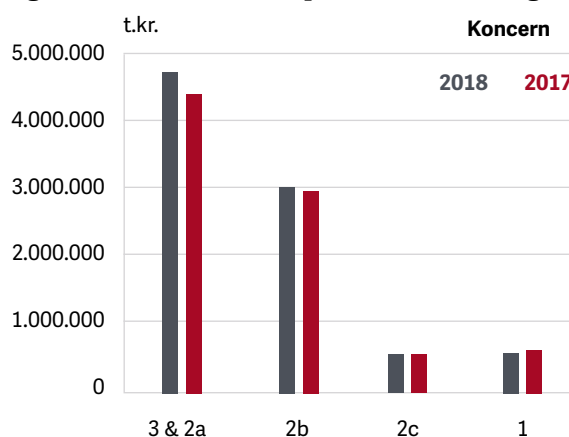
Kundevurderinger

Alle kunder i Sparekassen vurderes periodisk individuelt og tildeles en kundevurdering fra 1 til 3 ud fra følgende kriterier:

- Kundevurdering 3 gives til kunder med utvivlsom god bonitet. Ved disse kunder er det usandsynligt, at Sparekassen vil få tab på udlån
- Kundevurdering 2a gives til kunder med normal bonitet. Det vil sige, at der er lav sandsynlighed for, at kunderne ikke kan klare deres forpligtelser
- Kundevurdering 2b gives til kunder, som ikke opfylder kriterierne for 2a, men som på den anden side ikke har væsentlige svaghedstegn
- Kundevurdering 2c gives til kunder med væsentlige svaghedstegn, uden at der dog er objektiv indikation for kreditforringelse (OIK)
- Kundevurdering 1 gives til kunder med OIK.

I figur 1 nedenfor ses udlån og garantier (før nedskrivninger og hensættelser) fordelt på kundevurderinger. Den overordnede fordeling mellem kundekategorierne er tilfredsstillende. Andelen af kunder med væsentlige svaghedstegn og OIK er faldet fra 14 % ultimo 2017 til 13 % ultimo 2018.

Figur 1. Udlån og garantier før nedskrivninger og hensættelser fordelt på kundevurderinger

Der har herudover været en positiv udvikling i udlån og garantier ydet til kunder med god bonitet (kundevurdering 3 & 2a), som er steget med 72 mio. kr. Udlån og garantier til kunder med visse svaghedstegn (kundevurdering 2b) er steget med 87 mio. kr. fra ultimo 2017 til ultimo 2018. I henhold til kreditpolitikken skal alle nye kunder i Sparekassen som minimum opfylde kriterierne for at være 2b-kunde.

Markedsrisiko

Markedsrisikoområdet dækker risici, som hidrører fra disponeringer inden for værdipapirbeholdning, valuta samt afledte finansielle instrumenter. Middelfart Sparekassens grundlæggende politik er, at sikre, at Sparekassens markedsrisici til enhver tid er passende forsigtige, og at de af bestyrelsen fastsatte mål og politikker med hensyn til markedsrisiko overholdes.

Sparekassen har for risikotyperne rente-, valuta- og aktierisiko fastsat konkrete rammer, som løbende tilpasses det aktuelle markeds- og risikobillede. Disponeringen heraf sker ud fra et mål om at have lav risiko i egenbeholdningen og inden for denne ramme at optimere afkastet i forhold til risikoen. Bestyrelsen fastsætter de interne retningslinjer og bemyndigelser for de daglige dispositioner på markedsrisikoområdet.

Sparekassen overvåger markedsrisiko løbende, og direktionen modtager ugentligt rapportering om udvalgte områder, ligesom bestyrelsen ved hvert bestyrelsesmøde modtager rapportering om udviklingen i markedsrisici.

Renterisiko

Renterisikoen måles som det forventede kurstab på rentepositioner, der vil følge af en umiddelbar ændring i alle rentesatser på 1 procentpoint enten i op- eller nedadgående retning. Renterisikoen fremkommer i forbindelse med fastforrentede udlån, obligationer, indlån og funding. Finansielle derivater anvendes i begrænset omfang til afdækning af renterisici.

Hverken den samlede renterisiko eller handelsbeholdningens renterisiko må ved en ændring i den effektive rente på 1 procentpoint overstige 3 % af kapitalgrundlaget. Det fremsatte mål for renterisikoen har ikke været overskredet i løbet af 2018.

Renterisikoen udgør 1,3 % af kapitalgrundlaget pr. 31. december 2018 (2017: 1,8 %).

Aktierisiko

Aktierisikoen er risikoen for tab som følge af ændringer i aktiekurserne. I tabel 8 fremgår Sparekassens aktiebeholdning ultimo 2018 og ultimo 2017 opdelt i børsnoterede og unoterede aktier. Beholdningen af børsnoterede aktier må ikke overstige 4,5 % af kapitalgrundlaget, mens unoterede aktier ikke må overstige 30 % af kapi-

talgrundlaget. Ingen af ovennævnte grænser har været overskredet i 2018.

Tabel 8. Aktiebeholdningens fordeling

	Koncern			
	2018		2017	
Beløb i 1.000 kr.	t.kr.	%	t.kr.	%
Børsnoterede	17.527	6	21.555	9
Unoterede	297.056	94	208.826	91
Aktier i alt	314.583	100	230.381	100

I tabel 9 fremgår Sparekassens aktiebeholdning ultimo 2018 og ultimo 2017 fordelt efter dagsværdihierarkiet.

Aktier i niveau 2 og 3 er primært unoterede aktier i sektorejede selskaber. Aktierne værdiansættes efter følgende principper:

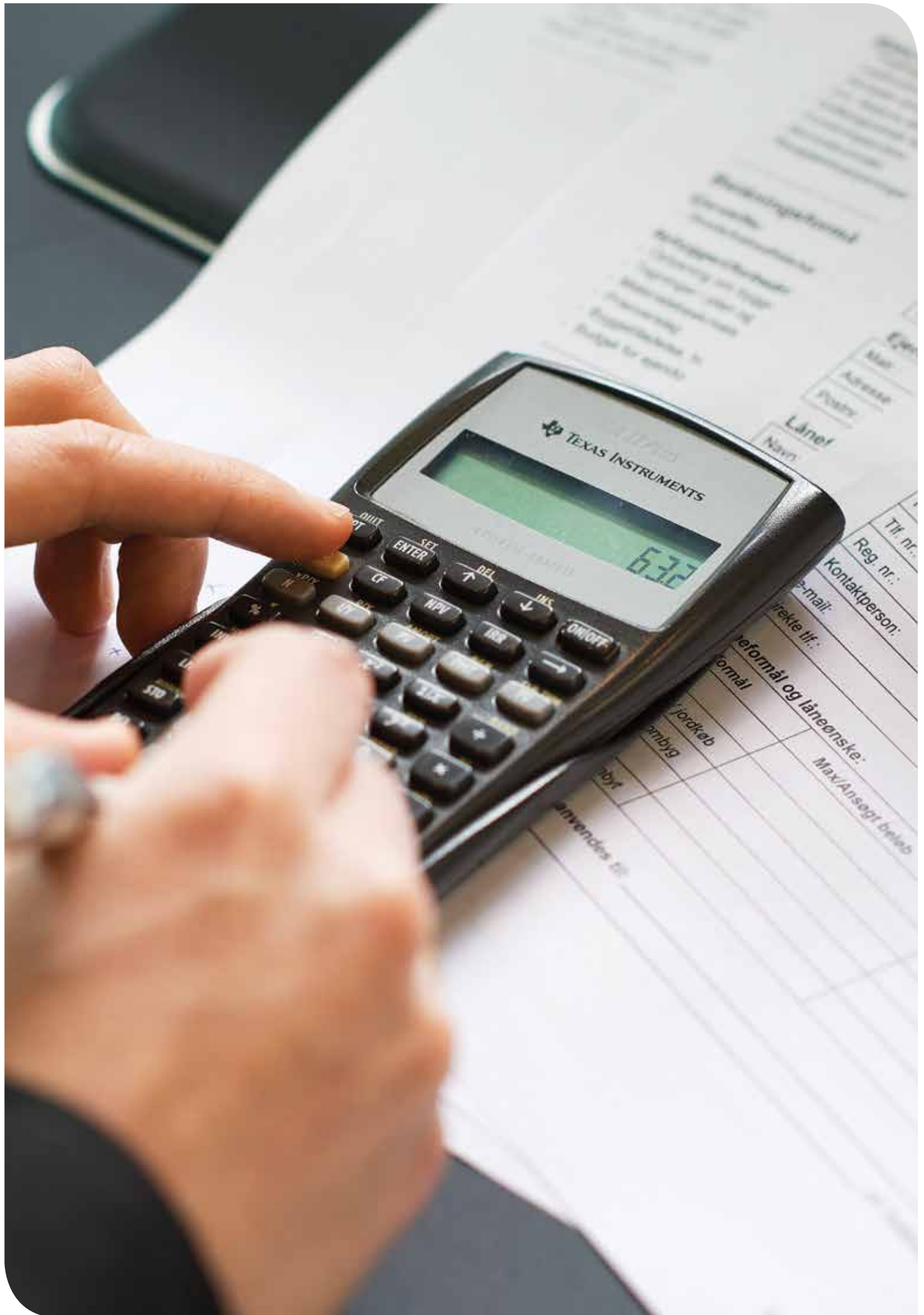
Niveau 1: Noterede priser fra anerkendt børs.

Niveau 2: Aktionæroverenskomster samt gennemførte handler i forbindelse med omfordeling af aktier i selskaberne.

Niveau 3: Ikke observerbare input, hvori indgår oplysninger fra selskabernes regnskaber. Aktierne er værdiansat i henhold til Lokale Pengeinstitutters anbefalede kurser.

Tabel 9. Aktiebeholdningens fordeling efter dagsværdihierarkiet

	Koncern			
	2018		2017	
Beløb i 1.000 kr.	t.kr.	%	t.kr.	%
Noterede priser (niveau 1)	17.526	6	21.555	9
Observerbare priser (niveau 2)	284.135	90	195.949	85
Ikke observerbare priser (niveau 3)	12.922	4	12.877	6
Aktier i alt	314.583	100	230.381	100

Valutarisiko

Valutarisikoen (valutaindikator 1) opgøres som største sum af henholdsvis positioner i valutaer, hvor Sparekassen har et nettotilgodehavende og valutaer, hvor Sparekassen har en netto gæld. Valutaindikator 1 må ikke overstige 10 % af kernekapitalen efter primære fradrag.

Herudover må valutaindikator 2 ikke overstige 0,12 % af kernekapitalen inkl. hybrid kernekapital efter fradrag. Valutaindikator 2 er et udtryk for, at såfremt Sparekassen ikke ændrer valutapositionerne i de følgende 10 døgn, så er der 1 % sandsynlighed for, at Sparekassen får et tab større end indikatorens værdi.

Ingen af ovennævnte grænser er overskredet i 2018. Finansielle derivater anvendes i et vist omfang til afdækning af valutarisici. Valutaindikatorerne er specificeret i tabel 10 og 11 nedenfor.

Tabel 10. Oversigt valutaindikatorer

	Koncern	
	2018	2017
Valutaindikator 1	46.232	41.170
Valutaindikator 2	108	140

Tabel 11. Valutaindikator 1 fordelt på valutaer

Valuta	Koncern	
	2018	2017
TRY	25.013	33.192
GBP	925	714
EUR	18.994	3.567
CHF	0	0
NOK	539	0
USD	0	1.032
Øvrige	81	109
Kollektive investeringsforeningsbeviser	680	2.555
I alt	46.232	41.170

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for tab som følge af, at det ikke er muligt at fremskaffe den nødvendige finansiering til dækning af likviditetsbehovet. Målet med likviditetsstyringen er, at der er sikret et tilstrækkeligt og stabilt likviditetsberedskab.

Pr. 1. oktober 2015 blev der indført et nyt likviditetsnøgletal "Liquidity Coverage Ratio" (LCR), som beskriver, hvordan Sparekassen skal være i stand til at honorere sine betalingsforpligtelser indenfor en kommende 30 dages periode i et marked, hvor der ikke er adgang til funding.

Det lovgivningsmæssige LCR-krav er pr. 1. januar 2018 fuldt indfaset, og der er således krav om et LCR-nøgletal på minimum 100 % i 2018.

Middelfart Sparekasse har en målsætning om at have en overdækning på 60 % i forhold til lovens krav, og har siden indførelsen af LCR-nøgletallet pr. 1. oktober 2015 overholdt denne målsætning.

LCR-nøgletallet udgør 375,2 % ultimo 2018 mod 286,8 % ultimo 2017. De likvide aktiver i henhold til LCR-nøgletallet fordeler sig pr. 31. december 2018 som vist i tabel 12.

Tabel 12. Likvide aktiver fordelt på kvalitetsklasser

	Koncern		
	2018	2017	
Level 1	Indestående i Nationalbanken m.v.	1.864.502	923.446
	Realkreditobligationer af ekstrem høj kvalitet	819.193	923.728
		2.683.695	1.847.174
Level 2	Realkreditobligationer af høj kvalitet	80.258	134.630
	Aktier af høj kvalitet	8.561	10.438
		88.819	145.068
I alt	2.772.514	1.992.242	

Likviditetsbehovet planlægges både på kort og lang sigt, så likviditetsberedskabet til enhver tid er sikret. Sparekassens likviditet fremskaffes primært hos Sparekassens kunder gennem indlånsprodukter. Yderligere behov for likviditet dækkes via lån hos andre pengeinstitutter eller i Danmarks Nationalbank. Pengemarkedet anvendes til daglige udsving i likviditeten.

Overskudslikviditeten er hovedsagligt placeret i likvide aktiver af høj kvalitet, så de til enhver tid gældende krav til LCR overdækningen kan overholdes.

Operational risiko

Sparekassen definerer operationel risiko som risiko for tab som følge af uhensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige fejl og handlinger, systemfejl og eksterne begivenheder, herunder juridiske risici.

Sparekassen har udarbejdet politikker, skriftlige forretningsgange og procedurer, der minimerer de risici, som kan påvirke Sparekassen. I Sparekassen sker der løbende registrering og rapportering af tab og begivenheder, som vurderes at kunne medføre operationelle risici. Med baggrund i ovennævnte foretages en vurdering af, om forretningsgange mv. kan justeres og forbedres med henblik på minimering af fremtidige operationelle risici.

De operationelle risici indgår endvidere i fastsættelsen af Sparekassens kapitalprocent efter den såkaldte basisindikator metode, hvor der med baggrund i de seneste tre regnskabsårs nettoindtægter kvantificeres et beløb, der tillægges de risikovægtede eksponeringer til dækning af Sparekassens operationelle risici.

Kapitalrisiko

Foruden ovennævnte risici har Middelfart Sparekasse også risici forbundet med den fremtidige kapitalfremskaffelse og dermed den fremtidige kapitaldækning. Sparekassens kapital består af Sparekassens garantkapital, overførte resultater samt efterstillet kapital-

indskud. Tilsammen udgør denne kapital Sparekassens kapitalgrundlag, der til enhver tid skal dække den andel af de risikovægtede poster, som Sparekassens individuelle solvensbehov og lovgivningen foreskriver.

Sparekassens fremtidige eksistensgrundlag baserer sig på Sparekassens evne til at overholde det individuelle kapitalkrav, hvorfor risikostyring på kapitalområdet er særdeles relevant.

Risikostyringen foregår via fremskrivning og simulering af udlån, indlån, risikovægtede poster, kapitaltilbagebetalingsstrategier, resultat samt solvensbehov. Samtidig indgår fremtidige lovkrav på kapitalområdet, så Sparekassen til enhver tid overholder disse. Således sikres det, at Sparekassen under nuværende og fremtidig strategi overholder bestyrelsens og forretningsmodelens krav til kapitaloverdækning samtidig med, at fremtidige omkostninger til kapital holdes på et minimum. Kapitaloverdækningen opgøres som det individuelle solvensbehov tillagt indførte buffere samt Sparekassens eget tillæg på 3 %.

Sparekassens kapitalgrundlag består af kernekapital efter fradrag på 1.058 mio. kr. samt supplerende kapital på 100 mio. kr. Den supplerende kapital opfylder alle krav i CRD/CRR og kan fuldt ud medregnes i Sparekassens kapitalgrundlag³². Sparekassen har i 2018 optaget supplerende kapital for 100 mio. kr. og afviklet tidligere optaget supplerende kapital for 50 mio. kr.

Sparekassens kapitalprocent udgør 16,0 ultimo 2018 mod 15,1 ultimo 2017. Kapitalprocenten skal dække det individuelle solvensbehov, kapitalbevaringsbufferen samt fra 2019 konjunkturudligningsbufferen og NEP-tillægget.

Den 1. januar 2019 øges kapitalbevaringsbufferen fra 1,88 % til 2,5 % og er dermed fuldt indfaset.

Ultimo marts 2019 aktiveres konjunkturbufferen med 0,5 % og ultimo september 2019 øges denne yderligere med 0,5 %.

32 Sparekassens kapitalgrundlag er specificeret og uddybet i note 24.

I december 2018 modtog Sparekassen en opgørelse af NEP-tillægget, som indføres fra 1. januar 2019. NEP-tillægget udgør 0,4 % i 2019, og når det er fuldt indfaset i 2023 udgør det 4,3%.

Overordnet ønsker Sparekassen at dække NEP-tillægget ved hjælp af egen indtjening og vækst i garantkapitalen. Herudover er det forventningen, at der skal suppleres med NEP-kapital, hvilket også fremgår af kapitalplanen.

Sparekassen har på det foreliggende grundlag samt Sparekassens forventninger til perioden 2019-2023 foretaget en fremskrivning af Sparekassens kapital-situation til og med udgangen af 2023, og den viser, at Sparekassen lever op til de fuldt indfasede kapitalkrav i CRD/CRR samt NEP-kravet.

Hans Christian Vestergaard,
erhvervsrådgiver i Vejle-afdelingen.

26. Anvendt regnskabspraksis

Generelt

Årsregnskabet er aflagt i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed, herunder bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl.

Årsregnskabet er aflagt i danske kroner og afrundet til nærmeste 1.000 kr.

Ændringer i anvendt regnskabspraksis som følge af ændringer i regnskabsbekendtgørelsen

Den anvendte regnskabspraksis er ændret i forhold til årsregnskabet for 2017 som følge af regnskabsstandarden IFRS 9 om Finansielle instrumenter, der trådte i kraft med virkning fra 1. januar 2018. IFRS 9 introducerer en ny tilgang til klassifikation af finansielle aktiver baseret på pengeinstituttets forretningsmodel og aktivets underliggende pengestrømme. Samtidig introduceres der en ny nedskrivningsmodel for finansielle aktiver, uudnyttede kreditrammer, lånetilsagn og finansielle garantier. For finansielle forpligtelser er principperne uændrede i forhold til tidligere.

De overordnede bestemmelser i IFRS 9 er tilsvarende indarbejdet i den danske regnskabsbekendtgørelse og suppleres af særlige danske nedskrivningsregler i regnskabsbekendtgørelsens bilag 10, der udfylder de overordnede principper i IFRS 9.

Den ændrede danske regnskabsbekendtgørelse er gældende for regnskabsperioder, der begynder 1. januar 2018.

Der er i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsens overgangsregler ikke foretaget tilpasning af sammenligningstal, da det ikke er muligt at anvende nedskrivningsreglerne uden at efterrationalisere.

Den anvendte regnskabspraksis er herudover ikke ændret.

Effekt af nye IFRS 9 nedskrivningsregler

Implementeringen af de nye IFRS 9 regnskabsregler har alene medført beløbsmæssige ændringer som følge af den ændrede metode for opgørelse af nedskrivninger og hensættelser til forventede kredittab.

Sparekassen har i overensstemmelse med overgangsbestemmelserne i regnskabsbekendtgørelsen ikke implementeret de ændrede nedskrivningsregler med tilbagevirkende kraft, da det ikke er muligt at anvende nedskrivningsbestemmelserne på tidligere regnskabsår uden at efterrationalisere. Den akkumulerede virkning af ændringen er således indregnet i egenkapitalen pr. 1. januar 2018, og der er ikke foretaget tilpasning af sammenligningstal for 2017. Den regnskabsmæssige effekt fremgår af tabellerne overfor:

Mio. kr.

Sparekassen

	31.21.2017 Hidtidig praksis	01.01.2018 Effekt af ændret måling	01.01.2018 Ny praksis
Aktiver			
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	5.532	-17	5.515
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	264	-2	262
Aktuelle skatteaktiver	0	2	2
Passiver			
Aktuelle skatteforpligtelser	4	-4	0
Hensættelser til tab på garantier	6	8	14
Egenkapital	1.128	-21	1.107

Mio. kr.

Koncernen

	31.21.2017 Hidtidig praksis	01.01.2018 Effekt af ændret måling	01.01.2018 Ny praksis
Aktiver			
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	5.600	-20	5.580
Aktuelle skatteaktiver	3	6	9
Passiver			
Hensættelser til tab på garantier	6	7	13
Egenkapital	1.128	-21	1.107

Som det fremgår, udgør den samlede indvirkning pr. 1. januar 2018 efter skatteeffekt en reduktion i egenkapitalen på 21 mio. kr.

Kapitalmæssig indfasning

Kapitalkravsforordningen (CRR) indeholder en 5-årig indfasning af virkningen af IFRS 9 nedskrivninger på kapitalgrundlaget, som gælder tilsvarende for pengeinstitutter, der opererer under IFRS 9 nedskrivningsreglerne. Sparekassen har besluttet ikke at benytte overgangsordningen og indregner derfor fuldt ud virkningen af de nye IFRS 9 regnskabsregler i kapitalgrundlaget pr. 1. januar 2018.

Virkningen af IFRS 9 på kapitalgrundlaget svarer til 23 mio. kr. ved reglernes ikrafttrædelse 1. januar 2018.

Oplysninger om regler, som endnu ikke er trådt i kraft

Leasing

Finanstilsynets ændringsbekendtgørelse af 3. december 2018 træder i kraft for regnskabsperioder, der begynder 1. januar 2020 eller senere, men med mulighed for at førtidsimplementere bekendtgørelsen.

Ændringsbekendtgørelsen introducerer nye leasingregler, som i forhold til de hidtil gældende regler indebærer, at den regnskabsmæssige behandling hos leasingtager ikke længere kræver en sondring mellem finansiel leasing og operationel leasing. Alle leasingkontrakter skal indregnes hos leasingtager i form af et leasingaktiv, der repræsenterer værdien af brugsretten. Ved første indregning måles aktivet til nutids-

værdien af leasingforpligtelsen inkl. omkostninger og eventuelle forudbetalinger. Samtidig indregnes nutidsværdien af de aftalte leasingbetalinger som en forpligtelse. Undtaget fra kravet om indregning af et leasingaktiv er aktiver leaset på kontrakter af kort varighed og leasede aktiver med lav værdi.

For leasinggivere er reglerne uændret. Den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter hos en leasinggiver kræver således fortsat en sondring mellem finansiel leasing og operationel leasing.

For koncerninternt leasede aktiver f.eks. ejendomme leaset af en dattervirksomhed foretages i henhold til reglerne de eliminerings, der er fornødne for at give et retvisende billede af resultat, aktiver og forpligtelser.

Sparekassen har besluttet først at anvende de nye leasingregler med virkning fra 1. januar 2020. Det er Sparekassens vurdering, at leasingreglerne vil medføre en forøgelse af balancen med omkring 47 mio.kr. med en negativ driftseffekt i resultatopgørelsen på omkring 0,5 mio. kr. i 2020.

Indvirkningen vil i øvrigt forskydes henover tid, da renteelementet i aftalerne er højt til at starte med, således at der vil være en negativ driftseffekt i resultatopgørelsen i starten af en leasingperiode og en positiv driftseffekt i slutningen i forhold til den nuværende regnskabspraksis.

Ovenstående estimat er baseret på Sparekassens nuværende leasingaftaler, og tager således ikke højde for ændringer til aktiviteter eller aftaler i 2019.

Generelt om indregning og måling

Aktiver indregnes i balancen, når det som følge af en tidligere begivenhed er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde koncernen, og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når koncernen som følge af en tidligere begivenhed har en retlig eller faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå koncernen, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til dagsværdi. Dog måles immaterielle og materielle aktiver på tidspunktet for første indregning til kostpris. Efterfølgende måles aktiver og forpligtelser som beskrevet for hver enkelt regnskabspost nedenfor.

Ved indregning og måling tages hensyn til forudsigelige risici og tab, der fremkommer, inden årsrapporten aflægges, og som be- eller afkræfter forhold, der eksisterede på balancedagen.

I resultatopgørelsen indregnes indtægter i takt med, at de indtjenes, mens omkostninger indregnes med de beløb, der vedrører regnskabsåret. Dog indregnes værdistigninger på domicilejendomme via totalindkomstopgørelsen.

Køb og salg af finansielle instrumenter indregnes på handelsdagen, og indregningen ophører, når retten til at modtage/afgive pengestrømme fra det finansielle aktiv eller passiv er udløbet, eller hvis det er overdraget, og koncernen i al væsentlighed har overført alle risici og afkast tilknyttet ejendomsretten. Koncernen anvender ikke reglerne for omklassificering af visse finansielle aktiver fra dagsværdi til amortiseret kostpris.

Fastlæggelse af dagsværdi

Dagsværdi er det beløb, som et aktiv kan omsættes til eller en forpligtelse indfries til ved en handel under normale omstændigheder mellem kvalificerede, villige og indbyrdes uafhængige parter.

Dagsværdien af finansielle instrumenter, hvor der findes et aktivt marked, fastsættes til den noterede pris på markedet.

For finansielle instrumenter, hvor der ikke findes et aktivt marked, fastlægges dagsværdien ved hjælp af almindeligt anerkendte værdiansættelsesteknikker, der inddrager alle de tilgængelige data, som markedsdeltagerne må antages at ville tage i betragtning ved en prisfastsættelse.

Omregning af fremmed valuta

Transaktioner i fremmed valuta omregnes ved første indregning til transaktionsdagens kurs. Tilgodehavender, gældsforpligtelser og andre monetære poster i fremmed valuta, som ikke er afregnet på balancedagen, omregnes til balancedagens lukkekurs for valutaen. Valutakursdifferencer, der opstår mellem trans-

aktionsdagens kurs og kursen på betalingsdagen henholdsvis balancedagens kurs, indregnes i resultatopgørelsen som kursreguleringer.

Regnskabsmæssig sikring

Afledte finansielle instrumenter indregnes første gang i balancen til kostpris og måles efterfølgende til dagsværdi. Positive og negative dagsværdier af afledte finansielle instrumenter klassificeres som 'Andre aktiver' henholdsvis 'Andre passiver'.

Ændring i dagsværdien af finansielle instrumenter, der er klassificeret som og opfylder kriterierne for afdækning af dagsværdien af et indregnet aktiv eller indregnet forpligtelse, indregnes i resultatopgørelsen sammen med de ændringer i dagsværdien af det afdækkede aktiv eller den afdækkede forpligtelse, som kan henføres til den risiko, der er afdækket.

Regnskabsmæssige skøn

Årsregnskabet udarbejdes ud fra visse særlige forudsætninger, der medfører brug af regnskabsmæssige skøn. Disse skøn foretages af Sparekassens ledelse i overensstemmelse med regnskabspraksis og på baggrund af historiske erfaringer samt forudsætninger, som ledelsen anser som forsvarlige og realistiske.

Forudsætningerne kan være ufuldstændige, og uventede fremtidige begivenheder eller omstændigheder kan opstå, ligesom andre vil kunne komme frem til andre skøn. De områder, som indebærer en højere grad af vurderinger eller kompleksitet, eller områder, hvor antagelser og skøn er væsentlige for regnskabet, er som følger:

Nedskrivninger på finansielle aktiver samt hensættelser på udnyttede kreditrammer, lånetilsagn og garantier er foretaget i overensstemmelse med regnskabspraksis, og baseret på en række forudsætninger. Såfremt disse forudsætninger ændres, kan regnskabsafregningen blive påvirket, og påvirkningen kan blive væsentlig.

Der foretages væsentlige skøn i forbindelse med kreditforringede udlån m.v., hvor værdiansættelsen sker på baggrund af det mest sandsynlige udfald af betalingsstrømmene, herunder realisationsværdier af sikkerheder. En eventuel senere afvigelse i realiserede betalingsstrømme eller sikkerheder medfører en ændring i værdiansættelsen af udlån m.v. Det kan derfor

være nødvendigt at ændre tidligere foretagne skøn enten på grund af ny information, yderligere erfaringer eller efterfølgende begivenheder.

For hensættelser til tab på garantier, udnyttede kreditter samt lånetilsagn, er det tillige forbundet med usikkerhed at fastslå, i hvilket omfang garantien vil blive effektiv, og om der skal betales på den afgivne garanti.

Værdien af ejendomsplanter fastsættes ud fra en konkret vurdering af afkastkravet til den enkelte ejendom fratrukket en forsigtighedsreservation til omkostninger og usikkerhed. Der er store geografiske forskelle på afkastkravene, hvorfor prissætningerne løbende afstemmes med det professionelle marked.

Det udelukker dog ikke at der fremadrettet kan blive behov for yderligere nedskrivninger, bl.a. på Sparekassens engagementer indenfor ejendomme, herunder pantebreve.

Den porteføljemæssige modelberegning der foretages, sker i et setup, der udvikles og vedligeholdes på Sparekassens datacentral. Modellen tager udgangspunkt i Sparekassens inddeling af kunderne i forskellige rating klasser og en vurdering af risikoen for de enkelte ratingklasser.

Der er forbundet en vis grad af usikkerhed, og skøn i forbindelse med fastsættelse af sandsynligheden for OIK (objektiv indikation for kreditforringelse), samt LGD (tab ved misligholdelse), der er væsentlige parametre i modelberegningen.

Beregningen suppleres med et fremadskuende, makroøkonomisk modul, der udvikles og vedligeholdes af Lokale Pengeinstitutter (LOPI).

Beregningen danner udgangspunkt for indarbejdelsen af ledelsens forventninger til fremtiden.

De forhold, som specielt har påvirket de ledelsesmæssige skøn i 2018 er udviklingen i landbruget, afkastsatser på ejendomme, teknisk insolvente kunder, og den økonomiske situation på boligmarkedet

Grunde og bygninger, hvor der er væsentlige skøn forbundet med måling af dagsværdien på ejendomme. Disse værdiansættes på baggrund af en afkastbase-

Bent Vinding Sørensen,
administrationsmedarbejder
i administrationsafdelingen.

ret model. De fremtidige pengestrømme er baseret på Sparekassens estimering af det fremtidige resultat samt afkastkrav for hver enkelt ejendom under hensyntagen til blandt andet beliggenhed og vedligeholdelse. Ledelsen har ved fastsættelsen af markedsværdierne på ejendommene taget udgangspunkt i tilgængelige markedsstatistikker, hvor blandt andet gennemsnitlige markedslejer og afkastkrav på ejendomme i samme geografiske område fremgår. Ledelsen har i enkelte tilfælde som følge af ejendommens særlige forhold anvendt egne afkastkrav.

Noterede finansielle instrumenter, der kan være priset på markeder med lav omsætning, hvorved der kan være en vis usikkerhed ved anvendelse af børskurserne ved måling til dagsværdi.

Unoterede finansielle instrumenter, hvor der er væsentlige skøn forbundet med måling af dagsværdierne.

Konsolidering

Tilknyttede virksomheder

Koncernregnskabet omfatter Middelfart Sparekasse og de virksomheder, hvori Sparekassen direkte eller indirekte ejer mere end 50% af stemmerettighederne eller på anden måde har bestemmende indflydelse. Bestemmende indflydelse opnås, hvor Sparekassen har beføjelse til at styre den kontrollerede virksomheds økonomiske og driftsmæssige beslutninger med henblik på at opnå fordele fra dens aktiviteter.

Købte virksomheder medtages fra overtagelsestidspunktet. Solgte virksomheder medtages frem til overdragelsestidspunktet.

Hvis kostprisen inklusive transaktionsomkostninger overstiger dagsværdien af nettoaktiverne i den overtagne virksomhed, indregnes det resterende positive forskelsbeløb som goodwill. Hvor dagsværdi af nettoaktiverne overstiger kostpris (negativ goodwill), indregnes forskelsbeløbet som en indtægt i resultatopgørelsen på overtagelsestidspunktet.

De regnskaber, der anvendes til brug for konsolideringen, udarbejdes i overensstemmelse med modervirksomhedens regnskabspraksis.

Associerede virksomheder

Associerede virksomheder er virksomheder, der ikke er tilknyttede, men i hvilke koncernen besidder kapitalandele og udøver en betydelig, men ikke bestemmende indflydelse. Koncernen klassificerer sædvanligvis virksomheder som associerede, hvis Sparekassens direkte eller indirekte besidder stemmerettigheder på mellem 20 og 50 %.

Kapitalandele i associerede virksomheder indregnes på erhvervelsestidspunktet til kostpris og værdiansættes herefter til indre værdi med tillæg af erhvervet goodwill. Den forholdsmæssige andel af de enkelte virksomheders resultat efter skat indregnes i posten 'Resultat af kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder'.

Fælles kontrollerede virksomheder

Fælles kontrollerede virksomheder er virksomheder, i hvilke koncernen sammen med de øvrige deltagere har aftalebestemt fælles bestemmende indflydelse på virksomhedens erhvervsmæssige aktivitet.

Kapitalandele i fælleskontrollerede virksomheder indregnes på erhvervelsestidspunktet til kostpris og værdiansættes herefter til indre værdi med tillæg af erhvervet goodwill og præsenteres som en del af posten 'Kapitalandele i associerede virksomheder'. Den forholdsmæssige andel af de enkelte virksomheders resultat efter skat indregnes i posten 'Resultat af kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder'.

Konsolideringsprincipper

Koncernregnskabet udarbejdes ved sammenlægning af regnskabsposter med ensartet indhold. Der foretages eliminering af koncerninterne indtægts- og udgiftsposter, interne aktiebesiddelser, mellemværender samt garantier. Fælles kontrollerede virksomheder indgår i konsolideringen med en andel svarende til koncernens ejerandel i de pågældende virksomheder (pro rata konsolidering).

Koncerninterne transaktioner

Ved samhandel mellem koncernens virksomheder sker afregning på markedsbaserede vilkår eller på omkostningsdækkende basis.

Resultatopgørelsen

Netto rente- og gebyrindtægter

Renteindtægter og renteudgifter indregnes i resultatopgørelsen i den periode de vedrører. Provisioner og gebyrer (f.eks. etableringsgebyrer), der er en integreret del af den effektive rente af et udlån, indregnes som en del af amortiseret kostpris og dermed som en integreret del af det finansielle instrument (udlån) under renteindtægter.

Renteindtægter på udlån, der klassificeres som stadi 3, beregnes på baggrund af nettobeløbet efter nedskrivninger. På øvrige udlån beregnes renten baseret på det kontraktmæssigt udestående beløb.

Provisioner og gebyrer, der er led i en løbende ydelse, periodiseres over løbetiden. Øvrige gebyrer indregnes i resultatopgørelsen på transaktionsdagen.

Vederlag og formidling af realkreditlån for Totalkredit indregnes efter modregningsmodellen. Efter modregningsmodellen indregnes vederlag på tidspunktet for lånets etablering, og vederlag for løbende servicering af låntager indregnes i takt med, at Sparekassen forestår serviceringen og dermed opnår ret til vederlaget. Totalkredit kan modregne konstaterede tab i realkreditlånets løbetid i de fremtidige løbende provisionsindtægter. Modregning indregnes på tidspunktet for den tabsgivende begivenhed.

Kursreguleringer

Kursreguleringer omfatter alle værdireguleringer af aktiver og forpligtelser, som måles til dagsværdi, og realiserede og urealiserede kursreguleringer af poster i handelsbeholdningen.

Udgifter til personale og administration

Udgifter til personale omfatter løn, pension og sociale omkostninger mv. til Sparekassens personale. Omkostninger til ydelser og goder til ansatte, herunder jubilæumsgratualer og fratrædelsesgodtgørelser indregnes i takt med de ansattes præstation af de arbejdsydelser, der giver ret til de pågældende ydelser og goder.

Pensionsordninger

Alle indgåede pensionsordninger med medarbejdere er bidragsbaserede. På de bidragsbaserede ordninger indbetales faste bidrag til en uafhængig pensionskas-

se. Sparekassen har ingen forpligtelse til at indbetale yderligere bidrag.

Andre driftsindtægter og -udgifter

Andre driftsindtægter og -udgifter omfatter primært huslejeindtægter og udgifter vedrørende Indskydergarantifonden.

Skat

Årets skat, som består af årets aktuelle skat og ændring af udskudt skat, indregnes i resultatet med den del, der kan henføres til årets resultat, og i anden totalindkomst eller direkte på egenkapitalen med den del, der kan henføres til posteringer henholdsvis i anden totalindkomst og direkte på egenkapitalen.

Aktuelle skatteforpligtelser og tilgodehavende aktuel skat indregnes i balancen opgjort som beregnet skat af årets skattepligtige indkomst reguleret for betalt acontoskat.

Ved beregning af årets aktuelle skat anvendes de på balancedagen gældende skattesatser og -regler.

Udskudt skat indregnes af alle midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssige og skattemæssige værdier af aktiver og forpligtelser. Udskudte skatteaktiver, herunder skatteværdien af fremførbare skattemæssige underskud, indregnes i balancen med den værdi, hvortil aktivet forventes at kunne realiseres, enten ved modregning i udskudte skatteforpligtelser eller som nettoaktiver til modregning i fremtidige positive skattepligtige indkomster. Det vurderes på hver balancedag, om det er sandsynligt, at der i fremtiden vil blive frembragt tilstrækkelig skattepligtig indkomst til, at det udskudte skatteaktiv vil kunne udnyttes.

Sparekassen er sambeskattet med alle danske dattervirksomheder, og er administrationselskab i sambeskatningen. Den aktuelle selskabsskat fordeles mellem de sambeskattede danske selskaber i forhold til disses skattepligtige indkomster (fuld fordeling med refusion vedrørende skattemæssige underskud).

Balancen

Generelt om klassifikation og måling af finansielle aktiver

Efter de nye IFRS 9 regnskabsregler foretages klas-

sifikation og måling af finansielle aktiver på baggrund af forretningsmodellen for de finansielle aktiver og de kontraktmæssige betalingsstrømme, som knytter sig til de finansielle aktiver. Dette indebærer, at finansielle aktiver skal klassificeres i en af følgende tre kategorier:

- Finansielle aktiver, som holdes for at generere de kontraktmæssige betalinger, og hvor de kontraktlige betalinger udelukkende udgøres af rente og afdrag på det udestående beløb, måles efter tidspunktet for første indregning til amortiseret kostpris.
- Finansielle aktiver, som holdes i en blandet forretningsmodel, hvor nogle finansielle aktiver holdes for at generere de kontraktmæssige betalinger og andre finansielle aktiver sælges, og hvor de kontraktlige betalinger på de finansielle aktiver i den blandede forretningsmodel udelukkende udgøres af rente og afdrag på det udestående beløb, måles efter tidspunktet for første indregning til dagsværdi gennem anden totalindkomst.
- Finansielle aktiver, som ikke opfylder de ovennævnte kriterier for forretningsmodel, eller hvor de kontraktmæssige pengestrømme ikke udelukkende udgøres af rente og afdrag på det udestående beløb, måles efter tidspunktet for første indregning til dagsværdi gennem resultatopgørelsen.

Sparekassen har ikke finansielle aktiver, der omfattes af målingskategorien med indregning af finansielle aktiver til dagsværdi gennem anden totalindkomst. I stedet måles Sparekassens beholdning af obligationer til dagsværdi gennem resultatopgørelsen, fordi de indgår i handelsbeholdningen.

Nedskrivning for forventede kredittab

Med de nye IFRS 9 nedskrivningsregler nedskrives for forventede kredittab på alle finansielle aktiver, der indregnes til amortiseret kostpris, og der hensættes efter samme regler til forventede kredittab på uudnyttede kreditrammer, lånetilsagn og finansielle garantier. Nedskrivningsreglerne er baseret på en forventningsbaseret model, som medfører en tidligere indregning af nedskrivninger i forhold til den tidligere gældende nedskrivningsmodel, hvorefter der skulle være indtruffet en objektiv indikation på værdiforringelse, forinden at der kunne og skulle indregnes en nedskrivning.

For finansielle aktiver indregnet til amortiseret kostpris indregnes nedskrivningerne for forventede kredittab i resultatopgørelsen og reducerer værdien af

aktivet i balancen. Hensættelser til tab på uudnyttede kreditrammer, lånetilsagn og finansielle garantier indregnes som en forpligtelse.

De nye forventningsbaserede nedskrivningsregler indebærer, at et finansielt aktiv m.v. på tidspunktet for første indregning nedskrives med et beløb svarende til det forventede kredittab i 12 måneder (stadie 1). Sker der efterfølgende en betydelig stigning i kreditrisikoen i forhold til tidspunktet for første indregning, nedskrives det finansielle aktiv med et beløb, der svarer til det forventede kredittab i aktivets restløbetid (stadie 2). Konstateres instrumentet kreditforringet (stadie 3), nedskrives aktivet med et beløb svarende til det forventede kredittab i aktivets restløbetid, og renteindtægter indregnes i resultatopgørelsen efter den effektive rentes metode i forhold til det nedskrevne beløb.

Det forventede tab er beregnet som en funktion af PD (sandsynlighed for misligholdelse), EAD (eksponeringsværdi ved misligholdelse) og LGD (tab ved misligholdelse), hvor der er indarbejdet fremadskuende informationer, der repræsenterer ledelsens forventninger til den fremtidige udvikling.

Placeringen i stadier og opgørelse af det forventede tab er baseret på Sparekassens ratingmodeller i form af PD-modeller udviklet af datacentralen SDC og Sparekassens interne kreditstyring. Ved vurderingen af udviklingen i kreditrisiko antages det, at der er indtruffet en betydelig stigning i kreditrisikoen i forhold til tidspunktet for førstegangsindregning i følgende situationer:

- En stigning i PD for den forventede restløbetid for det finansielle aktiv på 100 pct. og en stigning i 12 måneders PD på 0,5 procentpoint, når 12 måneders PD ved første indregning var under 1,0 pct.
- En stigning i PD for den forventede restløbetid for det finansielle aktiv på 100 pct. eller en stigning i 12 måneders PD på 2,0 procentpoint, når 12 måneders PD ved første indregning var 1,0 pct. eller derover.
- Hvis et finansielt aktiv har været i restance i mere end 30 dage vurderes det ligeledes, at kreditrisikoen er steget betydeligt.

Hvis kreditrisikoen på det finansielle aktiv betragtes som lav på balancetidspunktet, fastholdes aktivet dog i stadie 1, som er karakteriseret ved fravær af en betydelig stigning i kreditrisikoen. Kreditrisikoen betrag-

tes som lav, når kundens 12-måneders PD er under 0,2 pct. Kategorien af aktiver med lav kreditrisiko omfatter udover udlån og tilgodehavender, der opfylder PD-kriteriet, tillige danske stats- og realkreditobligationer samt tilgodehavender hos danske kreditinstitutter.

En eksponering defineres som værende kreditforringet (stadie 3) samt misligholdt såfremt den opfylder mindst ét af følgende kriterier:

- Sparekassen vurderer, at låntager ikke vil kunne honorere sine forpligtelser som aftalt.
- Låntager er i betydelige økonomiske vanskeligheder, låntager har begået kontraktbrud, Sparekassen har ydet låntager lempelser i vilkårene som følge af låntagers økonomiske vanskeligheder eller det er sandsynligt, at låntager vil gå konkurs eller blive underlagt anden økonomisk rekonstruktion.
- Eksponeringen har været i restance/overtræk i mere end 90 dage med en beløbsstørrelse, som vurderes væsentlig.

Den definition af kreditforringet og misligholdelse, som Sparekassen anvender ved målingen af det forventede kredittab og ved overgang til stadie 3, stemmer overens med den definition, der anvendes til interne risikostyringsformål, ligesom definitionen er tilpasset kapitalkravsforordningens (CRR) definition på misligholdelse. Dette indebærer, at en eksponering, som anses for at være misligholdt til regulatoriske formål, altid placeres i stadie 3.

Beregningen af nedskrivninger på eksponeringer i stadie 1 og 2, bortset fra de svageste i stadie 2, foretages på baggrund af en porteføljemæssig modelberegning, mens nedskrivningerne på den resterende del af eksponeringerne foretages ved en manuel, individuel vurdering baseret på tre scenarier (basisscenarie, et mere positivt scenarie og et mere negativt scenarie) med tilhørende sandsynlighed for, at scenarierne indtræffer.

Alle nedskrivninger betragtes som individuelle nedskrivninger, og Sparekassen er under IFRS 9 nedskrivningsreglerne ophørt med at indregne gruppevis nedskrivninger.

Den porteføljemæssige modelberegning foretages på baggrund af en PD-model ("Probability of Default"), som udvikles og vedligeholdes på Sparekassens data-

central, suppleret med et fremadskuende, makroøkonomisk modul, der udvikles og vedligeholdes af LOPI, og som danner udgangspunkt for indarbejdelsen af ledelsens forventninger til fremtiden.

Det makroøkonomiske modul er bygget op om en række regressionsmodeller, der fastlægger den historiske sammenhæng mellem årets nedskrivninger inden for en række sektorer og brancher og en række forklarende makroøkonomiske variable. Regressionsmodellerne fodres herefter med estimater for de makroøkonomiske variable baseret på prognoser fra konsistente kilder som Det Økonomiske Råd, Nationalbanken m.fl., hvor prognoserne i almindelighed rækker to år frem i tid og omfatter variable som stigning i offentligt forbrug, stigning i BNP, rente etc. Der ved beregnes de forventede nedskrivninger i op til to år frem i tid inden for de enkelte sektorer og brancher. For løbetider udover to år og frem til år 10 foretages en fremskrivning af nedskrivningsprocenten, således at denne konvergerer mod et normalt niveau i år 10. Løbetider udover 10 år tildeles samme nedskrivningsprocent som i år 10. Det fremadskuende, makroøkonomiske modul genererer en række justeringsfaktorer, der multipliceres på datacentralens "rå" PD-værdier, som derved justeres i forhold til udgangspunktet.

Praksis for fjernelse af finansielle aktiver fra balancen

Finansielle aktiver, der måles til amortiseret kostpris, fjernes helt eller delvist fra balancen, hvis Sparekassen ikke længere har en rimelig forventning om hel eller delvis dækning af det udestående beløb. Medregningen ophører på baggrund af en konkret, individuel vurdering af de enkelte eksponeringer. For erhvervs-kunder vil pengeinstituttet typisk basere vurderingen på indikatorer som kundens likviditet, indtjening og egenkapital samt de sikkerheder, som er stillet til sikkerhed for eksponeringen. For privatkunder vil Sparekassen typisk basere vurderingen på kundens likviditet, indtægt og formueforhold samt ligeledes kundens sikkerheder for engagementet. Når et finansielt aktiv fjernes helt eller delvist fra balancen, udgår nedskrivningen på det finansielle aktiv samtidig i opgørelsen af de akkumulerede nedskrivninger, jf. note 8.

Sparekassen fortsætter inddrivelsesbestrebelsene efter, at aktiverne er fjernet fra balancen, hvor tiltagene afhænger af den konkrete situation. Sparekassen

Steen Tinsfeldt,
afdelingsdirektør i
Svendborg-afdelingen

søger som udgangspunkt at indgå en frivillig aftale med kunden, herunder genforhandling af vilkår eller rekonstruktion af en virksomhed, således at inkasso eller konkursbegæring først bringes i anvendelse, når andre tiltag er afprøvet.

Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker

Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker måles ved første indregning til dagsværdi og måles efterfølgende til amortiseret kostpris.

Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker

Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker omfatter tilgodehavender hos andre kreditinstitutter samt tidsindsud i centralbanker. Tilgodehavende måles ved første indregning til dagsværdi med fradrag af stiftelsesgebyrer m.v. Efterfølgende måles tilgodehavender til amortiseret kostpris med fradrag af nedskrivninger til imødegåelse af forventede, men endnu ikke realiserede tab.

Udlån og andre tilgodehavender

Regnskabsposten består af udlån, hvor udbetaling er sket direkte til låntager.

Børsnoterede udlån og udlån, der indgår i en handelsbeholdning, måles til dagsværdi.

Øvrige udlån måles til amortiseret kostpris, der sædvanligvis svarer til nominel værdi med fradrag af stiftelsesgebyrer m.v. og med fradrag af nedskrivninger til imødegåelse af indtrådte, men endnu ikke realiserede tab.

Obligationer til dagsværdi

Obligationer m.v., der handles på aktive markeder, måles til dagsværdi. Dagsværdien opgøres efter lukkekursen for det pågældende marked på balancedagen.

Aktier m.v.

Aktier, der handles på aktive markeder, måles til dagsværdi. Dagsværdien opgøres til lukkekursen for det pågældende marked på balancedagen.

For unoterede aktier i form af aktier i sektorejede selskaber, hvor der sker omfordeling af aktierne, anses omfordelingen for at udgøre det primære marked for

aktierne. Dagsværdien fastsættes som omfordelingskursen, og aktierne indgår som niveau 2-input (observerbare priser).

For øvrige unoterede aktier, herunder også aktier i sektorejede selskaber, hvor observerbare input ikke umiddelbart er tilgængelige, er værdiansættelsen forbundet med skøn, hvori indgår oplysninger fra selskabernes regnskaber, erfaringer fra handler med aktier i de pågældende selskaber samt input fra kvalificeret ekstern part.

Kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder

Kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder indregnes og måles efter den indre værdis metode (equity-metoden), hvilket indebærer, at kapitalandelene måles til den forholdsmæssige andel af virksomhedernes regnskabsmæssige indre værdi.

I resultatopgørelsen indregnes Sparekassens andel af virksomhedernes resultat efter skat samt fortjeneste eller tab ved afhændelse af kapitalandele.

Nettoopskrivning af kapitalandele i tilknyttede virksomheder overføres til reserve for nettoopskrivning efter indre værdis metode under lovpligtige reserver i det omfang, den regnskabsmæssige værdi overstiger kostprisen. Nedskrivninger indregnes og fradrages i eventuelle positive lovpligtige reserver, så længe der er en reserve at modregne i.

Tilknyttede og associerede virksomheder med negativ regnskabsmæssig indre værdi indregnes til kr. 0. Har Sparekassen en retlig eller en faktisk forpligtelse til at dække virksomhedens underbalance, indregnes en hensat forpligtelse hertil.

Aktiver tilknyttet puljeordninger

Aktiver tilknyttet puljeordninger er aktiver i puljer, hvorom det gælder, at Sparekassen ikke har nogen risiko.

Immaterielle aktiver

Immaterielle aktiver består af øvrige immaterielle aktiver.

Øvrige immaterielle aktiver omfatter erhvervet software. Immaterielle aktiver indregnes til kostpris. Erhvervet software afskrives lineært over tre år.

Ejendomme og øvrige materielle aktiver

Ejendomme og øvrige materielle aktiver måles ved første indregning til kostpris. Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen, omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen samt omkostninger til klargøring af aktivet indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug.

Investerings ejendomme er ejendomme, som besiddes for at opnå lejeindtægter og/eller kapitalgevinster, herunder ejendomme udlejet under operationelle leasingaftaler. Domicilejendomme er ejendomme, som Sparekassen selv benytter til administration, filial eller øvrig servicevirksomhed.

Investerings ejendomme måles efter første indregning til dagsværdi i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsen. Domicilejendomme måles efter første indregning til omvurderet værdi. Omvurdering foretages så hyppigt, at der ikke forekommer væsentlige forskelle til dagsværdien. Ejendommenes dagsværdi revurderes årligt på baggrund af beregnede kapitalværdier for de forventede fremtidige pengestrømme. Stigninger i domicilejendommens omvurderede værdi indregnes under opskrivningshenslæggelse under egenkapitalen. Fald i værdien indregnes i resultatopgørelsen, medmindre der er tale om tilbageførsler af tidligere foretagne opskrivninger. Afskrivninger foretages på baggrund af den opskrevne værdi. Domicilejendomme afskrives over en periode på 50 år.

Der har ikke medvirket eksterne eksperter i målingen af ejendomme. Ændringer i dagsværdi på investerings ejendomme indregnes i resultatopgørelsen.

Øvrige materielle aktiver måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Afskrivninger foretages lineært over den forventede brugstid, typisk 2½ - 6 år.

Afskrivningsgrundlaget for indretning af lejede lokaler fordeles lineært over den forventede resterende lejeperiode, dog maksimalt 20 år. Af- og nedskrivninger indregnes i resultatopgørelsen under 'Af- og nedskrivninger på materielle aktiver'.

Leasing

Leasingkontrakter, hvor Sparekassen har alle væsentlige risici og fordele, forbundet med ejendomsretten

(finansiel leasing) indregnes i balancen til det laveste af dagsværdien af aktivet og nutidsværdien af leasingydelse, beregnet ved anvendelse af leasingaftalens interne rentefod eller en tilnærmet værdi heraf som diskonteringsfaktor. Finansielt leasede aktiver af- og nedskrives efter samme praksis som fastlagt for virksomhedens øvrige anlægsaktiver.

Den kapitaliserede restleasingforpligtelse indregnes i balancen som en gældsforpligtelse, og leasingydelsens rentedel omkostningsføres løbende i resultatopgørelsen.

Alle øvrige leasingkontrakter betragtes som operationel leasing. Ydelser i forbindelse med operationel leasing indregnes lineært i resultatopgørelsen over leasingperioden.

Aktiver i midlertidig besiddelse

Aktiver i midlertidig besiddelse omfatter materielle aktiver overtaget i forbindelse med nødlidende engagementer samt øvrige materielle aktiver udbudt til salg.

Aktiverne måles til det laveste beløb af den regnskabsmæssige værdi eller dagsværdi med fradrag af omkostninger ved salg. Aktiverne er kun midlertidigt i Sparekassens besiddelse, og salg vurderes sandsynligt inden for kort tid. Der afskrives ikke på aktiver i midlertidig besiddelse. Aktiver og dertil knyttede forpligtelser udskilles i særskilte linjer i balancen.

Eventuel værdiregulering af aktiver i midlertidig besiddelse indregnes i resultatopgørelsen under de poster, de vedrører.

Andre aktiver

Andre aktiver omfatter øvrige aktiver, der ikke hører til under andre aktivposter. Posten omfatter positiv markedsværdi af afledte finansielle instrumenter og indtægter, som først forfalder til betaling efter regnskabsårets afslutning, herunder tilgodehavende renter og udbytte. Bortset fra afledte finansielle instrumenter, der har en positiv værdi på balancedagen og som måles til dagsværdi, måles regnskabsposten ved første indregning til kostpris og efterfølgende til amortiseret kostpris.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet under aktiver

Pengeautomat

Mønttæller

Pris for en kop kaffe
25,00 kr.
Faste kunder kr. 0,00
Andre kr. 50,00

Hæld venligst mønterne i lidt ad gangen

omfatter afholdte omkostninger, der vedrører efterfølgende regnskabsår. Periodeafgrænsningsposter måles til kostpris.

Gæld til kreditinstitutter og centralbanker

Gæld til kreditinstitutter og centralbanker måles ved første indregning til dagsværdi fratrukket transaktionsomkostninger og efterfølgende til amortiseret kostpris.

Indlån og anden gæld

Indlån og anden gæld omfatter indlån med modparter, der ikke er kreditinstitutter eller centralbanker. Indlån og anden gæld måles ved første indregning til dagsværdi fratrukket transaktionsomkostninger og efterfølgende til amortiseret kostpris.

Andre passiver

Andre passiver omfatter øvrige passiver, der ikke hører til under andre passivposter. Posten omfatter negativ markedsværdi af afledte finansielle instrumenter og udgifter, som først forfalder til betaling efter regnskabsårets afslutning, herunder skyldige renter. Bortset fra afledte finansielle instrumenter, der har en negativ værdi på balancedagen, og som måles til dagsværdi, måles regnskabsposten ved første indregning til kostpris og efterfølgende til amortiseret kostpris.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet under passiver omfatter indtægter, der er modtaget før balancetidspunktet, men som vedrører en senere regnskabsperiode, herunder forud modtagne renter og provision. Periodeafgrænsningsposter måles til kostpris.

Efterstillede kapitalindskud

Efterstillede kapitalindskud måles ved låneoptagelsen til det modtagne provenu efter fradrag af afholdte stiftelsesprovisioner m.v. Efter første indregning sker måling til amortiseret kostpris, således at forskellen mellem nettoprovenu og nominel værdi indregnes under renteudgifter over de efterstillede kapitalindskuds forventede løbetid.

Øvrige finansielle forpligtelser

Øvrige finansielle forpligtelser måles til amortiseret kostpris, der sædvanligvis svarer til nominel værdi.

Hensatte forpligtelser

Garantier og andre forpligtelser, der er uvisse med hensyn til størrelse eller tidspunkt for afvikling, indregnes som hensatte forpligtelser, når Sparekassen som følge af en begivenhed indtruffet senest på balancedagen har en retlig eller faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at forpligtelsen vil medføre et træk på Sparekassens økonomiske ressourcer, og forpligtelsen kan måles pålideligt. Forpligtelsen opgøres til nutidsværdien af de omkostninger, som er nødvendige for at indfri forpligtelsen.

Sparekassens udestående garantier er oplyst i noterne under posten 'Eventualforpligtelser og sikkerhedsstillelse'. Såfremt det vurderes sandsynligt, at en udestående garanti vil påføre Sparekassen et tab, er forpligtelsen hertil hensat under posten 'Hensættelser til tab på garantier' og udgiftsført i resultatopgørelsen under 'Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender m.v.'

Hoved- og nøgletal

Hoved- og nøgletal er opstillet i overensstemmelse med Regnskabsbekendtgørelsens krav herom.

Middelfart Privat
Havnegade 21
5500 Middelfart
Telefon 64 22 22 00

Middelfart Erhverv
Havnegade 21
5500 Middelfart
Telefon 64 22 22 01

Strib afdeling
Sofieldalvej 4, Strib
5500 Middelfart
Telefon 64 40 17 50

Fredericia afdeling
Prinsessegade 95
7000 Fredericia
Telefon 75 93 08 00

Kolding afdeling
Buen 7
6000 Kolding
Telefon 75 53 89 00

Vejle afdeling
Vestre Engvej 1A
7100 Vejle
Telefon 75 83 66 66

Uldum afdeling
Søndergade 17
7171 Uldum
Telefon 75 67 92 11

Hedensted afdeling
Østerbrogade 11A
8722 Hedensted
Telefon 76 74 11 50

Odense Privat
Dalumvej 54B
5250 Odense SV
Telefon 88 20 84 60

Odense Erhverv
Dalumvej 54B, 1. sal
5250 Odense SV
Telefon 88 20 85 20

Horsens afdeling
Høegh Guldbergs Gade 36E
8700 Horsens
Telefon 88 20 84 80

Esbjerg afdeling
Skolegade 45
6700 Esbjerg
Telefon 88 20 85 50

Aarhus afdeling
Rosensgade 18-20
8000 Aarhus C
Telefon 88 20 85 00

Hørning afdeling
Nørre Allé 17
8362 Hørning
Telefon 88 20 85 35

Svendborg afdeling
Tinghusgade 22
5700 Svendborg
Telefon 88 20 85 80

Investering Roskilde
Algade 18
4000 Roskilde
Telefon 88 20 85 85